

ТӘРБИЕШІНІҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ҚОРЖЫНЫ

2013 ж

Павлодар облысы бойынша педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институтының Эксперттік Кеңесімен ұсынылған (2013 жылдың ____ ақпанынан №____ хаттамасы).

Рецензент:

Нұрғалиева Сара Дүйсембайқызы, Павлодар облысы бойынша педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институтының басқару және білім сапасы кафедрасының аға оқытушысы.

Құрастырушы: Мухамедова Зухра Димяновна, Май ауданы білім беру бөлімінің әдістемелік кабинетінің әдіскері.

Тәрбиешінің әдістемелік қоржыны

Бұл әдістемелік жинақта әдіскерлер мен тәрбиешілер өз жұмыстарында қолдана алатындай Май ауданының мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің әдіскерлері мен тәрбиешілері әзірлеген ертеңгіліктер сценарийлері, ойын-сауықтар, сергітулер, 2012 жылы аудан көлемінде өткізілген семинарлар құжаттары жинақталған.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе	4
1 Ертеңгіліктер сценарийлері	5
2 Ойындар, сергітулер	63
3 Баяндамалар	82
4 Қорытынды	92
5 Пайдаланған әдебиеттер тізімі	93
6 Қосымша	94

КІРІСПЕ

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының негізгі бағыты білім сапасын жаңа деңгейге көтеру болып табылады.

Мемлекеттік бағдарламаның мақсатына жетуі мектепке дейінгі білім деңгейі мазмұнын ұйымдастыра алатын педагогикалық корпусың басым шоғыры болуына байланысты.

Шебер педагог – не ойды, не технологияны дайын күйінде қабылдамайтын – оларға қатыстыны өздігінен анықтайтын және жеке шеберлігін қалыптастыра алатын маман. Тәжірибелі маман сабақты өз қабілетіне қарай тәжірибесіне сүйеніп өткізеді және өзінің «білім жиынтығын» қалыптастырады, оны кәсіби мәселелерді шешуге жұмсайды. Отандық мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне қойылған мәселені шешу құралдарының бірі – әдістемелік жұмыс.

Берілген жинақта Май ауданы әдіскерлері мен тәрбиешілерінің әдістемелік қоржындарындағы жұмыстары жинақталған. Жинақтың бірінші бөлімінде мерекелеік ертеңгіліктер сценарийлері, екінші бөлімінде ойындар, сергітулер және үшінші бөлімінде баяндамалар берілген. Осы жинақты тәрбиешілер күнделікті жұмыстарында қолданып, өздерінің әдістемелік қоржындарын толықтырады деген үміттеміз. Осылайша, біртіндеп, мемлекеттік бағдарламаның жүзеге асырылуына ат салысамыз.

I. ЕРТЕҢГІЛІКТЕР СЦЕНАРИЙЛЕРІ

Мерекелер – мектепке дейінгі жастағы балалар үшін жарқын және қуанышты сәттер. Олар балаларға үлкен ықпал етіп, өмірінде жайдарлы із қалдырады. Мерекелерді ұйымдастыру мен өткізу бүлдіршіндердің эстетикалық, рухани тәрбиеленулеріне бағыттайды: олар бір-бірімен алған әсерлері жайында бөліседі, ұжымдық негіздері қалыптасады, патриоттық сезімдері оянады, этномәдени бағыты бойынша тәрбиеленеді, өз-өзін ұстау мәдениеті қалыптасады. Өлеңдер, тақпақтар, билерді жаттай отырып өз елдері, табиғаттары, әдет-ғұрыптары, салт-дәстүрлері, түрлі ұлт өкілдері туралы көптеген жаңа нәрселерді біледі. Бұл балалардың білімдерін молайтып, есте сақтау қабілеттерін, сөйлеудегі тіл байлықтарын, ойлау, көз алдарына елестету қабілеттерін дамытады.

Мерекелік атмосфера, залдың салтанатты безендірілуі, костюмдер әдемілігі, балалар қойылымдарының қызықтылығы – бұлардың барлығы эстетикалық тәрбие берудің маңызды факторлары.

Тәрбиеленушілердің өлең айтуда, ойындарда, билерде қатысуы бала ағзасын дамытып, қозғалыс координациясын жақсартады. Мерекелерге дайындық жүйелі және жоспарлы түрде, бала өмірінің жалпы ырғағын бұзбай ұйымдастырылуы керек. Егер тәрбиеші балаларды жақсы білсе, олардың қызығушылықтарын, жеке бас ерекшеліктерін ескеріп отырса, әр бөбектің күн сайынғы өмірін қызықты ұйымдастырып, мерекеге дайындықтарының өзін мейрамға айналдыра алады.

Әр мерекенің негізінде әр балаға жеткізілуі тиіс белгілі бір ой жатыр. Мысалға, 16 желтоқсан – бұл Отанымыздың Тәуелсіздік күні, 8 наурыз – сүйікті Аналарымыздың, қадірлі Апаларымыздың күні және т. с. с. Берілген бөлімде Республикамызда тойланатын мерекелердің сценарийлері жинақталған.

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гүлсан Науановна Бостанбаева, Абай бөлімшесі, Абай БМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Аналар-мәңгі жасасын!

Жүргізуші:

- Аяулы біздің аналар мен әжелер, Сіздерді Бүгінгі көктемнің алғашқы мерекесі - Халықаралық әйелдер күнімен құттықтаймыз. Біздің сәбилеріміз сіздерге, аналарға деген ыстық лебіздері мен шексіз махаббатырын ән мен таппақ арқылы жолдамақ. Қабыл алыңыздар!

Армысыздар, аяулы аналар,

Армысыздар әжелер мен апалар!

Мерекемен құттықтайды сіздерді,

Шашу шашып, өнерімен балалар.

- Балалар, сонда қазір жылдың қай мезгілі? (Көктем.)

- Көктемде табиғатта қандай өзгерістер болады? (Күн жылынады, қар ериді, жер көктейді, бәйшешектер шығады, құстар қайтып келеді.)

- Қазір қандай ай? (Наурыз.)

- Сонда бүгін қандай мереке? (Аналар мерекесі.)

- Балақайлар, аналардың бүгінгі мерекесіне дайындаған қандай сыйлықтарың бар?

1. Көктем келді жадырап,

Күн нұрымен таласып.

Жайнай берші жарқырап,

Жаны жайсаң анашым.

2. Көктем келді, алақай!

Көктеп жатыр даламыз.

Біз бақытты балақай,

Мәңгі жүрсе анамыз.
Көктем келді, балалар!
Асыр салып ойнайық.
Түн ұйқысын төрт бөлген
Анамызды сыйлайық.
3. Көктем келді, балалар,
Жердің беті жаңарар.
Ақ сүт беріп өсірген,
Аман болсын аналар!
4. Көктем келді, балалар,
Ән айтайық, би билеп.
Мейрамында аналар,
Қабылдасын сый қылып.
5. Менің анам аппақ,
Көмпит берсе - тәтті-ақ.
Күні бойы тынбастан,
Үйретеді таппақ.
6. Менің анам ақылды,
Тарап берді шашымды.
Қалтасы бар әдемі,
Шалбарды сатып әперді.
7. Анашым, асылым,
Аяулы ғасырым.
Сен жоқта мұңайып,
Бар болсаң - тасыдым.
8. Анашым, ақ таңым,
Ақ сүтін ақтаймын.
Жүректе атыңды
Тұмардай сақтаймын.
9. Анашым, жүрегім,
Өмірлік тірегім.
Аман боп жүрші тек,
Алладан тіледім.

Жүргізуші:

- Келесі балалардың орындауындағы ән - «Нұрын төккен маған».

Жүргізуші:

- Барлық балалар бүгін аналарына сыйлық жасап әуре болуда. Осы мерекеге Мақта қыз да, анасына сыйлық дайындап жатқанда, бір қызық оқиға болыпты. Мақта қыз ертегісін тамашалаңыздар!

Сахна ортасында үстел басында Мақта қыз отырады. Ол қағаз, бояу алып, анасына сыйлық жасау үшін, сурет салып отырады. Үстел үстінде түрлі-түсті бояу, стаканда су, қарандаштар. Мақта қыздың қасына мысық келеді.

Мысық:

- Мақта қыз не істеп отырсың? Маған да көрсетші.

Мақта қыз:

- Сурет салып жатырмын. Ары тұршы. Қазір бір нәрсені бүлдіріп тастарсың.

Мысық:

- Қарайыншы, енді, ақырын ғана қараймын.

Мақта қыз:

- Көрсетпеймін!

Мысық:

- Көрсетпесең, мен сенің бояуыңды төгіп тастаймын.

Мақта қыз:

- Осыдан төгіп көр, құйрығыңды кесіп аламын.

Қырсық мысық бояуды төгіп тастайды. Мақта қыз мысықты шап беріп, құйрығын кесіп алады. Мысық қатты мияулап, Мақта қызға Жалынады.

Мысық:

- Мақта қыз-ау, Мақта қыз, құйрығымды берші. Кешірші.

Мақта қыз:

- Бермеймін. Маған қағаз бен бояу тауып әкеліп берсең ғана құйрығыңды қайтарамын.

Мысық жан-жағына қарап енді не істеймін деп қатты уайымдайды.

Мысық:

- Мен бала бақшаға барайын, балаларда қағаз бен бояу деген көп болады ғой.

(Балаларға барады)

Мысық:

- Балалар, менің құйрығыма күлмеңдер. Оны Мақия қыз кесіп алды. Мен оның бояуын төгіп, қағазын бүлдіріп тастадым. Маған қағаз бен бояу тауып беріндерші.

Осы кезде балалар:

- Сен бізге кәмпит әкеп берсең, біз сенің іздегеніңді тауып береміз.

Мысық жан-жағына қарап ойланып тұрып, сахнаны айналып шығып кетеді.

Сахнада дүкеннің көрінісі. Тәттілер, әр түрлі ойыншықтар бар. Бір қыз дүкенші болып отырады.

Мысық:

- Дүкенші, маған ойыншықтар, тәттілер берші, - дейді.

Дүкенші:

- Әуелі маған ақшасын төле. Сонан соң қалағаныңды беремін.

Мысық:

- Менде ақша жоқ.

Дүкенші:

- Онда саған ештеңе бере алмаймын.

Жүргізуші:

- Мысық, енді ақшаны қайдан табарын білмей, көп ойланады. Осы кезде сахнаның екінші бұрышында, есік алдында жұмыс істеп жүрген әже көрінеді. Мысық оған жақындайды.

Мысық:

- Әже, мен сізге көмектесейін, есік алдын тазалап берейін.

Әже:

- Сөйтші айналайын, өзім де белімді көтере алмай тұрмын, дейді.

Мысық сытырып көмектеседі.

Әже:

- Ой, айналайын саған көп разхмет. Өте еңбекқор екенсің. Ұзақ жаса, сабағыңды жақсы оқып тәртіпті бол! Бүгінгі мерекеде аналары мен әжелерін құттықтап жатқан ұл-қыздарыңда денсаулықтары да мықты болсын. Осы бүлдіршіндердің бәрі үлкен азамат болып өссін.

Осылай деп әже, мысыққа көмектескені үшін ақша береді. Мысық ол ақшаны дүкеншіге беріп, кәмпит пен ойыншықтар алады. Кәмпит пен ойыншықтарды балаларға апарып береді. Балалар, мысыққа бояу мен қағаз береді. Мысық бояу мен қағазды Мақтақызға апарып береді. Мақтақыз мысықтың құйтығын тағады. Осымен Мақтақыз бен мысық татуласады.

Мақтақыз:

-мен - Мақтақыз, Мақтақыз,

Өнерліміз баршамыз!

Міне, осындай, қойылым,

Дайындады бақшамыз.

Мысық, 8-наурызымен құттықтап сыйлық береді. Осы кезде, балаларда, мерекелік сыйлықтарын аналар мен әжелеріне табыс етеді.

- Балалар, бүгінгі ертегіден қандай тәрбие алдық? Айтыңдаршы. Мақтаңыздың бояуын төгіп тастаған мысық дұрыс істеді ме?
- Жоқ!
- Оның құйрығын жұлып алған Мақтаңыз дұрыс істеді ме?
- Жоқ!
- Жамандық істеуге бола ма екен?
- Жоқ!
- Біреу жамандық істесе, оған жамандықпен жауап қайтару керек пе?
- Жоқ!
- Ал, қалай ойлайсыңдар, не істеу керек?
- Жамандық жасағанын түсіндіру керек.
- Жамандық жасауға болмайтынын айту керек.
- амандық жасаған кісі көп қиналатынын айту керек.

Жүргізуші:

- Құрметті, аналар мен әжелер. Сіздерді “Болашақ” тобының бүлдіршіндері атынан бүгінгі мерекелеріңізбен шын жүректен құттықтаймыз. Аспандарыңыз ашық, дендеріңіз сау болсын. Осы өсіп келе жатқан ұл-қыздарыңыздың қызығын көріп, жүз жасаңыздар. Осымен мерекелік кешіміз аяқталды.

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гүлсан Науановна Бостанбаева, Абай бөлімшесі, Абай БМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: «Аналар мерекесі»

Жүргізуші: Сәлеметсіздер ме, құрметті қонақтар!

Ақ жаулықты әжелер, асыл да,

Аяулы аналар, ару қыздар!

Сіздерді 8 Наурыз халықаралық аналар мерекесімен құттықтаймыз!

Ақ тілекті ағытып бір тастайық,
Аналардың мерекесін бастайық .
Көздеріңнен көрем шаттық арайын,
Өтсін солай әр бір күнің әр айың.
Қадірлі аналар көңілі,
Көктемдей жайнап гүл ашсын.
Бақытқа толып өмірі,
Шаттыққа шаттық ұлассын!

Жүргізуші: Бала, бала деп,

Түнде шошып оянған.

Түн ұйқысын төрт бөліп,

Түнде бесік таянған.

Аялы қолды талпынтқан,

Қаймақты сүттей қалқытқан.

Суық болса жөргегі,

Қорғасындай балқытқан.

Айналысына ас қойып,

Өзенді көлдей шалқытқан.

Қолын қатты тигізбей,

Кірлі көйлек кигізбей,

Иісін жұпар аңқытқан.

Бұл кім?

Балалар: Ана! Ана! Ана!

Жүргізуші: Аналарға енді жырдан шашу шашайық.

«Айналайын, ана, мерекенізбен» әні.

1 бала: Менің анам керемет,

Мейірімді адам ол ерек.

Ерте тұрып, кеш жатқан.

Сиыр сауып, пеш жаққан.

Бізсіз асын татпаған,

Анам үшін мақтанам.

2 бала: Жылылықтан жаралған,

Құшағы оның таң м(а) екен.

Менің айдай анамнан,

Асқан сұлу бар м(а) екен?

3 бала: Құшағыңа кіргенде,

Жылынамын бір демде.

Не жетеді көзіңе,

Мейірімді күннен де.

4 бала: Үн қатасың бал тілмен,

Еркелеймін әр күн мен.

Құттықтаймын анашым,

Сегізінші Наурызбен!

5 бала: Таусылмайды өлеңі,

Күнде айтып береді,

Барған сайын бір жаққа

Кәмпит алып келеді.

Әжем мені өйткені,

Өте жақсы көреді.

- Ендігі кезекте, бүлдіршіндеріміз дайындаған концерттік бағдарламамызды тамашалаңыздар!

(Өлеңдер айтылып, балалар билерін ұсынады).

- Осымен, біздің мерекелік концертымыз аяқталды. Келгендеріңізге көп рахмет, мейрамдарыңыз құтты болсын!

«НАУРЫЗ» МЕРЕКЕСІНІҢ СЦЕНАРИИ

Дайындаған: Сара Қапанқызы Естаева, Көктөбе ауылы, «Балдаурен» балабақшасы

Тақырыбы: «Күлімде, Наурыз, күлімде!»

Мақсаты: Наурыз мерекесінің мән – мағынасын балаларға түсіндіру, ақ тілек, бата, наурыз көже, құт – береке ұғымдарын қалыптастыру, жақсылыққа адамгершілеке тәрбиелеу.

Көрнектілер: Залды мерекеге қазақ дәстүрі бойынша көркемдеу. Жартылай кигіз үй көрнісі, қазақша киімдер, дастархан жасау, баурсақ, ет, наурыз көже, құрт, ірімшік және домбыра, көрпешілер, ыдыстар.

Қатысушылар: Балалар, әже, Қыдыр ата, Наурыз.

Жүргізуші: Құрметті қауым! Бүгінгі балабақшамызда өткізілетін Наурыз мерекесі ертеңгілігіне қош келдіңіздер!

Береке де осында,

Мереке де осында.

Болып жатыр той думан,

Қырандарың қасыңда.

Асқақтаған ән дайын,

Күмбірлеген күй дайын.
Ал, қанекей, қонақтар, ата – аналар,
Төрге шығыңыздар!

«Наурыз-думан» - әнінің әуенімен қонақтар, балалар залға кіріп, жайғасды.

Жүргізуші: Құрметті әріптестер! Қадірлі қонақтар, ата – аналар, балалар!
Ұлыстың ұлы күні – Наурыз мерекесі құтты болсын!

Наурыз күні қазанына ортаймасын.
Жаңа жыл шаттық әкел, той тойласын!

Жүргізуші: Күннің жаңа нұры бар.
Мұның ғажап сыры бар.

Наурыз кіреді: Халық сүйген бұл мейрам,
Қарсы алайық келіндер.

Айша 16 Наурыз келді тағыда,
Жасыл желек тағына.
Құтты болсын мереке,
Жаңа жылға береке.

«Наурыз келді» - әні орындайды.

Наурыз: Армысыңдар, қонақтар!
Айналайын, балалар!
Қыдыр ата – аман ба?
Жаңа жайла заманда.

Енді балаларымыздың орындауларында **«Наурыз»** - әнін тыңдаңыздар.

Армысыңдар, халайық,
Бармысыздар, халайық.
Наурыз жайып жүр жазбай,
Жылды қарсы алайық!
Ал, халайық, тұрмайық,
Әндетейік, жырлайық.
Ортамызды ашайық.
Ырыс тілек бұл жылға,
Жырдан шашу шашайық.

Қазір қыздарымыз Мухамеджанова Диляра мен Догалакова Айшагүлдің орындауында
«Бипыл» биін қабыл алыңыздар.

Мейрхан: Кел, балалар, келіндер.
Тамашаны көріңдер.
Бізде қызық ойын бар,
Ойынға әбден тойыңдар.
«Көкпар», «Арқан» ойындарын ойнайық.

Қыдыр ата: Ау, аманба, жараңдар!
Алтын таңға қараңдар!
Келе жатыр жылымыз,
Мейрамдаймыз мұны біз.
(Домбрасы, арқасында Қыдыр ата кіреді.)

Балалар, қонақтар бәрі қол шапалақтап қарсы алады.

Жүргізуші: Қыдыр ата, біздің балалардың да наурызға ән, би шашулары
бар. Соны да тыңдайық.

Ұлдар: Ақ сиса, қызыл сиса «Ақ сиса» биін билейді.
Қалмайды кімдер жаяу зорлық қылса.
Шорманның Мустафасы атымды алып,
Атамдым сол себептен Жаяу Муса.
Әй, гигаи, гигаи гигаи – гигаи.
Ақ сиса, қызыл сиса, сиса

Жүрмейді, кімдер жаяу зорлық қылса
Аттыдан жаяу жүріп кек аламын,
Жігіттер, шамаң келсе маған ұқса.
Әй, гикай, гикай, гигаи – гигаи
Гигаи – гигаи.
Наурыз тойы, барыс жылы.
Құтты болсын ағайын!
Ұлыстың ұлы – күні.
Шырқап әнге салайық.

Амирханова Айман, Қуатбекова Камиланьң орындауында **«Қамажай»** биін тамашалайық.

Алихан: Көктем тойы – әніміз.
Көктем өнер сәніміз.
Күй шертілсін, ән айтып,
Би билейік бәріміз.
Диляра: Қым өтеп, қар кетіп.
Шырайлы, жаз жетіп.
Келді міне – мереке.
Құтты болсын – Наурыз.

Барлық бала **«Қошақан»** әнін орындаймыз.

Дінмухамед: Сәлем ана – алтын күле.
Сәлем қарты – халқымның.
Бақытына шалқыдым.

Айшагуль: Жас қосады жасына
Жыл – басы – Наурыз.
Ән кізген асына,
Бал татыған сары уыз, балалар біз енді ортамызға Наурыз шашу шашып,
наурыз көже пісіріп әкелген әжелерімізді шақырайық.

Әжелер: Оу, айналайын, балалар!
Наурыз көже пісідім.
Көктем Наурыз жайында,
Бал көжеден татыңдар.

Жүргізуші: Рахмет әже, рахмет!
Шашылғандай мұң, кірбің Наурыз тойда.
Нағыз әже ойлайды, нағыз салтты.
Оу, ағайын, келіндер бүгін бізге,
Наурыз көже, құрт, қатық бәрі бізде.

Жүргізуші: Ұлы күнде халайық
Қалай қарап қалайық.
Ортамызға шақырып,
Қыдыр атамыздан
Ақ батасын алайық! (Қыдыр ата бата береді.)

Жүргізуші: Құрметті қонақтар, ата аналар, әріптестер, тағыда сіздерді
Наурыз мерекесімен құттықтаймын, «Балапан» тобының
Наурыз мерекесіне арналған ертеңгілігіміздің аяқталауы
таяу қалды, келесі тілекті меңгерушісі Мира
Жасұланқызына беріледі.

«Шақырады көктем» әнінің музыка әуені ойналады.

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІКТІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гүлсан Науановна Бостанбаева, Абай бөлімшесі, Абай БМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Береке – бірлікте, ырыс – ынтымақта

Мақсаты: Балалардың бірлік, ынтымақтастық туралы түсініктерін кеңейтіп, көп ұлтты халқымыздың тыныштығы мен бірлігін нығайтуға ат салысатын азамат болуға тәрбиелеу.

Көрнекіліктер: Ұрандар, қима көгершіндер, шарлар, гүлдер, ұлттық костюмдер.
(Ән ұран орындалады.)

Жүргізуші:

Бірлік пен ынтымағы халықтың -

Көгімізде жарасқан жарық күн!

Ырыс, дәулет бақыты үшін халықтың,

Жайнай берсін, жайнай берсін алтын күн!

- дей келе Қазақстан халқының бірлігіне арналған «Береке-бірлікте, ырыс-ынтымақта» атты мерекемізді тамашалауға шақырамыз.

Жүргізуші:

Бұл мереке бұрын бүкіләлемдік «Еңбекшілер күні» болып тойланды.

Қазір ол «Дүниежүзілік ынтымақтастық күні» болып есептеледі.

(«Елім менің» атты ән орындалады)

Оқушылар әр ұлттың киімдерін киіп, шеруге шығады. (Монтаж)

1-оқушы:

Жан біткендей жас тауға,

Шуақ ойнап арайлы.

Күн күлімдеп аспанда,

Мамыр әні тарайды.

Жайдары жаз түрге еніп,

Жадыратты жанымды.

Жер-дүние тербеліп,

Дала, қала құлпырды.

2-оқушы:

Болсын жер мен су да ортақ.

Болсын біздің ту да ортақ.

Ақпыз, қара, сарымыз,

Ағайынбыз бәріміз.

3-оқушы:

Сары, ақпыз, қарамыз,

Бәрімізде баламыз.

Біз Отанда тұрамыз,

Біз мектепке барамыз.

4-оқушы:

Алтай, Кавказ ұласып,

Бауырайы кең жатыр.

Бақытты әні асқақтап,

Құлаққа даусы кеп жатыр.

5-оқушы:

Қырғыз, қазақ, өзбектер,

Моңғол, ұйғыр, дүнгендер,

Армян, тәжік, грузин,

Орыс пенен украин,

Терезесі тең жатыр.

6-оқушы:

Енді бүгін қарасам,
Айналам бақыт кең жатыр.
Бірімен-бірі туысқан,
Қол ұстасқан ел жатыр.

7-оқушы:

Достығымыз жарасқан,
Ақпыз, қара, сарымыз.
Қара жер мен көк аспан,
Ортақ дала тауымыз.

8-оқушы:

Ортақ жұтар ауамыз,
Ортақ жарық күніміз.
Достық туған анамыз,
Жердің қызы, ұлымыз.

Хормен:

Отан ортақ,
Жер ортақ,
Еңбекпен қостық тағдырды.

9-оқушы:

Алтын бесік-ағайын, жұрт туғаным,
Дос байыса қыза түсер думаның.
Барлық ұлттың өкілдері жарасып,
Асырайық іс-жүзінде Тіл заңын.

10-оқушы:

Қазақ елі-қашаннан да жыр елі,
Тарихында тұлғалар көп киелі.
Қазақстан аясында бұрыннан,
Бірнеше ұлт өмір сүреді.

11-оқушы:

Бір-бірімен тату тәтті тұрады,
Бәрінің де Қазақстан - тұрағы.
Туған жерге тебіренген сәттерде.
Ағаларды өлең-жырдың бұлағы.

12-оқушы:

Бойымызда әлі бұлақ жатыр бұрқырап,
Сол бұлақтан сыр ағыздым жыр құрап.
Тілейтінім барша ұлтқа бір ғана
Ырыс, бақыт, татулық пен ынтымақ!
(Орыс биі)

Жүргізуші:

Отаным ордасы ғой игіліктің,
Көңіліне күн орнатқан күлкі жұрттың.
Шаңырағы кң биіктен Отанымның,
Баянды бағы өрлеген әрбір ұлттың!
-демекші біздің Республикамызда әр ұлттың өкілдері тұрады.

Жүргізуші:

Ел тарихы, жер тарихы өзіміз,
Болашақтың қасиетті көзіміз.
Барлық ұлтпен бауыласып жетерміз,
Ақ-қараны тіліп тұрса сөзіміз.

- дегендей ХХІ ғасырда Қазақстанда бейбітшілік, тыныштық болып, еліміздің егемендігі ұзағынан болсын деп тілейміз.

(Ән «Атамекен»)

Жүргізуші:

Міне, осындай кең байтақ Республикамыздың егінді даласы, күмісін шашқан көлдері, кенге байтақ өңірі, малға толы өрісі, Қазақстан Республикасының болашақ ұрпағы, келешек азаматтары, сендерге өсиет болып қалады. Елбасының «Қазақстан-2030» бағдарламасында:

«Қазақстан келешекте дамыған мемлекеттердің біріне айналуы үшін мұнда тұратын барлық халықтар өзара достығы мен бірлігін нығайтып, сапалы білім, саналы тәрбие алуға құлшына алу керек» делінген.

Би.

Жүргізуші:

Мамыр қандай, шіркін-ай, мамыр қандай!

Айнала жасыл кілем жамылған жай.

Алатауым басына ақ шәлі орап,

Мойнына гүлден алқа тағылғандай.

Мамыр қандай, шіркін-ай құлпырады.

Күй толқын көңіліне жыр тұнады.

Жыл еркесі гүл мамыр, сұлу мамыр,

Секілді адамзаттың ынтымағы.

Өлең.

Жүргізуші:

Егемен ел болдық, қаһарман ерлікпен.

Бағымыз жанады, бауырмал елдіктен.

Қазақтың мерейі жұлдыздай жоғары,

Мәңгілік жасаймыз бірлікпен, ерлікпен.

Халқымыздың қанға сіңген осы берік бірлігі, ұйымшылдығы, басқа халықтармен одақтасып, достаса білуі жеңістен жеңіске жеткізеді.

Би.

Жүргізуші:

Бірлік - халық салты. «Халқымыздың бірлік салты отбасынан басталып, бүкіл елдің, барлық адам баласының бірлігімен ұласады».

Бейбітшілік құсы, ақ көгершін,

Биік ұшып самғасын.

Тілегімізді жерге жайсын,

Қанаттары талмасын.

Ән.

Қағаздан жасалған ақ көгершіндерді биікке шарға байлап ұшыру. Барлық қатысушылар бірге шығып, көрермендермен қоштасады.

Жүргізуші:

Осымен мерекелік кешімізді аяқтаймыз. Көріп тамашалағандарыңызға көп рахмет.

«АЛТЫН КҮЗ» МЕРЕКЕСІНІҢ СЦЕНАРИИ

Дайындаған: Жадыра Манатовна Шарипбекова, Көктөбе ауылы, «Ақбота» бөбектер бақшасы

Қатысушылар: шегіртке-үлкен адам.

Құмырсқа-үлкен адам, балалар.

Күз ханшайымы-үлкен адам.

Жүргізуші: Сәлеметсіздер ме, құрметті ата-аналар, балалар! Бүгінгі «Алтын күз» мерекесіне қош келіпсіздер!!! Біздің балаларымыздың мерекеге арналған такпақтарын қабыл алыңыздар. Ортаға Ақбота, Тамерлан, Сәния, Дана шақырылады.

Ақбота: Алтын нұрдай тамшылап,

Жапырақтар төгілді.

Біздің өмір таңшуақ,

Біздің өмір көңілді.

Тамерлан: Алуан-алуан жапырақ,

Ой, алақай, тамаша!

Шашу шашты жапырақ.

Сәния: Ағаштардан жамырап,

Ұшты кенет жапырақ.

О, алақай, тамаша!

Шашу шашты жапырақ.

Дана: Күзгі бақта күлімдеп,

Көз тартады атырап.

Күн шуақта маужырап,

Жатыр, эне, жапырақ.

Жүргізуші: Балалардың орындауында «Күз жомарт» әнін қабыл алыңыздар.

Ертегі:

Шырылдауық шегіртке,

Ыршып жүріп ән салған.

Көгалды қуып, гөлайттап,

Қызықпен жүріп жазды алған.

Жылы жаз жоқ, тамақ жоқ,

Өкінгеннен не пайда?

Суыққа тоңған, қарны ашқан,

Ойын қайда, ән қайда?

Секіру қайда сүрініп,

Қабағын қайғы жабады.

Сабанда жатып дән жиған.

Құмырсқаны іздеп табады.

Селкілдеп келіп жығылды,

Аяғына бас ұрды.

Шегіртке: Қарағым жылыт, тамақ бер.

Жаз шыққанша асыра.

Құмырсқа: Мұның жаным сөз емес,

Жаз өтерін білмеп п(а) ең?

Жаның үшін еш шаруа.

Ала жаздай қылмап п(а) ең?

Шегіртке: Мен өзіндей шаруашыл,

Жұмсақ елеу илі ме?

Көгалды қуып ән салып,

Өлеңнен қолым тиді ме?

Құмырсқа: Қайтсін, қолың тимепті.

Өлеңші, әнші, есіл ер.

Ала жаздай ән салсаң,

Селкілде де, билей бер!!!

Шегіртке кетіп қалады, оның артынан құмырсқалар барып тамақтарын береді. Шегіртке оларға алғысын білдіріп, ендігіде ондай жалқау болмайтынын айтады.

Тақпақ: Алама, Айгерім, Сандияр.

Алема: Дала сары киінді,

Самал соқты салқындау.

Қыrmандарға иілді,

Алтын астық алтын тау.

Айгерім: Ой, балалар, балалар!

Қоңырқай күз болыпты.

Қурап жапырақ салыпты,

Ел егінін алыпты.

Сандияр: Көрініп еліне

Күндері береке,

Келді ғой желбіреп

Күз деген мереке.

Жүргізуші: Балалардың орындауында «Қарлығаш» биі.

Ортаға сән салтанатымен «Күз ханшайымы» келеді.

Күз ханшайымы: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Мерекелерің құтты болсын! Қайдай әсем шарлар, өздерің қандай әдемісіңдер! Мен сендерге өз сыйларымды ала келдім!

Жүргізуші: Төрлетіңіз, Күз ханшайымы. Біздің балалардың өнерін тамашалаңыз!

(Күз ханшайымы отырады.)

Жүргізуші: Балалардың орындауында «Көбелек» әні!

Күз ханшайымы: Рахмет сендерге, балалар! Өте өнерлі екенсіңдер. Сендердің мерекелеріңе ата-аналарың келіп отыр екен. Мен олармен ойын өткізейін деген ойдамын!

Ойын: «Кім жылдам?».

2 ата-ана шығып алмұртты жеу керек.

Күз ханшайымы: Өте тамаша. Менің кететін уақытым болды. Рахмет сендерге, балалар!

Келесі кездескенше, сау болыңдар!

Жүргізуші: Біздің балалардың орындауында тақпақтарды қабыл алыңыздар.

Іңкәр: Біздің дала - бай дала.

Алтын астық айнала.

Ашық дала сәулеті,

Ашық отан дәулеті.

Данеля: Көктемде егін егетін.

Күзде жиып беретін.

Біздің дала - бай дала,

Алтын астық айнала.

Елжан: Алғыс саған, алтын күз!

Бір уыс дән шаштық та,

Қап-қап қауын алдық біз.

Жүргізуші: Жемісін мол беретін күз дос екен бізбенен, дей келе балалардың орындауында «Күз ырғағы» әні.

«Вальс» биімен балалар залдан шығып кетеді.

Жүргізуші: Осымен ертеңгілігіміз аяқталды, сау болыңыздар!

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гүлсан Науановна Бостанбаева, Абай бөлімшесі, Абай БМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Алтын күз

Мақсаты: Күзгі табиғат өзгерістерін бақылап, күз байлығын, әсемдікті, сұлулықты сезіне білуге үйрету.

Көрнекілік: Күзгі суреттер, жапырақтар

Жүргізуші:

- Құрметті қонақтар, ата-аналар, балалар, бүгінгі «Алтын күз» ертеңгілігіне қош келдіңіздер!

(Осы кезде залға Жел жүгіріп келеді.)

Жел:

- Сәлеметсіңдер ме, кішкентай балапандар! Мен күзгі желмін. Сендерге қонаққа келдім, өнерлеріңді тамашалауға. Қанекей, балалар, маған өз өнерлеріңді көрсетіндерші!

Жүргізуші:

- Балалар, біз қайда келдік? Желмен бірге біз күзгі орманға келдік. Күзгі орманның жапырағы қандай екен? Қане, қараңдаршы, жапырақтары сары, қызғылт, қызыл түсті. Өте әдемі екен. Солай ма, балалар? Ал орманды бізге кім әдемілеп қойғанын білесіңдер ме?

Балалар:

- Сиқырлы күз әдеміледі.

Жүргізуші:

- Дұрыс балалар.

Жүргізуші:

- Олай болса, балалар таппақтарымызды айтып берейік.

1. Алтын, сары, қызыл, көк,

Алуан-алуан жапырақ.

Күзгі бақта күлімдеп,

Көз тартады атырап.

2. Күншуаққа маужырап,

Жатыр еді атырап.

Ағаштардан жамырап,

Ұшты кенет жапырақ.

3. О, алақай, тамаша!

Шашу шашты жапырақ.

Бақтың іші алаша,

Аунар ма едім, жатып ап?!

4. Қуандырып бізді,

Мерекелі күз келді.

5. Кел, жемісті алтын күз,

Кемелденсін халқымыз.

6. Көк майсалы көрікті,

Алқаптағы көк егін.

7. Бұл күндері киіпті,

Сары жібек көйлегін.

8. Берекесін сыйлауға,

Өлкемізге күз келді.

«Кім жапырақты көп жинайды?» ойыны. Еденде жапырақтар шашылып жатады. Балалар белгі берілген кезде жапырақтарды жинап шығу керек. Көп жинаған бала жеңеді.

Жүргізуші:

- Балалар, қане, қарайықшы, бізге қонаққа кім келді? Бізге гном келіпті.

Гном:

- Сәлеметсіңдер ме, балапандар! Бүгін сендер қандай әдемісіңдер! Менде бүгін әдемімін. (Өрі-бері жүреді.)

Балалар:

- Иә, әдемі.

Гном:

- Балалар, сендер жаңбырдың қалай жауатынын білесіңдер ме?

Балалар:

- Иә, білеміз.

Гном:

- Өте жақсы. Жаңбырдың жай түрі болады. Оны салу үшін қолымызды жай шапалақтаймыз. Сонымен қатар, қатты жаңбырлар да болады. Қатты жаңбыр

болса, қолымызды қатты шапалақтаймыз. Түсіндік пе? Ал, ендеше, «Қандай жаңбыр?» ойынын ойнайық.

Гном:

- Ой, балалар, сендермен уақыт өте көңілді өтті. Рахмет. Мен енді үйге қайтайын. Сендердің ақылды, көңілді екендерінді достарыма айтып барамын. Сау болыңдар, балалар. (Гном қоштасып шығып кетеді.)

Жүргізуші:

- Балалар, бүгін бізге гном келді. Ал сиқырлы күз болса, әлі жоқ. Ендеше, ортаға Алтын күзді шақырайық.

Балалар:

- Келші, келші, Алтын күз.

(ортаға Алтын күз кіреді).

Алтын күз:

Сәлем, өрен достарым,

Алақанды тос бәрің.

Қымбатты сый алыңдар,

Қызығыма қаныңдар.

Сәлеметсіңдер ме, балалар! Балалар, мен өзіммен бірге көкөністер әкелдім. Осы көкөністен сендердің ата-аналарың қандай салат жасап береді екен? Енді ата-аналарыңды сынайық.

«Жылдам салат жасау» ойыны. Ата-аналар ортаға шығып, ұсынылған көкөністерден салат жасайды.

Алтын күз:

- Балалар, мен ағаштарды сары түске бояп келе жатқанымда мына сары орамалды тауып алдым. Бұл - сиқырлы орамал. Осы сиқырлы орамалмен сендерге сиқыр жасаймын.

Алтын күз:

Орамалды ашайық,

Астында не, қарайық?

Бұл не?

Бұл себет қой!

Себеттің бетін жапырақтар жауып тұрады. Ал жапырақтар астында алма шығады. Алтын күз балалардың әрқайсысына алма үлестіреді. Балалар күзге рахметін айтып қоштасады.

Жүргізуші:

Осымен біздің ертеңгілігіміз аяқталды. Келесі кездескенше сау саламат болыңыздар!

АЛТЫН КҮЗ МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиешілер: Бақыт Сағдатовна Аубакирова, Шарипжанова Мейрамгуль Мырзабековна, Баскөл ауылы, А. Иманов ат. ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Арайлы алтын күз

Мақсаты: Балалардың күзгі табиғат ерекшеліктері туралы білімдерін кеңейте түсу, күз байлықтары алтын, көкөніс, жемістер туралы білетіндерін толықтыру. Еңбекті, табиғат сұлулығын сүйуге тәрбелеу.

Мерекелік безендіру: Зал мерекеге сай безендірілген, күзге байланысты суреттер, шарлар.

Жүргізуші: Күз адам баласына молшылық, береке әкелетін мезгіл. Сондықтан да, адамдар күзге берекелі күз, алтын күз деп баға береді. Алтын дейтін себебі, біріншіден, айналаның бәрі сап-сары түске боялады, екіншіден, алтын байлықтың белгісі. Құрметті, ардақты қонақтар, алтын күз мерекесімен құттықтаймыз! Ақылды, тәртіпті, ата-аналарына қолғанат, оқуда озат, жанұяда бақытты болуларыңа тілектеспін!

Армысыздар, бүгінгі кеш куәсі,

Алтын күзім тойланатын күн осы.

Табиғатым сары көйлек киінді.

Күзгі балды тойлауға жұрт жиналды.

Рұқсат болса, бастайық осы кешті.

Балалар, мерекеміз қызықты өту үшін ортамызға Күз ханшайымын шақырайық.

Балалар: Хор

Келші, келші алтын күз,

Келші, келші жарқын күз.

Мерекені жалғастырып,

Ойнап-күлші, алтын күз!

Осы кезде мерекелік көңіл-күйімен залға Күз ханшайымы жәшігін арқалап кіріп келеді.

Жәшіктің ішінде күзгі базарлық жемістер, көкөністер салынған.

- Армысыздар ма, балдырғандар! Күзгі бақтағы қонақтар. Өздеріне әкелдім, күздің сыйын көз тартар.

Балалар: Көп рахмет сізге!

Жүргізуші: Алтын күз, мына сыйды балаларға таратып берсек бола ма?

Күз: Жоқ, бұл сыйды балалар еңбек етіп, тер төгіп, жеңіп алулары қажет өйткені күздің сыйлары жемістерде, көкөністерде тек адамның еңбегінің арқасында болады. Сондықтан балалар мен бір ойын ойнайық, егер ойын шартын ойнай білсе, ептілік көрсете осы сыйлықты алуларыңа болады.

Ойын: «Шар ұста» ойының ұйымдастырайық.

Сұрақтар:

Қызыл сары жапырақтар қай кезде болады?

Күз айларын ата.

Жапырақтарының түсі қандай болады?

Күзде құстар қайда кетеді?

Күз туралы қандай тақпақ, өлең білесің?

Жемістер мен көкөністерді қашан жинаймыз?

- Қанеки, балалар, Алтын күз мерекесіне арналған тақпақтарымызды айтайық .

Балалар тақпақ айтады.

Жүргізуші: Ал, балалар, тұрмайық,

Қол соғайық, тұрмайық.

Күзгі бақта бүгінгі.

Шырқап әнге салайық!

Балалар ән орындайды.

Қыздардың орындауында «Аққу» биі.

Жүргізуші: Алтын күз, сізде толып жатқан сырлар көп, сондықтан бізге арналған қандай сыйымыз бар.

Күз: Менің жеміс жидектерім де өздерін таныстыруға осында келді. (Жемістердің макетін киген балалар ортаға шығады.)

Жүргізуші:

Күзгі бақтағы қонақтар,

Айналайын балалар.

Мерекеміз бүгінгі

Естен кетпес күн болды.

Бақыт тілеп бәрімізге,

Сау болыңыздар, деп.

Аман-саулық тілеп,

Мерекені аяқтайық.

Осымен, Алтын күз мерекесін аяқтауға рұқсат етіңіздер. Зейін қойып тындағандарыңызға көп рахмет.

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гульмира Калидоллаевна Жагипарова, Көктөбе ауылы, «Балдаурен» балабақшасы

Тақырыбы: «Менің елім – Қазақстан»

Мақсаты: Балаларды өз Отанын сүюге, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерінің нышандарының қойылуы себебі жайында толық мәлімет беру. Отаншылдыққа тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілі: Түсіндіру, сұрақ-жауап.

Сабақтың көрнекілігі: Мемлекетіміздің Рәміздерінің, Астана қаласының суреттері.

Қолданатын құралдар: Түрлі-түсті қағаз, желім.

Амандасу шеңбері: «Әдепті елдің баласы алдымен сәлем береді.»

Тәрбиеші: Амансыңдар ма, достарым!

Балалар: Сәлеметсіз бе, апай!

Тәрбиеші: Қане, балалар, шеңберге тұрайық, бір-бірімізге алақандарымыздың жылуын беріп, жақсы тілектер айтайық.

- Күніміз шуақты болсын!
- Аспанымыз ашық болсын!
- Көк туымыз биік болсын!
- Елімізде тыныштық болсын!

Тәрбиеші: Балалар, бүгінгі біздің сабағымыздың тақырыбы «Менің елім - Қазақстан» деп аталады.

- Балалар, біз қай елде, қай Республикада тұрамыз?
- Қазақстан Республикасында тұрамыз.
- Қазақстанның елордасы қай қала?
- Астана.
- Елбасымыз кім?
- Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев.
- Біз Қазақстан Республикасының рәміздерін білеміз бе?
- Иә, олар Әнұран, Ту, Елтаңба.
- Ендеше кім Рәміздер туралы өлең айтып береді?

Даяна: Рәміздеріміз – елдігімнің белгісі,
Білу керек балаға дейін ең кіші.

Архат: Әнұраным – жан ұраным,
Сөйлер сөзім, айтар әнім.

Балалар: Қазақстан Республикасының Әнұранын хормен орындайды.

Сергіту сәті: Көтеріліп шаңырақ,
Уықтары шаншылар.
Кергелер керіліп,
Өрімдей боп өрілер,
Бәріміз жүрсек айналып,
Киіз үй боп көрінер.

Тәрбиеші: Балалар, кім Отан, туған жер туралы мақал-мәтелдер біледі?

Арсылан: Отан оттан да ыстық.

Аружан: Туған жер – алтын бесік.

Саян: Отан – елдің анасы.

Қортынды: Логикалық ойын «Кім жылдам?»

Шарты: Көк туды құрастырып, желіммен ақ қағазға жабыстыру.

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Дайындағандар: «Балдаурен» балабақшасының тәрбиешілері

Тақырыбы: «Күн дидарлы Қазақстан!»

Мақсаты: Балалардың Отаны, Рәміздері, Елбасы, желтоқсан оқиғасы, Тәуелсіздік күні туралы түсініктерін молайту. Мәнерлеп таппақ айтуға, сахналық көріністерді көрсетулер арқылы еліне, отанына деген сүйіспеншіліктерін арттыру. Отанын, елін сүйуге тәрбиелеу. Еліміздің Тәуелсіздігіне орай өткізілетін мерекелік ертеңгілікке балалар залға вальс билеп кіреді. Мұнан соң барлығы Әнұранды орындайды.

Жүргізуші: Сәлеметсіздер ме, балалар, қонақтар, әріптестер! Бүгінгі 16-желтоқсан Тәуелсіздік күніне арналған балабақшамыздағы мерекелік ертеңгілігімізді бастаймыз.

Рәміздерім – елдігімнің белгісі,

Білу керек бала – дағы ең кіші.

Рәміздерім- ӘНҰРАН, КӨК ТҰ, ЕЛТАҢБА,

Рәміздерді жатқа білген жөн кісі.

Жүргізуші: Балалар, біздің Отанымыз қалай аталады?

Балалар: Қазақстан.

Жүргізуші: Қазақстан қандай мемлекет?

Балалар: Қазақстан тәуелсіз, егеменді мемлекет.

Жүргізуші: Балалар, бүгін міне осы Тәуелсіздік мерекесі күні. Еліміздің президенті кім?

Балалар: Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев.

Жүргізуші: Еліміздің елордасы қай қала?

Балалар: Астана.

Жүргізуші: Астана қандай қала?

Балалар: Астана-бас қала, әдемі, үлкен қала.

Жүргізуші: Дұрыс айтасындар, балалар. Отан туралы таппақтарымызды айтайық.

Мерей: Отан- жерім, Отан- суым,

Отан қуат, нәр береді.

Отан- ұран, Отан- туым,

Отан мәңгі гүлденеді!

Санжар: Қуат алған өзінен,

Туған елдің ұлымын.

Бақытты етіп өсірген,

Отанымның гүлімін.

Зарина: Шырқап көкке аспан – ән,

Болашаққа бас қадам.

Қазақ рухын биіктет,

Ей, бас қалам- АСТАНА !

Ерсұлтан: Қадамың бар баспаған,

Асуың бар аспаған.

Халқым жетсін мұратқа,

Ей, бас қала- АСТАНА!

Жүргізуші: Біз бүгін тәуелсіздік алған күнімізді мерекелеудеміз. Біздің еліміз тәуелсіз болғандықтан өз мемлекеттік Әнұраны, Елтаңбасы және өзінің мемлекеттік туы бар. Балалар, мемлекеттік туымыздың түсі қандай екен?

Балалар: Туымыздың түсі – көк.

Жүргізуші: Иә, өте жақсы.

–Ал, енді балалар, Рәміздерге байланысты таппақтарымызды айтайық (балалардың таппақтары тыңдалады).

Әділет: Елтаңбасы елімнің,

Неткен әйбат, әдемі!

Тұнығындай көңілдің,

Ортада- аспан әлемі.
Әділ: Құт, береке – шаңырақ,
 Орын алған ол төрден.
 Қанатты қос арғымақ,
 Екі жақтан көмкерген.
Данель: Анаң- күнің, жүрегін,
 Әкең – өмір тірегің.
 Сен- бақытты ұлансың,
 Бәрі саған қуансын!
Даяна: Көк аспандай көкпеңбек,
 Қазақстан жалауы.
 Көк емес ол тектен-тек,
 Елдің ашық қабағы.
Жанарыс: Тәуелсіздік жолында,
 Талай – талай тер тамған.
 Билігім өз қолымда,
 Еркіндігім – Елтаңбам.
Нарқыз: Аспанымдай мөлдірмін,
 Жайлауымдай жазықпын.
 Өзенімдей өршілмін,
 Гүлдерімдей нәзікпін.
Архат: Ақ ниеті- алтын күн
 Асқақ арман – қыраны.
 Жалауы бұл- халқымның,
 Мәртебесі, мақтаны.
Ән: «Ел қорғауға әзірміз».
Би: «Қара жорға».

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Дайындағандар: Жадыра Манатовна Шарипбекова, Мейіргүл Ержанқызы Қожанова, Айгерим Кусмановна Абеуова, Көктөбе ауылы, «Ақбота» бөбектер бақшасы.

Тақырыбы: **Менің тұңғыш Президентім!**

Көрнекілігі: Елбасы суреттері, сөзжұмбақ, әнұран, т.б.

1-ші Жүргізуші: Сәлеметсіңдер ме, балалар!

2-ші Жүргізуші: Қайырлы күн, сүйікті де, сүйкімді балалар!

1-ші: Жүргізуші: Бүгінгі ашық сабақ Елбасымыз- Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа арналады. Балалар, біз алғаш Елбасы күнін атап өткелі жатырмыз.

2-ші Жүргізуші: Бүгінгі ашық сабағымызды әнұранмен ашайық.

Әнұран айтылады.

1-ші: Жүргізуші: Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев 6-шілде 1940 жылы Алматы облысы Қаскелең ауданындағы Шамалған ауылында туған. Балалық шағы кейде айта беретініміздей таршылық жағдайда өтті. Үлкендердің мал бағуына, бау-бақша өсіруіне көмек көрсету керек болды, шөпшек теріп, отын жарды. Мектепте жақсы оқып, жақсы білім алды. Ата-анасын қатты құрмет тұтты.

2-ші Жүргізуші: Отбасылық жағдайына келетін болсақ, Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың жұбайы – Сара Алпысқызы. Олардың 3 қызы бар: Дариға, Динара, Әлия. 1991 жылы 1-желтоқсанда республика жұртшылығы тұңғыш рет Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевты Республикамыздың Президенті етіп сайланды.

1-ші: Жүргізуші:

«Көбелектер» тобының орындауында ән «Отаным».

2-ші Жүргізуші:

1992 жылы 4-маусымда жаңа мемлекеттік рәміздер Елтаңба, Ту, Әнұран бекітілді.

«Таңбасыз ел болмайды, найзасыз ер болмайды», - дейді қазақ халқы. Кез-келген халықтың өз таңбасы болады. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы мемлекеттік құжаттарға қойылады.

Елтаңбаның авторлары – халқымыздың танымал ұлдары - Жандарбек Мәлібеков пен Шота-Аман Уәлиханов.

Шаңырақ –Отан отбасынан басталады. Ортақ шаңырақ биік, босаға берік болсын деген мағынаны, ал уықтар –үлкен үйдің уықтарын шын ниеттерімен қосыла танытқан елшілес ел жұртқа да бай, қуатты тілеймін дегенді білдіреді. Ай мүйізді, алтын қанатты қос пырақ-арыстанның жүректілігін, қыранның қырағылығын, өгіздің қара күшін, еліктің шапшаңдығын, қырмызы қызыл түлкінің жауын жер соқтырар айлакерлігін білдіреді. Бес бұрышты жұлдыз «Бағымыз ашылып, жұлдызымыз жарқырай берсін» деген асыл арманды арқалап тұр.

1-ші: Жүргізуші:

Мемлекеттік Ту-1992 жылы 4-маусымда қабылданып, 6-маусымда күшіне енді. Тудың ортасында шұғылалы күн, оның астында қалықтап ұшқан қыран бейнеленген, ішкі бұрышты көгілдір матаның сол жағында қызыл өрнегі бар. Жалаудың ұзындығы -2 метр, ені-1метр. Жалаудың жобасын жасаған – суретші Шәкен Ниязбеков.

«Гүлдер» тобының орындауында «Қазақстан» әні.

2-ші Жүргізуші:

Қазақ елі, желбіреп көк байрағың,

Гүлге оранды ауылың мен аймағың.

Нұрсұлтаның биіктерге бастады,

Ол көрсеткен нұрлы жолдан таймағын.

1-ші: Жүргізуші:

Нұрсұлтан бар деп, нұрыңа сенің шомылғандай боп жүрем мен,

Бейнеңді көрсем беймезгіл кезде қабағымды ашам түнерген.

Сүйеміз сені, санамыз сөніп қалмай тұрғанда сүйеміз,

Алланың бізге бір өзі сеніп өкілісің сен жіберген.

- Балалар, қазір мен сендерге сөзжұмбақ жасырамын, сендер оны шешесіңдер.

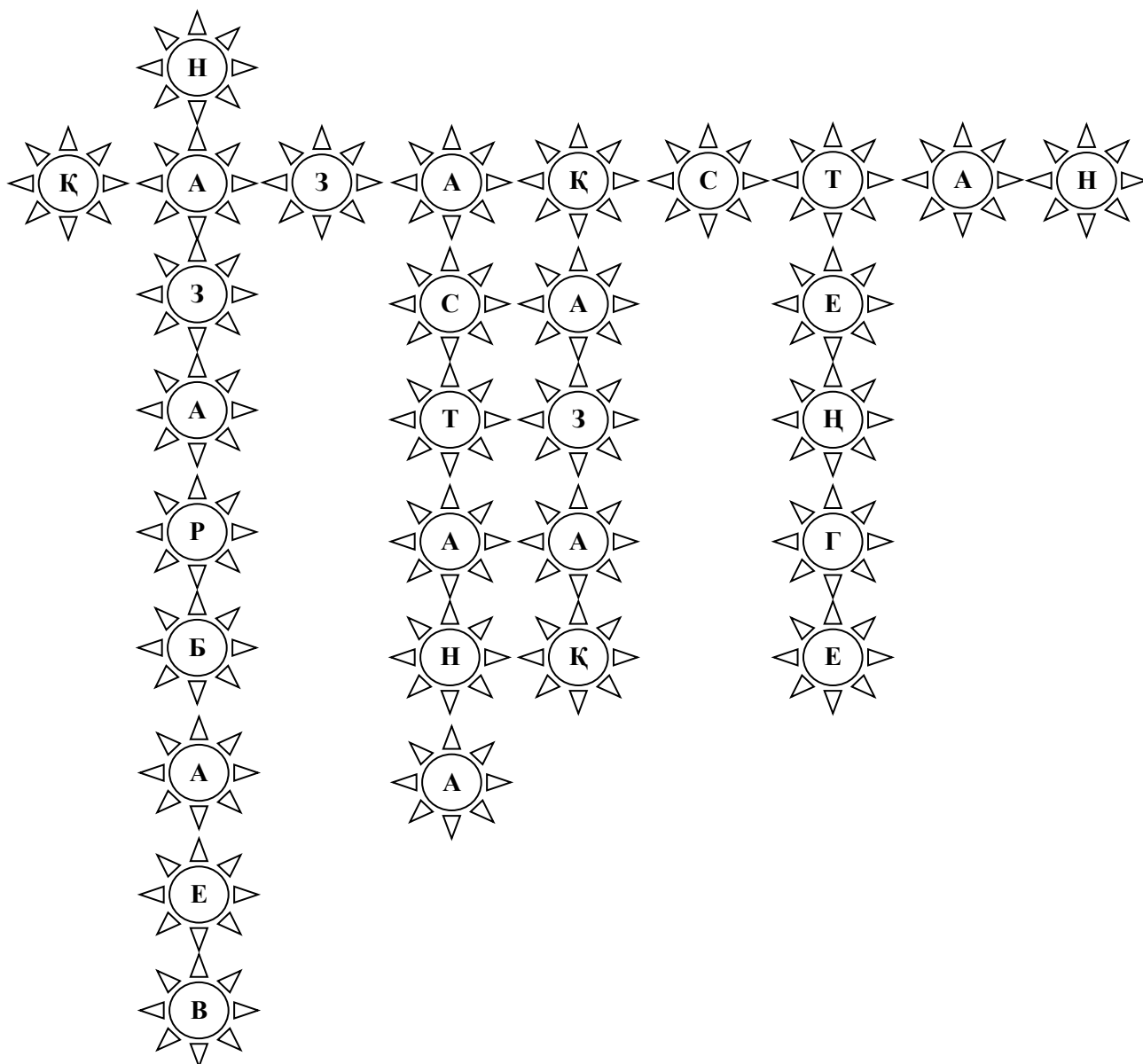
Жақсы, келістік пе?

- Иә!

Сөзжұмбақтың сұрақтары:

- ✓ 1. Біздің мемлекетіміздің аты қандай?
- ✓ 2. Біздің Елбасымыз кім?
- ✓ 3. Қазақстан Республикасының бас қаласы қай қала?
- ✓ 4. Біздің тіліміз қандай?
- ✓ 5. Ал, ұлттық валютамыз, ақшамыз қалай аталады?

(Балалар сөзжұмбақты шешеді).

2-ші Жүргізуші: «Көбелектер» тобының орындауында ән - «Ағатайым-ай!».

1-ші: Жүргізуші:

Нұрсылтанға рух берген - кәрі тарих парағы.

Дара шыңы қазақтың,

Дана басып тудың, халық – алыптан.

Топырағы ол туған жердің киелі.

2-ші Жүргізуші:

Тұратұғын болашақтың үні кеп,

Тартылар күй айтылатын жыры көп.

Ерекше бір еркіндік, бауырлар,

Басшымыздың бүгін туған күні деп.

- Балалар, бүгінгі сабағымызды «Жаса, Қазақстан!» әнімен аяқтайық.

Ән: «Жаса, Қазақстан!»

1-ші: Жүргізуші: Балалар, Елбасы күніне арналған тәрбие сағатымыз аяқталды.

ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Ахметова Сандұғаш Боранбаевна, Малайсары ауылы, Малайсары ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: «Менің Қазақстаным - менің болашағым»

Мақсаты:

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны, Елтаңбасы және Туы туралы білімдерін дамыту. Балалардың сезімталдық, қиялшылдық; естігенін, көргенін қайта жаңғыртып, есте сақтау, есіне түсіріп толқу, жақсылық істеуге талпыну сияқты қабілеттерін дамыту.

Өз республикасын танып –білуге, жақсы көруге, Отанына деген сүйіспеншілікке, патриоттық сезімге тәрбиелеу.

Көрнекілігі: Қазақстан Республикасының картасы (балалардың суреттері жапсырылған түрлі түсті гүлдер), Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері.

Қанатты сөз:

1. Туған жер – алтын бесік.
2. Отансыз адам - ормансыз бұл-бұл.

Ертеңгілік барысы: Ертеңгілік Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұранымен басталады. (Балалар орындарынан тұрып әнұранды айтады.)

- Біздің республикамыз Қазақстан деп аталады. Біздің еліміз – тәуелсіз мемлекет. Яғни, біздің еліміз тәуелсіз болғандықтан, өз мемлекеттік әнұраны, елтаңбасы және өзінің мемлекеттік туы бар. Біздің ұлттық тіліміз –қазақ тілі. Республикамыздың президенті – Н. Ә. Назарбаев.

- Балалар, мынау біздің еліміз Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туы– көгілдір түсті тік бұрышты кездеме. Тудың ортасында күннің 32 шұғыласы, оның астында қалықтаған қыран бейнеленген. Сабына бекітілген тұста ұлттық оюлармен кестеленген тік жолақ өрнектелген. Күн, арай, қыран және ою-өрнек – алтын түсті.

Балалармен сұрақ –жауап арқылы түсінгендерін пысықтайды.

- Балалар, тудан ненің бейнесін көріп тұрсыңдар?
- Күн, құс пен оюдың бейнесін көріп тұрмыз.
- Иә, өте жақсы, дұрыс айтасыңдар. Ал, енді, балалар, мемлекеттік туымыздың түсі қандай екен?
- Мемлекеттік туымыздың түсі - көк, көгілдір.
- Неге ұқсайды?
- Аспанға ұқсайды.
- Біздің мемлекеттік туымыз аспан түстес көк екен.

Балалардың жаттаған «Қазақстан жалауы»деген өлең жолдары тыңдалады.

Аспан түстес көгілдір,
Тік бұрышты матаның.
Ортасында төгіп нұр,
Күн жаяды шапағын.
Астында оның қалықтаған,
Қыран құстың бейнесі.
Азат елдің шалқыған,
Көңілі де білерсің.
Есте белгі ұрандар,
Сары алтындай сақталған.
Күн шұғыла қыранда,
Алтын түске қапталған.
Сол жағында матаның,

Сары түсті жолақ бар.
Мұратындай атамның,
Әсем өрнек ол ұлттық!

- Мынау біздің Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы. Рәміздік тұрғыдан ҚР мемлекеттік Елтаңбасының негізі – шаңырақ. Ол – Елтаңбаның жүрегі. Шаңырақ – мемлекеттің түп негізі – отбасының негізі. Шаңырақ – Күн шеңбері. Айналған күн шеңберінің қозғалыстағы суреті іспетті. Шаңырақ – киіз үйдің күмбезі, көшпелі түркілер үшін үйдің, ошақтың, отбасының бейнесі. Тұлпар – дала дүлділі, ер-азаматтың сәйгүлігі, желдей ескен жүйрік аты, жеңіске деген жасымас жігердің, қажымас қайраттың, мұқалмас қажырдың, тәуелсіздікке, бостандыққа ұмтылған құлшыныстың бейнесі. Қанатты түлпар – қазақ

поэзиясында кең тараған бейне. Ол ұшқыр арманның, самғаған таңғажайып жасампаздық қиялдың, талмас талаптың, асыл мұраттың, жақсылыққа құштарлықтың кейпі. Қанатты Тұлпар Уақыт пен Кеңістікті біріктіреді. Ол - өлмес өмірдің бейнесі. Бір шаңырақтың астында тату-тәтті өмір сүретін Қазақстан халқының өсіп-өркендеуін, рухани байлығын, сан сырлы, алуан қырлы бет-бейнесін паш етеді. Бес бұрышты жұлдыз Елтаңбаның тәжі іспетті. Әрбір адамның жол нұсқайтын жарық жұлдызы бар. Қазақстан Республикасы мемлекеттік Елтаңбасының авторлары – Ж. Мәлібеков пен Ш. Уәлиханов. Балалармен әңгіме жүргізіліп, «Біздің елтаңба» деген тақпақ айтылады.

Алтын қанат көмкерген,
Шаңырақ бар, уық бар.
Әсем бейне сен көрген,
Жай белгі емес ұғып ал!
Көгілдір түс аясы,
Бейбіт дала елесі.
Шаңырақ – жұрт панасы,
Уықтар -күннің сәулесі.
Сүйсіндірер өзіңді,
Түсіне біл таңбаны.
Аңызда ұшқыр төзімді
Пырақ халық арманы.
Жоғарыға түсер көз,
Бес бармақты жұлдызға,
«Қазақстан» деген сөз,
Таныс барлық ұл-қызға.
Мағыналы, сымбатты,
Бар осындай белгіміз.
Маған, саған қымбатты
Елтаңбасы ол-еліміз!

СЕРГІТУ СӘТІ:

*Бір шаңырақ астында,
Тату-тәтті тұрамыз.
Бірге ішеміз асты да,
Бірге сайран құрамыз.
Достықты үлгі санаған,
Бір үйде біз тұрамыз.
Қалған ата-бабадан.,
Бірлік асыл мұрамыз!*

-Ата –бабамыздың өткен өмір жолына біраз шолу жасап қарасақ, «Не деген дархан ел, не деген төзімді де қайратты ел, не деген батыр да батыл менің елім!» деп көңілің көкке көтеріледі.

(Музыка ойнап, аяғын ақырын басып Ата шығады. Орындыққа келіп, демалып отырады. Осы кезде жүгіріп немересі шығады).

Немересі: Ата, не ойлап отырсыз?

Атасы: Ә, балам, атаң не ойламайды дейсің! Сенің болашағыңды ойлаймын. Еліміздің болашағы жайлы, өткен өмір жайлы ойлаймын, қуанамын!

Немересі: Ата, «өткен өмір» деген не?

Атасы: Ә, балам, «өткен өмір» деген сонау ежелгі бабаларымыздан бергі өткен өмір жолы, тарихи емес пе?

Немересі: Ол қандай болған?

Атасы: Ендеше тыңда, балам, атаң бір сөйлесін:

Болмаса да оқыған тарихшы атаң,
Жинадым ескілерден тарих хатын.
Мақсатым – кейінгі ұрпақ ұмытпаса,
Айтылған аталардың аманатын.
Есімі еш адамның өшпейді екен,
Артында ұрпақ жүрсе өздерінде,

Ұмыттырмас «Жеті атасын» парыз екен,

Бұрыңғылар ұрпақтың қамын жеген.

«Білмеген жеті атасын жетесіз» деп,

Өткендерін қалай да білесін деген.

Сондықтан, балам, сен де өз тарихыңды, жеті атаңды білуге тиіссің. Сонау ерте кезде біздің ата - бабаларымыз 29 қазақ руының басын қосып, халық болып қалыптасуының негізгі болғаннан басталмай ма бұл тарих?

Менің елім – Қазақстан. Бұл әрбір дала перзентінің (кәрісі бар, жасы бар) көкірегінде мақтанышпен айтатын сөзі. Бұл тақырып төңірегінде сан ойландым, көп толғандым. Елім жайлы, алтын бесігім туған жерім жайлы азаматтық жүрегіммен толғана сыр шерте алар ма екем?!

Кұс ұясыз,
Жыртқыш інсіз болмайды.
Отансыз жан өмірінде оңбайды,
Өзін-өзі қорлайды да, сорлайды.
Тірі адамға сол қайғы,

- деп ақын ағамыз Мұқағали жырлағандай, Отаны жоқ адамдар нағыз бақытсыз жан екен. Ал, біз, қазақ халқы, нағыз бақ қонған халықпыз деп шаттана айта аламыз. Өзіміздің мемлекетіміз, тарихымыз, тіліміз, тәуелсіз еліміз бар.

Бала : Қазақстан туған өлкем.

Жер көп пе сендей көркем?

Көрсін деп күллі әлемге,

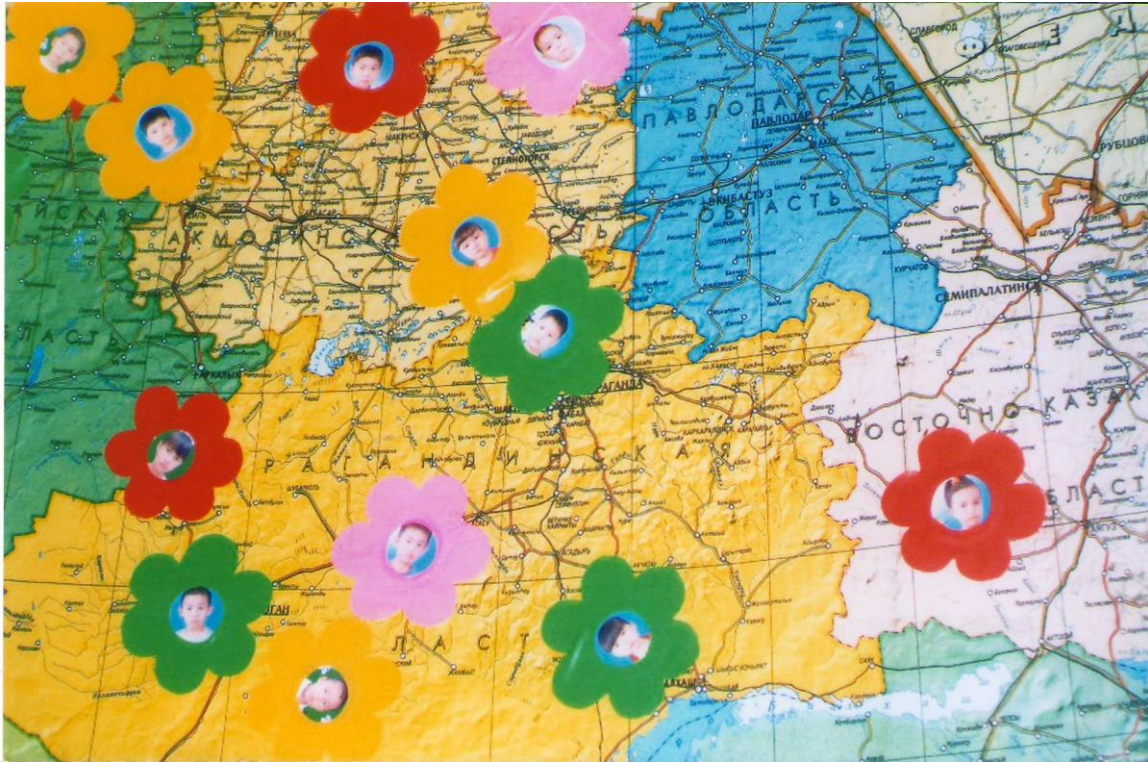
Жалауыңды желге желпем.

(Ата мен немересі шығып кетеді.)

Ойын:

«Туған жерді гүлдендір»

(Балалар алдын-ала суреттері жапсырылған түрлі түсті гүлдерді алып, әуен ырғағымен жүріп, Қазақстан картасына апарып гүлдерін орналастырады.)

-Балалар, Туған жерді гүлдендірер ұл-қызы, міне, сендерсіздер. Еліміздің келешек тағдыры, Қазақстан ертеңі өз қолдарыңызда. Туған елдеріңді өркениетті мемлекеттермен терезесі тең, керегесі кең ететін - сендер. Ол үшін терең әрі жан – жақты білімді болу – міндеттерің. «Туған жер –алтын бесік» - демекші, балалар, бүгінгі сабақта айтылғандарды өнеге етіп, елді, жерді сүюді, қадірлеуді өмірлік мақсат етейік – деп сабақты аяқтайық.

КӨРІНІС СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Айнаш Атмаевна Найманова, Қызылөңбек бөлімшесі, Қазақстан ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: «Менің Отаным»

Мақсаты: бүлдіршіндерді Отанды сүйуге, қазақ елінің рәміздерін қастерлеуге, туған жеріне, атамекеніне, туған ауылына деген сүйіспеншілігін арттыруға тәрбиелеу.

Көрнекі құралдар: 1. Ұран сөздері жазылған плакаттар.

2. Туған жердің көріністері.

3. ҚР рәміздері.

Жүргізуші: Құрметті қонақтар, ұстаздар, балалар! Сіздерді көргенімізге қуаныштымыз, «Менің Отаным» атты ашық көріністі бастайық.

Әнұран орындалады.

Таппақтар:

1. Отан,Отан!

Сен болмасаң, не етер ем?

Мәңгілікке бақытсыз боп етер ем.

2. Отан деген - атамекен,

Отан деген - туған жер.

Отан-ана, Отан-үлкен,

Қазақстан туған ел.

3. Отан-сенің ата-анаң,

Отан-досың, бауырың.

Отан-досың, астанаң,
Отан-аудан, ауылың.
4. Елтаңбасы елімнің,
Неткен әйбәт, әдемі.
Тұнығындай көңілдің,
Ортада аспан әлемі.
5. Желбіреді шарықтап,
Қазақстан жалауы.
Көкте қыран қалықтап,
Қанат қағып барады.
Ән: «Біз бақытты баламыз».
6. Еңсесі биік Қазақстан Отаны,
Бар әлемге жайылыпты атағы.
Би: «Қара жорға».
Би: «Қазақ биі».
Ән: «Менің Отаным».
Осымен бүгінгі көрінісіміз аяқталды.

ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гүлжанат Ертайқызы Тулкина, Жұмыскер ауылы, Қазан ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Желтоқсан жаңғырығы

(Муз. әуенімен балалар залға кіреді)

Тәрбиеші: Елім менің, тәуелсіз жерім менің,
Күннен алған шуақты өмір дәмін.
Рухы ұлттың өсіпті өлместей боп,
Көк байрағын төбеме көтерген күн!

Құрметті балалар, қадірлі қонақтар! Сіздерді еліміздің Тәуелсіздік күнімен құттықтаймыз.
Сіздерге зор денсаулық, ашық аспан, Отанымызға тыныштық тілейміз.

Ержан: 16-шы желтоқсан -
Тәуелсіздік алған күн.
Мерекеге ел тосқан,
Атамменен барғанмын.

Мерей: Мерекеге шығады,
Бүкіл халық, біліп қой.
Отандастар ұғады,
Тәуелсіздік - ұлы той.

Сергей: Аралаймын алаңды,
Тәуелсіздік күнімен.
Батыр Қайрат ағамның,
Суретіне үңілем.

Аяжан: 16-шы желтоқсан -
Тәуелсіздік алған күн
Мерекені ел тосқан,
Шырқатып ән саламыз.

Ән “Туған ел”, “Желтоқсан желі”.

Тәрбиеші: 1986 жылғы желтоқсан көтерілісі-мәңгі тақырып. Қазағымыздың өлмейтін, өшпейтін тарихы ол! «Желтоқсан желі» осы кезеңде інгәләп дүниеге келген ән. Балалар, айтындаршы, Қазақстан мемлекеті қай жылы құрылды? Мемлекетіміз қалай аталады?

Тәрбиеші: Дұрыс, Қазақстан. Ендеше Отан жайлы қандай тақпақтар білесіңдер?

Ералы: Бақытты боп жүргенім -

Сенің арқаң, Қазақстан!
 Елім - менің тірегім,
 Құшағында гүл атам.
 Әлім: Сарқылмайтын қуатым,
 Тірегімсің, Қазақстан.
 Мәңгі соғып тұратын,
 Жүрегімсің Қазақстан.
 Балгүл: Отанның қасиетті тілін сүйем,
 Отанның құдіретті үнін сүйем.
 Отан, Отан бәрінен биік екен,
 Мен оны мәңгілікке сүйіп өтем!
 Әмірбек: Толтырған гүлге даланы,
 Жайнатқан ауыл-қаланы.
 Ардақты атамекенім,
 Отаным-Қазақстаным.
 Би “Қара жорға” –ұлдардың орындауында.
 Тәрбиеші: Балалар, мемлекет рәміздері туралы кім тақпақ айтады?
 Ержан: Аспан түстес көгілдір,
 Тік бұрышты матаның.
 Ортасында төгіп тұр,
 Күн жаяды шапағын.
 Астында оның қалқыған,
 Қыран құстың бейнесі.
 Азат елдің шалқыған,
 Көңілі деп білерсің.
 Аяжан: Қатар шапқан қос тұлпар,
 Ай астында қазақ үй.
 Қалықтаған жас сұңқар,
 Шарықтаған таза күй.
 Қара шаңырақ ел күні,
 Асқақтатып тұр мұңы.
 Елтаңбасы елдігім,
 Елдің тыныш тірлігі.
 Рәбия: Тәуелсіздік жолында,
 Талай-талай тер төккен.
 Билігің өз қолыңда,
 Еркіндігім, елдігім.
 “Әнұран”
 Тәрбиеші: Балалар, Қазақстан Республикасының Ел басшысы кім?
 -Нұрсұлтан Назарбаев
 -Елбасы туралы тақпақ кім біледі?
 Ислам: Шықты тарап ой данадан,
 Бері қарады жұлдыз беті.
 Өзі қалап, сайлап алған,
 Елімнің бар президенті.
 Мәди: Ол да алмай жанын салды,
 Жету үшін мұндай сыйға.
 Нұрсұлтан ата - ел басшысы,
 Көгіңдегі тудай сыйла.
 Би: “Той”-барлық балалар орындауында.
 Тәрбиеші: Балалар, астанамыз қандай қала?
 Қандай тақпақ білесіңдер?

Мерей: Гүл жайнаған Астана,
Қазақстан отаны.
Бірін-бірі сыйлаған,
Туысқандар отаны.

Тәрбиеші: Балалар, Қазақстан қандай басқа елдермен шекарасып тұр?
-Дұрыс айтасындар өзбек, ресей, қытай т.б елдермен көршілес екенбіз.
Орыс биі “Калинка”.

Тәрбиеші: Отан дейміз от жаққан жерімізді.
Отан дейміз өсірген елімізді.
Отан дейміз туған жер, атамекен,
Биік тау, орман, тоғай, көлімізді.

-Отан туралы қандай мақал-мәтелдер білесіңдер?

1. Туған жер - алтын бесік.
2. Отан - оттан да ыстық.
3. Өз елім - өлең төсегім.
4. Туған жердей жер болмас.
Туған елдей ел болмас.
5. Туған жерге туынды тік.

-Жақсы біледі екенсіңдер, ендеше Отан туралы бір ән орындап берейік.
Ән “Күн дидарлы Қазақстан”

Ералы: Тарихы бар дастанындай ерліктің,
Дәстүрі бар үлгісіндей елдіктің.
Қазақстан-алтын бесік Отаным.
Ұлы ордасы татулық пен теңдіктің.

Сержан: Ата-бабам жанын қиып қорғаған,
Тәңірі қолдап, бақ-береке орнаған.
Қазақстан, азат елсің сен бүгін,
Ақ тілегін болашаққа арнаған.

Ән “Қасқалдақ”

Аяжан: Отан-менің ата-анам.
Отан-досым, бауырым.
Отан-өлкем, астанам,
Отан-туған ауылым.
Отан-асыл анамыз,
Ана сүтін ақтаймыз
Есейгенде ел болып,
Елді жаудан сақтаймыз.

Ержан: Отан-атам,
Отан-әкем!
Осы сөзім қате неге екен?
Қате болса,
Неге біздер
Дейміз оны Атамекен.

Би -Ән шашу.

Тәрбиеші: Бақыт құсы қонды ғой,
Бүгін туған жеріме,
Тіліміз бен дініміз,
Қайта келді еліме.

Ән “Біз бақытты балалар”

Тәрбиеші: Осымен бүгінгі ертеңгілігіміз өз мәресіне жетті, бүгінгі Тәуелсіздік мерекесімен барлықтарыңызды шын жүректен құтықтаймыз. Сіздерге отбасыларыңызға амандық, дендеріңізге саулық, осы балапандарыңыз

Қазақстанымыздың туын желбірететін, биік шыңынан көрінетін азамат пен азаматша болуға тілектеспіз.

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Тәрбиешілер: Бақыт Сағдатовна Аубакирова, Шарипжанова Мейрамгуль Мырзабековна, Баскөл ауылы, Иманов ат. ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: «Тәуелсіз- Қазақстаным»

Құрметті Ұстаздар, ата-аналар, кішкентай бүлдіршіндер!

Бүгін біз Тәуелсіздіктің 21жылдығына арналған кішкентай бүлдіршіндердің дайындаған «Тәуелсіз- Қазақстаным» атты тәрбие сағатын ашық деп жариялаймыз.

Әнұран орындалады.

Тәуелсіздік текке бізге келмеген,

Талай бабам қанын төгіп терлеген.

Сонда-дағы қасиетті қазағым,

Төл байрағын дұшпанына бермеген.

Бабалардың ғасыр бойы арманы,

Өткенімен келешегін жалғады.

Желбіреп тұр төл байрағы қазақтың,

Егеменді – тәуелсіздік алғалы.

Азаттық, тәуелсіздік қазақтың ежелгі арманы еді. Түлкі бұлаң тарихтың қаншама бұрылысында ел азаттығы үшін талай тарланның тақымындағы тер кеппеді. Соңына мәңгі ұмытылмас мұң қалдырып, жыл өткен сайын тарих қойнауына сіңіп бара жатқан 1986 жылдың желтоқсаны қай қазақтың жүрегін сыздатпады, кімнің көңіліне жара салмады? 1991 жыл – Тәуелсіз ел атанып, аяғынан тәй- тәй басқан республикамызбен оның халқы үшін ерекше жыл. Сол күні республикамыздың аспанында қазақ елінің өз Жалауы желбіреді, елдігімізді танытар Елтаңбамыз қабылданды.

Еліміздің рәміздерін, соның ішінде қасиетті Көкбайрағымыз бен Елтаңбамызды, Әнұранымызды өз жанындай қастерлеу, оған зор құрметпен қарап, тұмардай сақтау – бәріміздің абыройлы міндетіміз.

Атты бүгін азаттықтың ақ таңы,

21 жыл Тәуелсіздіктің таңы атқалы.

Елі текті, киелі, қасиетті жерімнің,

Құтты болсын еркіндігі, ата- баба арманы.

Алтын дәнді даласы бар,

Аружан

Ақ күмістей қаласы бар.

Неткен сұлу, неткен көркем,

Осы менің туған өлкем.

Мен жас ұланмын,

Диляра

Мемлекеттің қорғанымын ертеңгі.

Нұрға, гүлге толтырамын

Өзім туған өлкемді.

Тәуелсіз елім ұлы есім,

Никита

Сен десе соғар жүрегім.

Өзіндей елім барына

Шаттанып мәңгі жүремін.

Отан, отан,

Айгерім

Бәрінен биік екен.

Мен оны мәңгілікке сүйіп өтем,

Қадамың бар баспаған.

Әмина

Халқым жетсін мұратқа.

Ей, бас қалам Астана,

Жас Астана, жас ғалам	Нұрдина.
Тарихың бар ашпаған.	
Ордасы бол ойшылдың,	
Ей, бас қалам Астанам.	
Шырқап көкке аспан ән.	Нұрдина
Болашаққа бас қадам.	
Қазақ рухын биіктет,	
Ей, бас қалам Астанам.	
Ардақталды Астанам.	Даниял
Мәртебелі бас қалам.	
Көркейе бер күн сайын,	
Алға қарай бас қадам.	
Өзіндікі елім де.	Ерасыл
Өзіндікі жерім де.	
Өзінді-өзің еткен бақ	
Тәуелсіздік төрінде.	
Барым да сенсің, бағым да.	Мөлдір
Жалында елім жалында.	
Бақытымыз бар қазақ,	
Тәуелсіз елім барына.	
Әсем қалам Астанам,	Ахмет
Әлемдегі жас қалам.	
Әр күн сайын өзгеріп,	
Бой көтерді бас қалам.	
Би «Қара жорға» қыздардың орындауында.	
Ән «Қуыршағым» хор.	
Кішкентай бүлдіршін қыздардың орындауында «Құстар» биі.	
«Балабақша» әні, орындайтындар - Нұрдина, Ақмерей, Диляра, Аружан.	
Отан - әр адамның жүрегіне жақын, жылы, қасиетті сөз. Отан дегеніміз - адамның туып-өскен жері, туған-туысқандарымен бірге тұратын атамекені. Сондықтан әрбір адам үшін дүниедегі қасиетті, киелі ұғым –Отан.	
Отан дейміз от жаққан жерімізді.	Фарида
Отан дейміз өсірген елімізді.	
Отан дейміз туған жер атамекен.	Кирилл
Биік тау, орман, тоғай, көлімізді.	
Отан дейміз кең байтақ Астананы.	Аңсат
Жасыл жайлау, жаңа жол, жас қаланы.	
Отанның шеті де жоқ, шегі де жоқ.	
Ол бірақ өз үйіңнен басталады.	
Отанымның төрінде,	Малика
Сарыарқаның өрінде,	
Ту ұстаған астанам,	
Әсем қалам, бас қалам.	
Отанды жас, кәріміз де	Асылжан
Туған жер деп сүйеміз.	
Өйткені онда бәрімізде	
Туып өмір сүреміз.	
Отан-жерім, отан-суым,	Егор
Отан қуат нәр береді.	
Отан-ұран, отан- туым,	
Отан мәңгі гүлденеді.	
«Шалқан» ертегісінен көрініс.	

Бүлдіршіндердің орындауында ән «Біз бақытты баламыз».

Бүгінгі Қазақстан –әлемнің іргелі мемлекеттерімен қатар халықаралық мәселелерді шешуде басты тұлға. Бүгінгі Қазақстан- әлем таныған егеменді, демократиялық және құқықтық мемлекет. Тәуелсіздік шаттығы, Тәуелсіздік қуанышы, Тәуелсіздік тойы баянды болсын. Осымен бүгінгі дайындаған шағын концерттік бағдарламамызды аяқтаймыз. Келгендеріңізге көп рахмет.

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Эрика Сергеевна Гросс, Карлығаш Кабиденовна Утеубаева, Көктөбе ауылы, «Ақбота» балабақшасы

Тақырыбы: Тәуелсіздік күні

Мақсаты: Балалардың тілдік қорларын байыту. Патриоттық сезімдерін ояту. Мерекеді өзін еркін ұстай білуге тәрбиелеу, ұжыммен бірге болуға дағдыландыру.

Білімділік: Тәуелсіздік мерекесі жайлы түсінік беру.

Тәрбиелік: Балалардың патриоттық сезімдерін ояту, ұжымдылыққа тәрбиелеу.

Дамытушылық: Түсініктерін дамыта түсу, қиял, ойлау, қабылдау қабілеттерін дамыту.

Қатысушылар: Мысық, Қуыршақ.

Жүргізуші: Қымбатты қонақтар, ата-аналар. «Құлпынай» тобының «Тәуелсіздік» мерекесіне қош келдіңіздер.

- Балалар, біз қандай мемлекетте тұрамыз?

- Қазақстан Республикасында.

- Қандай рәміздеріміз бар?

- Ту, елтаңба, әнұран.

- Елбасымыз кім?

- Н. Назарбаев.

Әнұран айтылады.

Тақпақтар:

Даниял: Құт-береке шаңырақ,

Орын алған ол төрден.

Қанаты қос арғымақ,

Екі жақтан көмерген.

Жанеля: Отан-ұран, отан-туым,

Отан мәңгі гүлденді.

Ералы: Елтаңбасы елімнің!

Неткен әйбат, әдемі!

Ортаға қуыршақ кіреді.

Қуыршақ:

Мен көңілді қуыршақ,

Қарақатпын әдемі.

Ойын ойнап, би билеп,

Көтерейік көңілді.

Алақанды соғайық,

Аяқты да қозғайық.

Барлық бала бірігіп,

Көтерейік көңілді.

Мерекемен құтықтап,

Би билейік көңілді.

«Қуыршақ» биі.

Қуыршақ: Балалар менің аяқтарым шаршады, дем алып алайын.

Жүргізуші: Қуыршақ, дем ал. Ал біздің балалар мерекеге арнап көңілді «Сылдырмақ» әнін айтсын.

Жүргізуші: Балалар, қуыршақ қатты ұйықтап қалыпты.

Музыка әуенімен мысық кіреді.

Мысық: Мен әдемі мысықпыпын, мяу-мяу-мяу. Тез жүгіре аламын, жылы жерде ұйқтағанды жақсы көремін. Меннен тышқандар қорқады, мяу-мяу-мяу.

Сәлеметсіндерме, балалар!

Жүргізуші: Мысық сен неге көңілсізсің? Бүгін мереке емес пе?

Мысық: Мен тәуелсіздік күнімен балаларды құтықтауға келдім. Балалар қуыршағымыз ұйықтап қалыпты ғой. Қолдарымызбен шапалақтап, оятайық.

Қуыршақ: Ой, мен сондай тәтті ұйқтап, біраз дем алдым. Сәлеметсіңбе, мысық!

Жүргізуші: Қуыршақ, Мысық, сендер отырып, біздің қыздарымыздың «Қамажай» биін қарсы алыңдар.

Жүргізуші: Көк байрағым желбіреп,

Көк аспанда қалқиды.

Егеменді елім деп,

Шаттық әні шалқиды - дей келе балалардың орындауында «Балақай» әнін қабыл алыңыздар.

Тақпақ:

Хаким: Отанымның төрінде,

Жарқыраған өрінде.

Балерке: Отан-жерім,

Отан-суым,

Отан-қуат, нәр берді.

Балаларымыздың орындауында «Қара жорға» биі.

Қуыршақ пен мысық: Біз енді қайтайық, сау болыңдар, сендермен уақытымыз өте көңілді өтті. Келесі кездескенше!

Жүргізуші: Отаны бар, елі бар жан әманда,

Бақытты ғой мына байтақ ғаламда.

«Отан» деген оттан ыстық жалғыз сөз.

Жалын берген маған-дағы, саған да.

Осымен ертенгілігіміз аяқталды, сау болыңдар!

ТӘУЕЛСІЗДІК КҮНІНЕ АРНАЛҒАН МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Дайындағандар: **Май ЖОББМ жанындағы** шағын орталық

Тақырыбы: Тәуелсіздік күні

Мақсаты: Балаларға Тәуелсіздік күні туралы түсінік беру. Бұл күннің маңыздылығын баяндау. Тіл байлықтарын молайту, патриоттық сезімін қалыптастыру. Мерекелерге белсене қатысуға тәрбиелеу.

- Сәлеметсіздер ме, құрметті қонақтар, оқушылар, ұстаздар!

Отан- сенің ата-анаң,

Отан- досын, баурың.

Отан- өлкен, астанаң,

Отан- аудан, ауылың.

Отан- тарих, Отан- тіл,

Жасаған елің, ер халқың.

Тәуелсіздік, еркіндік – ежелден ел тілегі. Тәуелсіздік халқымыздың бостандығы мен дербес даму жолындағы сан ғасырлық күресі, тарихтың нәтижесі. Бүгінгі Қазақстан - әлем назарында, өзінің болашағынан үлкен үміт күттіретін жері бай, халқы бай ел.

Қазақстан Республикасының ән ұраны орындалсын.

Құттықтау сөзі мектеп директоры А. О. Нургожинаға беріледі.

Біздің Отан – байтақ,

Көп ұлттың мекені.

Біз құшақты кең жайсақ,
Әлем еліміз табысқан-
Қазақстан, бақытстан!

16-желтоқсан еліміз үшін ерекше күн. Осыдан 21 жыл бұрын президентіміздің жарлығы бойынша еліміздің тәуелсіздігі жарияланды. Сол күннен бастап 16 – желтоқсан Тәуелсіздік мерекесі болып тойланады.

1-жүгізуші: Құрметті балапандар, көрермендер және біздің қонақтар! Барлықтарыңызды Тәуелсіздіктің 21 жылдығымен құттықтаймыз. Бейбіт аспан астында гүл жайнаған бақытты өмір қызығына бөленіңіздер дегіміз келеді.

Әдеби монтаж

Бүгінгі тәуелсіздікке халқымыз оңайлықпен жеткен жоқ. Ата – бабамыз өз жерін, Отанын, халқын қорғаймын деп талай тарихи оқиғаларды бастарынан кешірді.

Қазақстан – сан ғасырлық тарихы бар,

Қазақстан – бұл озат ел танысыңдар.

Көк байрағы, елтаңба, әнұраны,

Қазақ елі егеменді, сан ұлты бар.

Тәуелсіздік бабалардың ұраны,

Бейуақытта бойға таққан тұмары.

Тәуелсіздік – түнектерде тұншығып,

Ызғар болып жанбай қалған шырағы-

Желтоқсан

Салт-дәстүр (тұсау кесер).

Тәуелсіздік – бұл менің Парасатым,

Күншілмен де тіл тауып жарасатын.

Қорғайтын Елдігінді ерлігімен,

Қазақтың шығаратын Алаш атын.

Тәуелсіздік – Арымдай аңсар әнім,

Тау – тасындай аңсаған жан самалы.

Қазақтың жанына жат пиғылдарға,

Қамығып қара судай қарсы аламын.

Аяжанның орындауында «Атамекен» әні.

Тербеттің мені төсінде.

Жүреді сенің есімін

Ер жеткен кезде есімде.

Өзіндікі - Елің де,

Өзіндікі – Жерің де,

Өзіндікін өзің еткен Бақ-

Тәуелсіздік – төрінде.

Папури

1991 жыл Тәуелсіздік алған жыл.

Өзіндікі туың да, отпен ауа, суың да,

Жаса, Қазақстаным! Белді бекем буын да.

Ұраның да жасасын! Құраның да жасасын.

Қанатың қайрылып, қыр арқаңнан майрылып,

Егемен тәуелсіздіктен, қала көрме айрылып.

Жаса Қазақстан!

Құрметті қонақтар, ұстаздар, ата-аналар, келгендеріңізге рахмет.

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гүлсан Науановна Бостанбаева, Абай бөлімшесі, Абай БМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Тәуелсіздік тұғыры биік болсын!

Мақсаты: Жас ұрпақты өз елінің тәуелсіздігі үшін күрескен қаһармандарын құрметтеуге, адамгершілік сезімдерді қалыптастыру арқылы отаншылдыққа, еліміздің рәміздерін қастерлеуге, туған жеріне, еліне деген сүйіспеншіліктерін арттыруға тәрбиелеу.

(Күй әуені күмбірлеп тұр).

Көрініс

Сіздердің тамашалағандарыңыз, осыдан 23-жыл бұрын, яғни 1986 жылы Алматының бал алаңында болған, желтоқсан оқиғасы. Дүниені дүр сілкіндірген көтеріліске, қазақ ел ауызында жүрген, тарихта аты қалған Қайрат Рысқұлбеков, Ербол Сыпатаев, Ләзат Асанова және т. б. апаларымызбен ағаларымыз қатысты. Осындай батыр, ер жүрек ағаларымызбен апайларымыздың арқасында ата-бабаларымыз аңсаған, армандаған тәуелсіздігімізге 21 жыл толып отыр. Мерекелеріңіз құтты болсын, ағайын!

Қуан халқым! Қуанатын күн бүгін,

Серпін таста мұңды жүрек түндігін

Шарықтайық, шаттанайық, тынбайық

Тәуелсіздік күнін бүгін, халқым бірге тойлайық!

1-4 сынып Даярлық топ оқушыларының әдеби монтажы.

Ал, ендігі кезекті “Болашақ” шағын орталығының бүлдіршіндерінің өнерлерін тамашалайық.

1. Аспанымдай мөлдірмін,

Жайлауымдай жазықпын.

Өзенімдей өршілмін,

Гүлдерімдей нәзікпін.

Қуат алған өзіңнен,

Туған елдің ұлымын.

Бақытты етіп өсірген

Отанымның ұлымын!

2. Қазақтың елі – ең кең ел!

Басшысы жайсаң, кемелді ер!

Зейіні зерек, өзі алғыр,

Нұратасы кемеңгер!

3. Қазақтың туың ұстаған,

Болашақ жолын нұсқаған.

Нұрата аян ғаламға

Беделі биік, күшті адам!

Жүргізуші:

Өнерлі ғой балалар,

Көңілдері пәк, жайсаң.

Би де билеп береді,

“Қаражорғаны” қаласақ.

Ортаға “Қаражорға” биімен шағын орталық балаларын шақырамыз.

Жүргізуші:

Құлақтан кіріп бойды алар,
Әсем ән мен тәтті күй.
Көңілге түрлі ой салар,
Әнді сүйсең, менше сүй! – деп, Абай атамыз айтқандай, ортаға Мауленова Әсемгүлді
“Бізбақытты балалар” әнімен қарсы алыңыз.

Жүргізуші:

Бүгін біздер “Айгөлек” ән-би байқауынан ақтық сайысқа шыққан оқушыларымыздың
өнерлерін тамашалаймыз.

Қара жорға болмаса,

Бидің сәні келер ме?

Қос етек көйлек кимесе,

Қыздың сәні келер ме?

Ал, қане-ки, жолдастар!

Біреуің шық тойбастар! – деп, ортаға “Қаражорға” биімен Белгибаев Рамазанды
шақырамыз, қабыл алыңыздар!

Рахмет. Рамазанға ду қолшапалақтап қоялық.

Жүргізуші:

Талшыбықтай бұралған,

Қазағымның қыздары-ай!

Сүйсіндірген биімен,

Өнерлі ғой, қыздар-ай!

Келесі кезекті биге береміз. Ортаға шоқ қыздарымызды шақырамыз. Тәуелсізелімізге не
тілейсіздер? Би “Шоққыздар”.

Рахмет.

Жүргізуші:

Кел, қосылып ән шырқайық, би билеп.

Алақай-ай, алақай!

Ән шырқайық, балақай!

Қызарғанша алақан,

Қол соғалық, балақан!

Қошеметпен Манатова Айжанды шақырамыз. Қарсы алыңыздар!

Жүргізуші:

Туған жерім, теңдесі жоқ мекенім!

Қазір де мен қадіріңе жетемін.

Қуанамын әр гүлденген гүліңе,

Сен тұрғанда керек емес өзге елдің.

“Туған жер” атты әнімен Айтпаева Аделияны қарсы алыңыздар.

Ду қолшапалақтап қояйық.

Рахмет, Аделия.

Жүргізуші:

Айгөлек-ау, айгөлек!

Айдың жүзі дөңгедек.

Айдай толған кезімде,

Би билеймін дөңгелеп.

“Шейк-шейк” биімен Әлменова Алиманы шақырайық.

Жүргізуші:

Анашым менің, анашым.

Бойыңда сенің бар ма мін?

Балалық парыз өтеліп,

Бақытты қылу арманым! – деп Амангелді Назира барлық аналарға “Мама” әнін арнайды.

Қарсы алыңыздар!

Жүргізуші:

Биле, жастық, биле, биле, биле сен.

Көрермендер көңіл-күйін көтер сен.

21 жылдық тойын тойлап баршамыз,

Дүр сілкіндір сахнамыздың төрін сен,

Келесі кезекті биге береміз. Мауленова Әсемгүл мен Манатова Айжанды “Ақ жайнақ” биімен ортаға шақырайық.

Жүргізуші:

Бүгінгі күн қандай керемет! Барлығымыздың көңілдеріміз көтеріліп, қуанышқа кенелдік.

Әр қашан жүздеріңіз жарқын болсын! Еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын. Тәуелсіз еліміз гүлдене, көркейе берсін. Ел Тәуелсіздігінің 21 жылдығына арналған концерттік бағдарламамыз осымен аяқталды. Келгендеріңізге көп рахмет! Сау болыңыздар!

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Эрика Сергеевна Гросс, Карлығаш Кабиденонна Утеубаева, Көктөбе ауылы, «Ақбота» балабақшасы

Тақырыбы: Жаңа жыл

Мақсаты: Балаларға жыл басы туралы түсінік беру. Балалардың тілдік қорын байыту. Мерекеде өзін еркін ұстай білуге тәрбиелеуге, ұжыммен бірге болуға дағдыландыру. Еңбексүйгіштікке, әсемділікке, шығармашылыққа тәрбиелеу.

Білімділік: Жаңа жыл мерекесі жайлы түсінік беру.

Тәрбиелік: Балаларды табиғатты сүюге, аялауға, еңбек етуге үйрету, тәрбие беру. Жаңа жыл мерекесіндегі өзгерістер жайлы түсініктерін молайту.

Дамытушылық: Түсініктерін дамыта түсу, қиял, ойлау, қабылдау қабілеттерін дамыту.

Қатысушылар: Бауырсақ, Түлкі, Қоян.

Жүргізуші: Армысындар, ағайын!

Бармысындар, ағайын!

Сіздерді жаңа 2013 жылымен құтықтаймыз, жаңа жыл тек қана жаңа табыс, береке бақыт әкелсін!

Ақ көңілмен айналды аппақ қарға,

Көңілдене қосыл сен ән мен жырға.

Қыс қызығы басылмай ұласады.

Сол кезде «Бауырсақ» жүгіріп кіріп, шыршаны айнала қашады. Артынан түлкі қуа жөнеледі.

Бауырсақ: Тимеші мені,

Жемеші мені.

Жаңа жылды тойлауға барамын.

Асыр салып, би билеп,

Қошаметке мен қаламын.

Түлкі: Жоқ, жоқ. Мен сені жеп қоямын, бауырсақ.

Жүргізуші: Қой, түлкі, тиме бауырсаққа. Оданда бізбен бірге шырша мерекесін тойлауға қал да, қызықты тамашала.

Түлкі: Ендеше мен орманға кетемін (шығып кетеді).

Артынан жүгіріп қоян кіреді, шыршаны айнала «Құтқарыңдар, құтқарыңдар!» деп жүгіреді.

Жүргізуші: Қоян-ау, саған не болды?

Қоян: Қасқыр қуып келді. Біз Аяз атаны қарсы алуға шығып едік. Жолда түлкі мен қасқыр бізді қуды. Өне қасқыр келді. Құтқарыңдар! (қасқыр кіре қоянға ұмтылады, жүргізуші оны тығады).

Жүргізуші: Батырым-ау, бұл қай басынғаның! Тоқтат енді. Көк жалды, айбарлы, қулағаның «қасқыр» деген даңқына сай емес қой. Ал айт жөнінді мына қоян саған неге қажет болды?

Қасқыр: Түлкі ғой, ұста деген.

Жүргізуші: Неге? Өзі қайда?

Қасқыр: Өзі Аяз атаны балабақшаға келтірмей адастыруға кетті. Ал мен қояндарды жегім кеп, осы жерге жеттім.

Жүргізуші: О, қу түлкі, жүрген жері айқай шу, түлкі! Бауырсақ бір қуып, қояндарды үркітіп, бір шатақты ұйымдастырмаса жүре алмайды-ау. Қасқыр сен қазір балаларға қонақ болып осында қаласың. Ал қоян мына жедел хатты ормандағы Аяз атаға жеткізсін. (Қояндар хатты алып шығып кетеді).

Би: «Балапандар».

Жүргізуші: Балалар, Аяз ата жоқ қой әлі. Мүмкін бір дауыспен Аяз атаны шақырамыз?

- Аяз Ата, Аяз Ата!

Есік ашылып Ақшақарын ертіп аяз ата кіреді.

- Сәлеметсіңдерме балалар! Жаңа жылдарың құтты болсын! Алыс жолдан келіп қалдым, Ақшақарымды ертіп алып, қандай өнерлерін бар екенін тамашалауға. Кімнің өлен тақпағы бар, мен соны тамашалауға келдім.

Жүргізуші: Әсем ән де, би де бар.

Отыр, Ата, сәл демал!

Ақшақар: Көрікті шыршамыз,

Шамдары самсаған.

Көңілді ұлпамыз.

Көп билеп бұралған.

Жүргізуші: Аяз ата, біздің балаларымыздың әнін қабыл ал.

Ән: «Тауда туып».

Жүргізуші: Аяз ата әнмен қатар біздің балалардың жаңа жылға, сізге, Ақшақарға арнап дайындаған тапақтар бар соларды қабыл алыңыздар.

Даниял: Безендіріп шыршаны,

Жыл қуантты баршаны.

Кімнің әні, күйі бар?

Кімнің әсем биі бар?

Кімде жақсы тақпақ бар?

Жаңа жылды мақтап қал!

Той-маскарад басталды,

Жанәлия: Қыс келді, қыс келді,

Ақтарып ақ қарды.

Аралап қайтайық,

Ақ күміс қарларды.

Жүргізуші: Өте жақсы балалар. Аяз ата осы неге біздің шыршамыздың шамдары неге жанбайды? Барлығымыз бірге аязатаға көмектесейікші.

Қуант бізді, таңырқат,

Шамдарыңды жарқырат!

Жүргізуші: Біздің балалардың тапақтарын тамашалаңыз.

Балерке: О, алақай, Аяз ата!

Келе жатыр алыстан.
Кел, билейік, үйренейік.
Ол келгенше жаңа асыр!
Әділжан: Құтты болсын, құтты болсын.
Құтты болсын жаңа жыл!

- Бәрекелді балалар. Барлығыңда мерекеге жақсы дайындалыпсыңдар: Ал, құрметті Аяз ата, осындай ақылды балаларға сіздің сыйлықтарыңыз бар ма?

Аяз ата: Әрине бар ғой. Бағана түлкі алып қалып еді көмектесемін деп. Түлкі, әй түлкі қайдасың өзің?

Ортаға қобдишамен түлкі келеді.

- Ха, ха, ха! Алдап қойдым, алдап қойдым.

Аяз ата: Түлкі жылдам айт, сыйлықты қайда жібердің?

Осы кезде шананы сүретіп бауырсақ пен қоян кіреді.

Бауырсақ: Аяз ата, ренжеме, түлкі мен қасқырдан құтқардыңдар. Рахмет! Міне сендердің сыйлықтарың! - дегенде, қасқыр кіріп келеді:

- Сендер менсіз балаларға сыйлық таратып отырсыңдар ма? - деп, бірге Аяз атамен сыйлықтарды таратады, соған қызыға қарап, барлығы достасып сыйлық таратады.

Аяз ата: Рахмет сендерге балалар, біз енді қайтайық, басқа топтарды аралап, дос болуға тәрбиелейік.

Артынан Қоян, Қасқыр, Түлкі, Бауырсақ рахметтерін айтып қол ұстасып шығып кетеді.

Жүргізуші: Әкелді жыл тыныштық,

Жарқын өмір жаңаша!

Жаңа жыл тамаша!

Осымен біздің жаңа жыл мерекесіне арналған концерттік бағдарламамыз аяқталды. Назарларыңызға рахмет.

ЖАҢА ЖЫЛДЫҚ МЕРЕКЕ ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Айнаш Атмаевна Найманова, Қызылөңбек бөлімшесі, Қазақстан ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: «Келді міне, Жаңа Жыл»

Мақсаты: Балаларды «Жаңа Жыл» мерекесімен таныстыру. Орман аңдарының және дүние жүзінің адамдары шырша тойын қалай түсінетіні және оны қалай тойлайтыны жайында түсінік беру; балалардың көңіл-күйін көтеру; балаларды ұғымды әңгімелерге қатыстыру, әдеби шығармалардың кейіпкерлерін танып білу; өлеңдерді, тақпақтарды еске сақтауға үйрету; балаларды достыққа үйрету.

Жүргізуші: Жаңа Жылдың таңы неткен арайлы,
Ақ мамыққа бөлеп алды маңайды.
Жаңа Жылмен құттықтаймын бәріңді,
Бақыт шаттық, молшылық әкелсін,
Бәрімізге мына жыл арайлы.

Аяз ата әні.

Жүргізуші: Жақсы, балалар. Ал, енді, айтындаршы, балалар. Жаңа Жылдың сәні не?

Балалар: Шырша!

Жүргізуші: Қарандаршы, қандай әдемі біздің шыршамыз. Қанша ойыншықтар, әдемі жарқыраған шамдар ілінген. Бірақ шамдар жанбай тұр ғой деймін. Неге екен? Қанеки, балалар, шыршамызға арнап ән айтып берейікші. Сонда, мүмкін, ол жанатын болар.

Шырша әні.

Жүргізуші: Өте жақсы. Балалар, енді біз шыршамызға арнап тақпақтарымызды айтып берейік.

Қаңтарда жасыл шыршаны,
Айналып ән саламыз.
Емес тек ол қыр сәні,
Оған жай үй, қаламыз.

Әдемілеп біз ілген,
Ойыншықтар тізілген.
Қандай жақсы шыршамыз,
Ән шырқайық баршамыз.

Шыршамызда керемет,
Ойыншықтар тағылған.
Алыс жақтан келіп тұр,
Аяз ата сағынған.

Жүргізуші: Қанеки, балалар, дауыстап шақырайық Аяз-Атаны.

Балалар: Аяз-Ата! Аяз-Ата! Ау! Кел!

Жүргізуші: Қояндар, Аяз атаның алдынан шығып, қарсы алыңыздар. Біз күтіп отырмыз, деп айтындар.

Қояндар жүгіріп кетеді. Осы сәтте Ақшақар кіріп келеді.

Ақшақар: Сәлеметсіңдерме, балалар. Біз Аяз-Ата екеуміз ендердің шырша тойыңызға асығып келе жатқан едік. Аяз-Ата жай жүріп, қалып кетті. Сен барабер, мен жетіп аламын деген. Балалар күтіп қалды ғой деп. Ал, мейрамдарыңыз көңілді өтіп жатыр ма?

Жүргізуші: Біз ән айтып, би билейміз.

Би «Ақшақар».

Жүргізуші: Қояндар, ау, сендерге не болды?

Қояндар: Қасқыр қуып келеді. Аяз-атаны қарсы алуға шығып едік, жолда түлкі мен қасқыр кездесіп, бізді қуып, қасқыр соңымыздан қалмады, ал түлкі басқа жаққа кетті.

Осы кезде арсалаңдап қасқыр кіреді, ол келе қояндарға ұмытылады, қояндар жүргізушінің тасасына тығылады.

Жүргізуші: Тоқта енді. Бұл қай басынғаның. Жай ма? Мына қояндар саған неге қажет болды?

Қасқыр: Түлкі ғой ұста деген.

Жүргізуші: Өзі қайда?

Қасқыр: Өзі Аяз-Атаны балабақшаға келтірмей адастыруға кетті.

Жүргізуші: О, қу түлкі, жүрген жері шу түлкі. Ол бір шатақты ұйымдастырмаса, жүре алмайды-ау. Сен қазір балаларға қонақ болып осында қаласың, ал, қояндар, мына жеделхатты орман аңдарына жеткізесіңдер.

*Қояндар кеткді.
Біз күтеміз қаңтарда,
Ақшақар, Аяз-Атаны.
Сыйлықпен олар ал сонда,
Береді бізге батаны.*

Қояндар қуанып кіріп келеді. Жандарында орман аңдары.

Қояндар: Бізге түлкі шанаға салынған сыйлықтарды беріп жіберді, ал Аяз Ата қазір келеді деді.

Жүргізуші: Аяз Атамызді шақыріп көрейік!

Балалар: Аяз-Ата! Аяз-Ата! Ау! Кел!

Аяз-Ата: Амансыңдар ма, балаларым?

*Амансыңдар ма, қыздарым.
Қандай жарқын жүздерің,
Қандай әсем жырларың.
Шаршап келдім алыстан,
Өздеріңе оралдым.
Бар сыйлығым жоралғым,*

Керемет бір ән тыңдап,

Келіп тұр-ау демалғым.

Жүргізуші: Қанеки, балалар, шырша айналып «Аяз-Ата» әнін орындайық.

Аяз-Ата: Жарайсыңдар, балалар. Ал, енді, ойын ойнайық:

1. «Кім тез?»

2. «Гүл жинайық»

Аяз-Ата: Енді мен кішкене демаламын.

Жүргізуші: Ал, балалар, Аяз-Атамызға тақпақтарымызды айтып берейік.

Би «Бұлақтың жаңында»

Би «Көңілді аспасшылар»

Би «Джаз»

Аяз-Ата: Көп рахмат, балалар. Жарайсыңдар!

Аяз-Ата: Рахмет, балалар. Ризамын сендерге. Ал, менің сендерге сыйлықтарым бар. Аяз-Ата сыйлықтарды таратады да, қоштасады.

Жүргізуші: *Көңіл өсіп кеңейсін,*

Ортақ ойы, арманы,

Жақсы дәстүр көбейсін!

МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гүлсан Науановна Бостанбаева, Абай бөлімшесі, Абай БМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Кел, Жаңа жыл, Жаңа жыл!

Жүргізуші:

Жаңа жылың құтты болсын жас ұрпақ,

Келген жылға қарамаңдар тосырқап.

Жаңа жылың құтты болсын, аталар.

Сергек ұрпақ өздеріннен нәр алар.

Жаңа жылың құтты болсын, аналар,

Бүлдіршіндер өздеріңнен нәр алар.

(ортаға балалар шығады).

Жүргізуші:

-Балалар, қараңдаршы, бізге қонақтар келіпті, қане, алдымен амандасып алайық!

Қош келіпсіз, ұстаздар мен апайлар,

Жүздеріңнен мейірім мен нұр тамар.

Алдарында жауқазындай құлпырған,

Біз - алаңсыз балғын шақты балалар!

(Қол ұстасып шыршаны айналып, өлең айтады.)

«Аппақ, аппақ жапалақтап».

Жүргізуші:

- Қане, балалар, осы Жаңа жыл мерекемізде кім жетіспейді?

- Аяз ата мен Ақшақар!

- Ендеше, ортаға Аяз атамен Ақшақарды шақырайық.

(Аяз ата сөздері)

(Балалардың тақпақтары)

1. Аспан жерге төгеді

Ақ күмісін уыстап.

Жаңа жылда келеді

Бізге қарай жылыстап.

2. Келді Аяз-атамыз,

Қызыққа әбден батамыз.

Оянды әне, Ақшақар,

Қарсы аламыз баршамыз.

3. Жауды міне қар аппақ,
Айналаның бәрі аппақ,
Жасырыпты жолдарды,
Тегістепті оларды.

4. Қызыл алма шапаны,
Сағындым Аяз-атаны.
Жылдамырақ келсе екен,
Бізге ойыншық берсе екен.

5. Ойна, ойна, ойнайық.
Биле, биле, билейік.
Ән-шашуын мол шашып,
Қызығына тоймайық.

6. Әдемілеп біз ілген,
Ойыншықтар тізілген.
Қандай жақсы шыршамыз,
Ән шырқайық баршамыз.

Ен жарлықты тастайық,
Шырша тойын бастайық.

7. Далада қар борайды,
Ақ мамыққа орайды.
Мұз болады, қатады,
Жып-жылтыр боп жатады.

Аралайды бақшаны,
Үзілмейді жақсы әні.
Гүлденеді бақшалар,
Жауса, жаусын ақшақар.

8. Әлде қарлы боранды
Тау басына түсті ме?

Аяз-ата оралды,
Ақ тон киіп үстіне.
Ақ қырауға малынған,
Сақалы да, мұрты да.

Аяз-ата сағынған,
Сәлем берді жұртына.

Жүргізуші:

- Қандай әсем шырша, әдемі ойыншықтар, көрдіңдер ме?

- Ал, енді, балалар, Ертегіге баратын уақыт келді. «Шалқан» ертегісін сахналаймыз.

Шамиль - ата, Ерасыл - апа, Дамир - қыз, Айсұлтан - ит, Жеңіс -мысық, Рахат, Нұрболсын,
Бақпер - тышқан.

Жүргізуші:

- Келесі кезекті шағын орталық балаларының тақпақтарын қабыл алыңыздар.

1. Жүзімізде күлкі ойнап,
Қанаттанды жанымыз.
Жаңа жылды біз тойлап,
Шаттанамыз бәріміз.

2. Жаңа жыл, Жаңа жыл.
Жаңа жылда, жаңа жыр.
Жасыл шырша жанында,
Билеп барлық бала жүр.

3. Тамаша, тамаша,
Шыршамыз тұр жараса.

Басында әсем жұлдызы,
Көз тоймайды қараса.
4. Көрікті, бөрікті,
Аяз ата келіпті.
Беріп жатыр таратып,
Алма, анар, өрікті.
5. Қуант бізді таңырқап,
Шамдарыңды жарқырат.
Тастайық,
Жаңа жыл тойын бастайық.
6. Жаңадан тақпақ
Аламыз жаттап.
Жаңа жыл келді,
Жаңа жыл аппақ.
7. Шыршаға бардық,
Әсем ән салдық.
Аяз атадан
Сыйлықтар алдық.
8. Қуантып елді,
Жаңа жыл келді.
Өсетін болдым
Бір жасқа енді.
Жүргізуші:

Алдарыңызда шағын орталық балаларының «Қара жорға» биі. Ду қол шапалақ!!

Жүргізуші:

Келесі ойын-жұмбақ!

1. Қыста ғана болады,
Ұстасаң - қолың тонады.(қар)
2. Әсем ою ояды,
Көркем сурет салады.
3. Суға батпайды,
Отқа жанбайды. (мұз)
4. Қанттай ұсақ, сүттей ақ.
Не екенін ойлап тап. (қар)
5. Түнде әйнекке қонады,
Әсем ою ояды. (Аяз)
6. Ең айлакер жануар? (түлкі)
7. Ең қорқақ жануар? (қоян)
8. Балды жақсы көретін аң? (аю)
9. Ең ұзын мойыңды жануар? (керік)
10. Ең ұзақ өмір сүретін жануар? (тасбақа)

Жүргізуші:

Балалар, қарандаршы, бізге қонақтар келіпті «Ертегі әлемінен» Қасқыр, жеті лақ, ешкі келіпті.

Жүргізуші:

Келесі кезекте шағын орталық балаларының «Шоқ ұлдар» биі.

Жүргізуші:

Ертегі сахналап,
Ән айтып, би билеп,
Берді бізге балалар.
Қошеметпен қарсы алыңыздар.
«Болашақ» тобының бүлдіршіндерін!

Жүргізуші:

-Аяз ата, сізге сұрақ қоюға бола ма?

Аяз ата: Әрине, қойыңдар!

Балалар: Ал, сыйлық қайда?

(Ақшақар сыйлықтарды әкеледі.)

Жүргізуші:

Міне, біздің мереке де аяқталуға таяп қалды. Қане, балалар ортаға шығыңдар!

Балалар:

Жаңа жыл құтты болсын!

(Аяз ата қоштасады)

Жүргізуші:

Осымен Жаңа жылдық ертегіміз де аяқталды, Жаңа жыл құтты болсын. Бақыт, береке, молшылық әкелсін. Сау болыңыздар!

ЖАҢА ЖЫЛ МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиешілер: Бақыт Сағдатовна Аубакирова, Шарипжанова Мейрамгуль Мырзабековна, Баскөл ауылы, Иманов ат. ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Жаңа жыл мерекесі.

Жүргізуші: Міне, көптен күткен жаңа жыл босаған аттағалы тұр. Келе жатқан жаңа 2013 жылан жылы әрбір шаңыраққа шаттық пен береке әкелсін. Зор денсаулық, еліміздің жақсы азаматы мен азаматшасы болып өсіндер! Жаңа жыл көп қуаныш әкелсін, бүгінгі шырша мерекесі сендерге жақсы әсер қалдырсын, деп тілейміз. Ал, енді, құттықтау сөз мектеп директоры Ш. Т. Қожахановаға беріледі. Құттықтау сөз ата аналарға беріледі.

Бүгінгі біздің мерекеміздің демеушілері - ата аналар.

Жүргізуші: Балалар, біз қандай мерекеге келдік?

- Жаңа жыл.

Жүргізуші: Қанеки, шеңберге тұрып, шырша әнін орындайық.

Балалар шырша әнін орындайды.

Сахнаға Мыстан кемпір кіріп келеді.

Мыстан: Ой, қандай әдемі, қандай биік шырша. Мына шыршаны алып кетсем қайтеді. Мынау алынбайды ғой өзі, жарайды керек емес. Ой, мынау қандай әдемі қуыршақ, алып кетіп жесем бе? Жарайды керек емессің. Қойшы, жолдан шаршадым, біраз тынығып алайын. (Жерге отырып, сөмкесін ақтарады) Балалар, мынау сынған ойыншық керек пе? Жарайды, мен оны Аяз атаға сыйлаймын. Мен жаңа келе жатсам, мына етікті тауып алдым. Бұл сендердікі емес пе? (Сол кезде ол бала етігін танып қояды.) Өлең айт, сосын аласың. Мен жұмбақ жасырайын, кім шешеді соған сыйлықа кәмпіт беремін.

Жұмбақтар:

Қолы жоқ, көзі жоқ, денесі жоқ - сурет салады. (Аяз)

Кеше ғана жерді жапты ақ мақта, балалар жүр шаңғы теуіп сол жақта. (Қар)

Ой, сендер жаман балаларсыңдар! Көп білесіңдер! Ал, мен ештеңе де білмеймін. Бірақ мен бір ойын білемін, сендермен бірге ойын ойнасақ қайтеді. Маған үш-төрт ойыншы керек. Ойының шарты - кім шелекке көп қар толтырады, сол жеңді. Жеңілген бала ортаға өз өнерін салады. Жеңіске жеткен балаға сыйлығым бар.

Жүргізуші: Ой, балалар қараңдар, бізге көңілді жылын келді. Бәріміз жыланмен амандасайық.

Жылын: Сәлеметсіңдер ме, балалар! 2013 жылан жылы - менің жылым. Денсаулықтарың мықты болсын, қуаныш көп болсын, балабақшаны босатпандар, ата-аналарыңа қолғанат болыңдар! Апайларының тілдерін алыңдар, ақылды бала болып өсіндер! Жаңа жыл құтты болсын!

Жүргізуші: Балалар, міне жылан жылын қарсы алдық, енді Аяз ата мен Ақша қарды қарсы алайық! (Балалар Аяз ата мен Ақша қарды ортаға шақырады.)

Аяз ата: Сәлеметсіңдер, балалар! Жаңа жыл құтты болсын! Бүгінгі көңіл-күйлерің жақсы ма? Мен алыстан шаршап келдім, маған дайындаған қандай өнерлерің бар? Қане, ортаға салындар.

Балалар тақпақ, ән-би орындайды.

Ақша қар: Балалар, рахмет, сендер өте жақсы өнер көрсеттіңдер. Қуанатын шақ болсын, дастарханға ақ толсын! Бізге келген жаңа жылда құт-береке, бақ болсын! Аяз ата, енді сиқырлы сандығымызды ашатын уақыт жеткен сияқты, балалар өнерлерін көрсетті, енді сыйлықтарын таратайық. (Сыйлықтар таратылады.)

Аяз ата: Ал, енді, балалар, біз жолға шығайық. Бізді сендер сияқты басқа балалар тосып отыр. Рахмет сендерге! Жаңа жылдарың құтты болсын, сау болындар! (Балалар аяз атаны шығарып салады.)

Жүргізуші: Құрметті балалар, ата-аналар, осымен мерекеміз аяқталды, келгендеріңізге көп рахмет! Сау болыңыздар! Жаңа жыл құтты болсын!

ЖАҢА ЖЫЛ МЕРЕКЕЛІК ЕРТЕҢГІЛІГІНІҢ СЦЕНАРИИ

Дайындағандар: Орынгазиева Дамира Орынгазиевна, Бекмухамбетова Салтанат Койшыбековна, Саты ауылы, «Әйгерім» бөбектер бақшасы

Тақырыбы: Қош келдің, Жаңа жыл!

Өткізілетін күні: 28 желтоқсан

Өткізілетін уақыты: Сағат 11⁰⁰

Мақсаты: Жаңа жыл мерекесінің маңызын үйрету.

Қатысатындар: Жүргізуші, Аяз ата, Ақшақар, Мыстан кемпір, сиқыршы, аю, қоян, клоун, пират, көбелек, гномдар.

Жүргізуші: Құрметті ата-аналар, қонақтар, «Әйгерім» бақшасының ұжымы мен кішкентай бүлдіршіндеріміз, сіздерді келе жатқан Жаңа жыл мерекесімен шын жүрегімізден құттықтаймыз! Жаңа жыл әрбіріңіздің отбасыңызға жаңа нұр, жаңа шуақ, табыс пен береке, қуаныш пен мереке алып келсін дейміз.

Балалар әндетіп, қол ұстасып кіреді. Шеңберге тұрады.

Құттықтау сөз Ауыл әкімі Ербол Ғазизұлына беріледі.

Балабақша меңгерушісі Дамира Орынгазиевнаға беріледі.

Ата-ана Ләйла Ерсіңқызына беріледі.

Жүргізуші: Балалар, біз барлығымыз жаңа жыл мерекесін тойлауға жиналдык. Бүгін біздің мерекемізге кім келеді?

Балалар : Аяз ата!

Жүргізуші: Дұрыс балалар, ал Аяз ата не әкеледі?

Балалар: Сыйлықтар.

Музыка. Қоян секіріп келеді.

Қоян:(Жанерке) Ой, балалар, мені құтқарыңдаршы. Ол мені жеп қоямын дейді.

Жүргізуші: Кім сені ренжітті, сен кімнен қорқып отырсың?

Қоян: Кім болушы еді – қасқыр! Мен естігенмін, ол жаңа жыл мерекесінде мені қуырып жеймін дейді.

Жүргізуші: Сен бізбен бірге жүр, ешкімнен қорықпа, біз барлығымыз қосылып қасқырдан сені құтқарамыз. Ал қазір бізге қыздар тамаша би дайындады. Бәріміз бірге билейік.

Қоян: Менің де билегім келіп тұр, билесек билейік,

Би «Қарша қыз биі».

Орындайтындар:

Бектұр Айым, Ескалиева Айым, Гросс Диляра, Бектұрлва Жанерке.

Би біткен соң қасқыр келеді. Барлық жерді иіскеп, тістеп.

Жүргізуші: Мынау кім екен?

Қасқыр:(Жарқын) Кім дегенің қалай? Ол ең әдемі, ең батыр, ең мықты, ең шапшаң, ол мен –қасқыр.

Жүргізуші: А.....солай ма? Осында қалай келіп қалдың?

Қасқыр: Мен жай жүрмін, сендердің мерекелеріне әдейлеп келдім. Ал сендер қоянды көрген жоқсындар ма?

Жүргізуші: Ал сен оны қайтейін деп едің?

Қасқыр: Жай, менің қарным ашты (қарнын сипайды), ой айтып қойдым ғой.

Жүргізуші: Қасқыр, саған ұят емес пе? Сен неге оны қуалайсың?

Қасқыр: Мен бәрібір оны жеймін.

Қоян: Қасеке, сен мені жеме, менің саған деген мерекеге арналған сыйм бар.

Енді сиқыршы шығады.

Қоян: Сиқыршы, сиқыршы, қане, сиқырыңды көрсет.

Сиқыршы сиқырлап гномдарды шығарады.

Гномдар биі.

Қасқыр: Ой, қоян, сыйлығыңа рахмет, менің көңілім көтеріліп қалды. Мен саған енді тиіспеймін.

Жүргізуші: Балалар, енді Аяз ата мен Ақшақарды шақырайық.

Сол кезде Айым жүгіріп ортаға таппағын айтады.

Сылдыр-сылдыр қоңырау,

Сыңғырла да, сыңғырла!

Ертегі енді басталсын,

Ақшақар келсін ортаға!

Барығы бірге: Аяз ата мен Ақшақар!

Музыка. Аяз ата мен Ақшақар кіреді.

Өмір гүлім шалғынын

Тілегенім жыл бойы -

Сендердің денсаулықтарың!

Аяз ата: Амансындар ма, балақайлар? Мен сендерге асыға келдім, ау! Қарасам бойдарың да өсіп қалыпты ғой.

Жүргізуші: Аяз ата, біздің сізге дайындаған өнеріміз бар.

Аяз ата: Ау, қызым Ақшақар, тыңдап көрейік пе?

Ақшақар: Иә.

Тақпақтар:

1. Жарқын:

Аспан жерге төгеді,

Ақ күмісін уыстап.

Жаңа жылда келеді,

Бізге қарай жылыстап.

2. Жанерке:

Өлең де әзір, ән әзір,

Ойын да әзір, бәрі әзір.

Кел, жаңа жыл, біздерге,

Кел, жаңа жыл, жаңа жыл.

3. Диляра:

Көрсін біздей балғынды,

Көңілденсін ол енді.

Шырқатайық ән жырды,

Шырқатайық өленді.

4. Санжар:

Далада қар борайды,

Ақ мамыққа орайды.

Мұз болады қатады,

Жып-жылтыр боп жатады.

5. Ақназар:

Жаңа жылдың таңы неткен арайлы,
 Ақ мамықа бөлеп алды маңайды.
 Барлық балалар:
 Жаңа жылмен құттықтаймыз бәріңді,
 Бақыт, шаттық, молшылық пен тыныштық,
 Бәрімізге әкелсін мына арай жыл.
 Аяз ата: Балалар өнерлері жақсы екен.
 Аяз атадан балалар кеп сыйлықтарын алады.
 Жүргізуші: Ал енді, 2012 жылдың балабақша сән үйінің соңғы үлгілерін қарсы алыңыздар!
 Қыс мезгілі: Жарқын, Санжар шығады.
 Көктем: Айым Бектұр.
 Жаз: Ескалиева Айыма.
 Күз: Жанерке.
 Ақшақар: Аяз ата, балалардың өнерлері қандай тамаша, тағы қандай өнерлерің бар, балалар, біздің көргіміз келіп тұр.
 Аяз ата. Иә, Ақшақар, дұрыс айтасың.
 Шырша әні.
 Жүргізуші: Балалар, бізге қонаққа Маша мен аю келді. Олар да өз өнерлерін көрсеткілері келеді. Қане, көреміз бе?
 Балалар: Иә!
 Маша мен аюдың өнері – би.
 Жүргізуші: Балалар, бізге кімдер келді?
 Балалар: Сайқымазақтар!
 Өнерлерін көрсетеді.
 Жүргізуші: Балалар, бүгінгі мереке сендерге ұнады ма?
 Аяз ата: Бізді басқа жақта балалар тосып қалды. Бізге кету керек.
 Жүргізуші: Ендеше Аяз ата мен Ақшақарға сау бол айтайық.
 Бәрі бірге: Сау бол Аяз ата, Ақшақар! Рахмет!
 Жүргізуші: Осымен біздің жаңа жылғы мерекеміз аяқталды.
 Бәріне сыйлықтар таратылады.

ЕРТЕҢГІЛІК СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Ахметова Сандуғаш Боранбаевна, Малайсары ауылы, Малайсары ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: «Күміс қыс»

Ертеңгілік жиын:

-Балалар, бір сәт өзімізді – сыртта, таза ауада тұрғандай елестетейік.

-Айнала қандай?

-Қар қандай?

-Ал мынау мұз ше?

-Ауа қандай?

-Терезелерде не бар?

-Яғни, мұның барлығы қай кезде болады?

(балалардың жауабы)

-Дұрыс айтасындар балалар. Міне, қазір қыстың нағыз қақ ортасы. Бұл мезгілді сықырлауық қыс немесе жалтыр қыс деп те атайды. Айнала ақ көрпеге оранып, тап-таза күйге енген.

Ал біз болсақ, қыстан, аяздан қорықпаймыз. Жылы киініп, шанамен сырғанап, шаңғы тебеміз. Бір сәт сабақ оқуға да көңіл бөлеміз. Есептер шығарып, әдемі суреттер де саламыз. Ал енді осы әсерімізді топқа кіріп, орталықтарда жалғастыралық.

Бүгін біздерде үш топ жұмыс жасайды. Ол үшін мына белгілерге назар аударыңыздар: шырша қойылған жер, бұл математика орталығы, ал біздің шырша белгісін таққан балаларымыз осы топқа, аққала орналасқан жер бұл өнер орталығы біздің аққалалар осы орталыққа барып, қысқы көріністі бейнелейді, ал ғылым орталығында бүгін дәрігер апай валеология сабағын өткізіп, біздерге қыс кезінде көп ауырмаудың жолдарын көрсетеді, ертегідегі өзінің ақылсыздығынан жарақат алған қасқырға алғашқы жәрдем жасайды.

Олай болса іске сәт, балалар!

I Ғылым орталығы

Білім беру саласы- Денсаулық.

Бөлімі- Валеология

Тақырыбы: «Аурудың алдын алу»

Мақсаты: Балаларды аурулардың түрлерімен және олардың пайда болу себептерімен таныстыру. Суық тиіп ауратын аурулардың алдын алу жұмыстарының маңыздылығын түсіндіру.

Барысы:

Дәрігер кіреді.

- Сәлеметсіздерме, балалар!

Мен бүгін сіздердің деңсаулықтарыңды қалай күтетіндеріңізді сұрап, білгелі келдім және өзіммен бірге дәрігердің құрал- жабдықтарын ала келдім. Балалар, кім маған айтады, осы қыста ауырғандарыңыз бар ма?

- Сенің қай жерің аурады?

- Ал сенің ше?

- Менің басым ауырып, жөтелдім және қызуым көтерілді.

- Осы аурулардың бәрі балалар қыс мезгілінде орын алады. Себебі күн суық, аяз, ал біз жеңіл киініп, бас киімсіз немесе қолқапсыз жүрсек, не жалаң қол қар ұстап, мұз жесек міндетті түрде суық тиеді. Қыста сондай-ақ вирусты аурулар да көп болады, соның ең көп тарағаны - тұмау ауруы, ол бізге ауадан немесе ауырған адам түшкіріп, жөтелгенде жұғады.

Тақтадағы суретпен жұмыс.

- Мына суреттен не көріп тұрсыңдар ?

-Яғни бұл балалардың істері дұрыс па? (балалардың жауабы)

- Мұнан қорытынды: егер біз үнемі жуынып, шомылып, тісімізді тазалап жүрсек, деніміз сау болып, ауырмаймыз.

Көп микробтар сумен шайылады, сабыннан қорқады. Ағзамыз шынығу арқылы қауіпті вирус, микробтар мен бактерияларға қарсы тұрады.

Осыған байланысты мен қазір сіздермен доп арқылы бір ойын ойнағалы тұрмын, ойынның аты - «Жақсы- жаман».

Тәрбиеші допты балаға қарай лақтырады да:«тісті тазалау», «алманы жумай жеу», «денені шынықтыру», «көкөніс, жеміс жидектерді көп жеу» т.б сондай сияқты сөздер айтады. Бала оларға «жақсы» немесе «жаман» деп жауап береді.

- Енді, балалар, қазір қыс мезгілі болғандықтан жарақат та көп болуы мүмкін, себебі жер тайғақ, мұз, құлап, денемізді жарақаттап алған жағдайларымызда біз не істейміз? (балалардың жауабы)

- Ал қасымызда үлкен адамдар болмаған жағдайда, үй жағдайында біз жарақатты қалай емдер едік. Білгілерің келе ме?

- Олай болса менің ойыма өздерің сүйіп тыңдайтын «Қу түлкі» ертегісі түсіп отыр.

-Түлкі алдымен кімді алдады?

- Не істеді?

- Сонан соң ше?

- Құйрығыңды ойыққа батырып отырсаң балықтар өздері келіп жармасады деді.

(Ертегі желісі бойынша суреттеп көрсету).

Сергіту сәтін орындау.

- Балалар сол қу түлкіге алданған сорлы қасқыр бүгін бізге көмек сұрай келіпті, міне манадан бері бізді тындап, тасада отыр, жағдайы тым ауыр, ойыққа қатқан құйрығын әзер жұлып алғанмен, қатты жарақаттаныпты, сол жарақатын мен қазір емдеп, таңайын, ал сендер мұқият қараңдар.

- Алдымен жарақаттанған жерді таза сумен және су оттегісімен жуу керек, жараны йодпен немесе жасыл ерітіндісімен тазалау қажет. Жараға микробтар түсіп, іріндемеу үшін жараны таза дәкемен ораймыз (көрсетеді).

Соңынан 1-2 балаға қайталатып жасатуға болады.

- Ал, енді, балалар, сендердің алдарында түрлі тапсырмалар берілген, онда қысқы киімдерді тауып қоршау, дәрігер құралдарын, тазалық құралдарын басқа заттардың арасынан тауып қоршау және жолда жүру ережелерін қаншалықты білетіндеріңді тексеруге тапсырма т. б. берілген. Қане, іске сәт, балалар. Тапсырманы дұрыс орындайды деп сенемін.

Үстел үсті тапсырмалар.

Тапсырма орындалып болғаннан кейін тексеріледі. Мадақтау жүргізіледі.

- Енді, балалар, сабағымыздың соңында өзіміз бұрыннан үйреніп жүрген денсаулық ережелерін тағы да бір қайталайық.

-Тамақты, суды ластама!

- Мезгілінде егіл!

- Ағзанды шынықтыр!

- Әжетханаға барғаннан соң және тамақтанғаннан кейін қолды жу!

- Жөтелген кезде ауызыңды бет орамалмен бүрке!

- Тырнағыңды тістеме!

- Жеміс- жидекті көп пайдалан!

Жарайсындар, балалар! Бүгін сендер өте көп нәрсе үйрендіңдер, үйренгендеріңді көрсете білдіңдер. Сондықтан да мен барлықтарына мына дәуірмендерді беремін! Дендеріңіз сау болсын!

II Математика орталығы

Білім беру саласы: Таным

Бөлімі: Қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастыру.

Тақырыбы: «Геометриялық пішіндер қаласына саяхат»

Алдын-ала жүргізілген жұмыстар: Балаларды техникалық құралдармен - ұялы телефонмен, компьютермен таныстыру. Оларға «компьютерлік бағдарлама», «вирус», «антивирус», «дискге бағдарламаны лақтыру», «хабарларды дискіде сақтау», «электронды пошта» деген ұғымдар жайында түсіндіру.

Мақсаты: 10 сан көлемінде санап, есептер шығара білуге жаттықтыру, сызба бойынша өздіктерінен көріністі құрастыра білу, көзбен шамалау арқылы ұзындықты салыстыра білу, сан құрамын меңгеруді жалғастыру, логикалық ойлау қабілеттерін дамыту. Дидактикалық ойын арқылы заттың кеңістікте орналасу тәртібін білу. Ұлттық валютамыз теңгеге деген құрмет.

Көрнекіліктер: Әдемі түстермен (геометриялық пішіндермен) үй мен жүк машинасының суреті. Кемнің сызбасы, әр түрлі көлемдегі ағаш құрастырмасы (кеме құрастыруға). Ойыншық компьютер, қалта телефоны, жарық шамы.

Үлестірмелі: Түрлі-түсті қағаздан қиылған поезд вагондары, әр түрлі геометриялық пішіндер, көк, және қызыл түсті қағаздар жапсырылған дисклер (әр балаға 2-еу, қызыл, көк) 1, 2 және 5 теңгелердің макеті, жолаушы билеті (қағаздан қиылған) 8-ге дейінгі цифрлар.

Барысы:

Ұялы телефон шырылдайды.

Тәрбиеші телефонмен сөйлеседі.

- Алло! Сәлеметсіз бе! Ия, бұл шағын орталық. Жарайды. Тырысайық (балаларға қарайды).

- Балалар математика Патшайымы хабарласты. Геометриялық Пішіндер қаласында қиын жағдай болыпты – сол қаладағы компьютерлік желіге вирус түсіпті дейді. Компьютерлердің бәрі тұрып қалған, керекті ақпараттарды көрсетпейтін көрінеді. Патшайым соны емдеуімізді сұрайды. Қалай көмектесеміз бе? Оған поездбен баруды ұсынамын. Тезірек олай болса асығайық. Поезд жүргелі тұр. Міне жеттік, ал тез вагондарға орналасайық. Сақ болыңыздар, есік жабылды, поезд жолға шықты.

- Балалар жолда ішіміз пыспас үшін сендермен «Сұрақ-жауап» ойыныны ойналық.

Дидактикалық ойын: «Сұрақ-жауап»

Мақсаты: Балалардың сан, заттың түсі, көрші сандар, оң жақ, сол жақ, ұзын-қысқа т.б. ұғымдармен танысуларын одан әрі жалғастыру.

Көрнекіліктер: Әр баланың алдында әр түрлі ұзындықтағы (ең қысқадан-ең ұзынға дейін) түрлі түсті вагондардың суреті, 1-ден 8-ге дейінгі цифрлар.

-Камила, сен нешінші вагонда келесің? Түсі қандай?

-Арсен, сенің вагоныңның көршілерінің саны нешінші?

-Балалар, Айдана нешінші вагонда келе жатыр?

-Гүлім, Адияның вагоныңның түсі қандай?

-Наргиза сенің оң жағындағы вагон кімдікі?

-Азамат, ең қысқа вагонда кім отыр? Ол нешінші?

-Мерлан, ең ұзын вагонның түсі қандай? (балалардың жауабы)

Кондуктор кіреді.

-Балалар кондуктор келді, жол ақыларыңды әзірлеңдер. Билет құны – 5 теңге.

Сюжетті-дидактикалық ойын: «Кондуктор»

Мақсаты: Санау, әр түрлі сандардың қосындысынан бір сан құрау, ұлттық валютамыз теңгемен танысуды одан әрі жалғастыру.

Көрнекілік: Әр баланың алдында ұсақ, 1, 2, 5 теңгелік (қағаздан қиылған) салынған әмиян.

Балалар 1, 2 теңгелерден 5 теңге құрап кондукторға береді, кондуктор әр баланың вагоныңның түсіне сай келетін билет береді.

- Балалар, міне біз соңғы аялдамаға келдік. Бұл көңілді шеберлер қаласы деп аталады. (Тақтаға әр түрлі түсті пішіндерден салынған үй, жүк машинасы ілінген). Олар әр түрлі пішіндерден бір нәрселер құрастырғанды ұнатады. Мұнда көңілді болғанымен біздің уақытымыз жоқ, кетуіміз керек, ал кету үшін кеме керек, себебі енді теңізбен жүземіз. Сондықтан ол кемені құрастыру үшін бізге шебердің көмегі қажет. Шебер бізге кеменің сызбасын қалдырған осы сызбаға қарап, біз кемемізді құрастырамыз.

Балалар сызба бойынша кеме құрастырады.

-Ал енді кемеге міну үшін оған көтерілетін баспалдақ керек.

Логикалық ойын: «Баспалдақ»

Мақсаты: Ұзын-қысқа, 1-ден 8-ге дейін тура санау ұғымдарын бекіту. Логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.

Көрнекіліктер: Әр балаға әр түрлі ұзындығы (қысқадан ұзынға дейін), түрлі-түсті құрастыру ағаштары.

Құрастырады.

- Міне, біз кемеге міндік. Енді кемеміз батпаққа батып қалмау үшін қарап отырмай тезірек таяқшалардың көмегімен есептер шығаралық.

Есептер шығару.

- Наргизада 5 ойыншық бар, Адияда да сонша. Барлығы қанша? (10)

- Сырғанақта 5 бала сырғанақ теуіп жүр еді, екеуі кетіп қалды. Нешеуі қалды? (3)

- Қобдишада 6 карандаш жатты, оған Азамат тағы 3 карандаш қосты, барлығы нешеу болды? (9)

- Ол карандаштардың 4-ін Гүлім алды, нешеуі қалды? (5)

Дұрыс! Енді демалуға болады.

Сергіту сәті. (Ортаға барлық орталықтардың балалары жиналады).

«Қыс қызығы» әнінің мәтініне сай қимылдар жасау.

Орнымызға отыралық. Енді, балалар, мен бір ойын ұйымдастырамын. Осы ойынның нәтижесі дұрыс болған жағдайда біз вирусқа қарсы бағдарламаны ойлап табамыз. Сондықтан да мұқият болыңыздар. Алдымызда ілінген сызбаны қараңыздар. Мұнда түрлі-түсті пішіндер салынған және қызыл, көк дискілер бар, яғни ақпараттарды дұрыс орналастыру қажет.

Дидактикалық ойын: «Қызыл, көк дискілер»

Көрнекілік: Әр баланың алдында 2 дискіден (қызыл, көк) тарелкаларда түрлі-түсті геометриялық пішіндер. Сызбаның көмегімен балалар сұраған пішіндерді дискілерге лақтырады.

- Міне біздің геометриялық пішіндер туралы барлық ақпараттарымыз дискеталарда сақталады деп ойлаймыз.

- Балалар, енді сендермен компьютерлік «Лото» ойынын ойнайық, мұның да нәтижесі сәтті болса, вирусты жоюға көп көмегі бар.

Дидактикалық ойын: «Лото»

Мақсаты: Кеңістіктегі бағдарлай ілу шеберліктерін шыңдау.

Көрнекіліктер: Ақ қағаз беті (монитор), көк түсті шеңбер.

- Мониторларыңды алдарыңа жақындатыңдар.

- Шеңберді экранның қақ ортасына қой.

- Енді жоғарғы оң жақ бұрышқа апар, төменгі сол жақ бұрышқа түсір, төменгі оң жақ бұрышқа жеткіз, жоғарғы сол жақ бұрышқа көтер.

- Балалар, жарайсыңдар! Енді мен осы нәтиженің бәрін электрондық пошта арқылы Математика Патшайымына жіберемін. Егер ол біздің жауаптарымызға риза болса, мына шам жану керек, яғни вирус жоғалды деген сөз. Тәрбиеші ойыншық компьютердің көмегімен ақпараттарды жөнелтеді. Шам жанады.(телефон шырылдайды).

-Алло! Ия, рахмет! Бәрі де өте жақсы болды. Мен міндетті түрде жеткізем (балаларға қарап). Математика Патшайымы бәріңізге рахмет айтып жатыр. Мен де сендерге ризамын, қай уақытта да қиналғандарға қол ұшын беретіндеріңізге сенімдімін. Енді үйімізге ұшақпен қайталық. Қане, орнымыздан тұрып қолымызды жоғары көтерелік, енді алдымызға, енді жанымызға, міне біз ұшып келеміз, ал енді қоналық. Міне қондық. Осы кезде қайтадан кондуктор келеді.

- Балалар! Мен сендердің іс-әрекеттеріңді манадан сырттай бақыладым. Сендердің білімділіктеріңе, тапқырлықтарыңа сүйсіндім. Сондықтан да сендер тегін серуендеуге лайықты деп есептеп, жол ақыларыңды қайтарғым келіп тұр. Оқу құралдарын сатып алыңыздар. Көп рахмет сендерге, алдағы уақытта да көп оқып, үйреніңіздер.

III Өнер орталығы.

Білім беру саласы- Шығармашылық.

Бөлімі: Бейнелеу (Айдардың анасы)

Тақырыбы: «Қысқы пейзаж». (Бейнелеудің дәстүрлі емес түрлерін қолдану)

Мақсаты:

1. Балалардың жыл мезгілдерінің өзіне тән ерекшеліктерін ажырата білуін, түстердің үйлесімділігін сезіну, көркемдік талғамын, ой-қиялын дамыту.

2. Табиғатты аялай, сүйе білуге тәрбиелеу.

3. Суретте дәстүрлі емес әдіспен сала білу шеберліктерін шыңдау.

Қажетті құралдар: әр балаға жеке майшам, альбом беті, поролон қиындысы, ақ және көк түсті майлы бояу (акварель), қол сүртетін шүберек.

Көрнекіліктер: әдемі салынған қысқы көрініс суреті.

Әдіс-тәсілдер: Қыс туралы өлең оқу, суретке қарап отырып әңгімелесу, сурет салу техникасын түсіндіру, өз беттерінше жұмыстану, жеке көмек, талдау, мадақтау.

Оқылатын өлең:

«Суретші қыс». К. Нүсіпов.
Қонақтайды бақтарға
Ақ көбелек, ақ мамық,
Аунап таза ақ қарға
Балалар жүр мақтанып.
Тазартып бар кір шаңын
Қыс өнерін бастады,
Терезеге қыраудан
Сурет салып тастады.

Тәрбиеші қыс туралы өлең оқығаннан кейін оған талдау жасайды.

Енді қысқы орманға саяхатқа баратындарын айтады. Балаларға қыс мезгілінің көрінісі бейнеленген суретті көрсетеді. Балалар сурет желісі бойынша әңгімелейді. Осындай қысқы орманның суретін салуды ұсынады. Орманның ішіндегі үлкен және кіші ағаштардың дұрыс орналасуына көбірек мән береді.

Тәрбиеші балалардың кеңістікті бағдарлау ережесін естеріне түсіреді: алыстағы орналасқан ағаштар бізге кіші, жақындағы ағаштар үлкен болып көрінетіні туралы түсіндіреді. Жұмыстың орындалу ретін көрсетеді.

Алдымен балауыз шамның көмегімен ағаштардың суретін салу (жауып тұрған қарды салуға болады), сонан соң ашық көк түсті бояумен, поролонды жеңіл сүйкей жағу тәсілімен суреттің негізгі фонын береді.

Ең соңымен саусақтарының ұшымен өздері қалған түспен суреттеріне рама: қоршау жасайды.

Жұмыс барысында тәрбиеші қиналған балаларға жеке көмек көрсетеді.

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінің соңында жұмыстарын талдап, ең әдемі салынған суреттерден көрме ұйымдастырады. Белсенді балаларға әдемі қиылған қар ұшқындарын сыйға тартады.

Қорытынды. Барлық орталықтың балалары ортаға жиналып, әр орталықта жасаған жұмыстарының ортаға жинап, орындалған жұмыс нәтижесі туралы әңгімелейді. Тәрбиеші балаларға рахмет айтып, мадақтайды.

Балалар белсенділік орталықтарымен ауысады.

СПОРТТЫҚ МЕРЕКЕ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Ахметова Сандуғаш Боранбаевна, Малайсары ауылы, Малайсары ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Тақырыбы: Әкем, шешем және мен
(Отбасылық спорттық мереке)

Мақсаты: Салауатты өмір салтын сақтау, дені сау, рухы таза ұрпақ тәрбиелеу.

Қажетті құралдар: Ат, доға, су, тырна бейнесі, шығыршық, қаптар, жіптер, жіпке ілінген балықтар, себеттер, бас киім, шәркей, доптар.

Жүргізуші: Қадірменді ата-аналар, балалар, балабақша қызметкерлері! Елбасымыз Н. Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауында айтылғандай, «Салауатты өмір салтын ұстау қазіргі таңда өзекті мәселелердің бірі болып отыр». Бүгінгі қоғам мүддесіне лайықты, жан-жақты жетілген, парасатты, мәдениетті, дені сау азамат өсіру отбасының, балабақшаның жалпы халықтың қасиетті борышы екені баршамызға аян. Балабақшамыздың да негізі мақсаты болашақта жас ұрпақты халқына қалаулы, ата-ананың мақтанышы, дені сау, сымбатты, шыныққан адамгершілігі мол азамат етіп өсіріп тәрбиелеу. Соның бір шарасы “Денсаулық-басты байлық” атты отбасылық сауықтыру сайысына кош келдіңіздер. Бүгінгі сайысқа “Балбөбек”, “Айгөлек” топтарының ата-аналары қатысқалы отыр. Сайысқа қатысушы сайыскерлерімізді қол шапалақтап, ортаға шақыралық.

“Балбөбек” тобы :

Ұраны: Біріміз бәріміз үшін,
Бәріміз біріміз үшін,

“Айгөлек” тобы:

Ұраны: Намысты қолдан бермейміз, бермейміз.

Жүргізуші:

Бала өсірген ата-ана,
Бала болып ойнайды,
Бала тәрбиелеген тәрбиеші,
Бала болып ойлайды- деп сайысмызды бастауға рұқсат етіңіздер.

Жүргізуші:

Ат өнері білінбес,
Бәйгеге түсіп жарыспай.
Ер өнері білінбес,
Қоян-қолтық алыспай.
“Ат жарысқа” кезек берелік.

Шарты:

Әр топтан әкесі «атқа» мініп шауып «өзеннен» жүзіп өтіп, «тау» басында тұрған ананы «үңгір» астынан өткізіп, алып шығып, «өзеннен» бірге жүзіп кері мінгесіп келеді.

Жүргізуші:

Қалма жұрттың соңында,
Қажет болса мың атта.
Аздық етер оныңда,
Жету үшін мұратқа.
“Тез адымда” сайысы.

Шарты:

Қолдан тігілген бас пен аяқ киім киіп, (ыңғайсыз) себеттен - себетке доптар тасу.

Жүргізуші:

Кімдер жүйрік, өнерпаз білеікші.
Ептісі деп сайыстың жүрейікші.
“Кім епті” сайысы .

Шарты:

А) «Үңгір» астынан өту.
Ә) Жіппен секіру.
Б) Қап киіп, қос аяқпен секіру.

Жүргізуші:

Топ болып біз жүрейік,
Ойнайық та күлейік.
Достық деген тамаша,
Міне тұрмыз жараса!
“Балық аулау” сайысы.

Шарты:

Бастарына тырна бейнесі бар бас киім киіп, шығыршыққа ілінген балықтарды жылдам себетке тасып салу.

Жүргізуші:

Жарқын, шаттық заман болсын,
Отбасымыз аман болсын.
Сыйластық пен бірлік болып,
Әрқашан орта толсын.
(Қортындылау, мадақтау).

«ТОЛАҒАЙ» ОТБАСЫЛЫҚ САЙЫСЫНЫҢ СЦЕНАРИИ

Тәрбиеші: Гүлжанат Ертайқызы Тулкина, Жұмыскер ауылы, Қазан ЖОББМ жанындағы шағын орталық

Мақсаты: 1. Салауатты өмір салтын, спорттық бейімділіктерін балаларға үйрету.

2. Балаларды отбасылық ұйымшылдыққа, ұжымдыққа тәрбиелеу.

3. Спорттық ойындарымен таныстырып, салауаттылыққа тәрбиелеу.

Спорттық эстафеталар қазақ күйімен сайысқа қатысушылар ортаға шақырылып қошеметке ие болып орындарына тұрады.

Жүргізуші: Құрметті ата-аналар, балалар және қонақтар. Тәуелсіздігіміздің 21 жылдығына арналған, салауатты өмір салтын дәріптей отырып, ата-аналардың қатысуымен ұйымдастырылып отырған «Толағай» отбасылық сайысына хош келдіңіздер!

Сайысты бастамас бұрын әділқазы алқасымен таныстырып өтейін. Команда екіге бөлінеді, эмблемалары, аттары, болады. Сайыстың мазмұны алты бөлімнен тұрады:

1-бөлім: «Менің жанұям»

2-бөлім: «Кенгуру»

3-бөлім: «Туристар»

4-бөлім: «Маймылдар»

5-бөлім: «Қояндар»

6-бөлім: «Арқан тарту»

Әр команда капитаны ортаға шығып әділқазы алқасына эмблемаларын табыстайды. Әр ойын сайын ойын шарты түсіндіріліп отырады.

1-бөлім: «Менің жанұям»

Командалар өз ұрандарын айтып қарсылас командамен сәлемдесіп, өздерін таныстырады.

2-бөлім: «Кенгуру»

Ойын шарты: Әкесі баласын үлкен доптың үстіне секірте отырып, белгілі жерде тұрған анасының қасына жетіп допты анасына табыстайды. Анасы доптың үстіне секіріп командаға оралып, ойын сол бетімен жалғасады.

3-бөлім: «Туристер»

Ойын шарты: Команда әртүрлі бөгеттерден өту керек. Балалар бір жақта, ата-аналар бір жақта. Ойын ата-аналар балаларын бір жаққа жиыстыру керек, тек бөгеттерден аман-есен өту керек.

Бірінші бөгет: Тау тастың арасынан өту керек, яғни бес рет гиглидің арасынан өту.

Екінші бөгет: Көпірдің астынан өту, жирафтардың астынан өту.

Үшінші бөгет: Жайлау кең дала - матраста домалап екі рет айналу. Баланы алып командаға жүгіріп келу.

4-бөлім: «Маймылдар»

Ойын шарты: Анасы скакалкамен баласы тұрған белгілі жерге дейін секіріп барып, әкесі баласын арқалап командаға келеді. Ойын жалғасады.

5-бөлім: «Қояндар»

Ойын шарты: Анасы себеттен жүгіріп барып сәбізді әкесіне береді, әкесі қаппен секіріп отырып баласына яғни көжегіне табыстап, баласы сәбізді команда қоржынына салады.

Ойын жалғасады:

6-бөлім: «Арқан тартыс»

Ойын шарты: Екі команда ата-аналары бөлек, балалар бөлек арқан тартысып күш сынасады.

Жүргізуші: Құрметті сайысқа қатысушы ата-аналар, балалар, сіздер бүгін өз күш-жігерлеріңізді, шымыр шыныққан екендеріңізді дәлелдедіңіздер. Сіздерге алғысымыз шексіз екенін айта отырып, сөзді әділ қазы алқасына береміз. Әділ қазы алқасы қорытындысын жариялап, жеңімпаздарды атайды. Ата-аналарды алғыс хаттармен марапаттап, командаларға балаларға сыйлықтар табыс етіп тапсыру.

СЦЕНАРИЙ УТРЕННИКА «ПРАЗДНИК УРОЖАЯ»

Воспитатель: Сулейманова Наталья Васильевна, Майтубекская СОШ, Мини-центр «Балапан» (Средняя группа)

ВЕД: Праздник осени у нас,
И светло и весело!
Вот какие украшения
Осень здесь развесила!

ВЕД.: Листочки все осенним днем
Красивые такие,
Давайте песенку споем
Про листья золотые...

ПЕСНЯ: «ЛИСТОПАД»

СЦЕНКА «ПРАЗДНИК УРОЖАЯ»

ХЛЕБОРОБЫ: А что, выросло у нас. Вы увидите сейчас.

ДЕТИ: Поглядим, поглядим праздник пригласим.

КОЛОСОК: Я пшеничный колосок,
Тонкой ножкою высок.

На Иртыше рос, золотом.
Посмотрите я какой.

ДЕТИ: Колосок наш дружок,
Становись скорей в кружок.

ОГОРОДНИКИ: А что, выросло у нас. Вы увидите сейчас.

ДЕТИ: Поглядим, поглядим,
И на праздник пригласим.

КАРТОШКА: Я картошка, тошка, тошка,
Я корявая немножко.

Вся испачкана в земле,
А какая на столе!

ДЕТИ: Ты, картошка, наш дружок,
Становись скорей в кружок.

САДОВОДЫ: А что, в нынешнем году
В нашем выросло в саду?

ДЕТИ: Поглядим, поглядим,
И на праздник пригласим.

ЯБЛОКО: Я круглое, румяное,
Большое, наливное.

Хвалить себя не стану «Я»,
Смотрите «Я» какое.

ДЕТИ: Это – яблоко, дружок,
Становись скорей в кружок.

ВСЕ: Урожай у нас хорош,
В гости всех не позовешь.
Но мы встретимся потом,
Здесь, за праздничным столом.

ПЕСНЯ: «УРОЖАЙНАЯ».

ДЕТИ ЧИТАЮТ СТИХИ:

1. Утром мы во двор идем,
Листья сыплются дождем.
Под ногами шелестят
И летят, летят, летят...
2. Полюбуйтесь, маскарад!

Лес меняет свой наряд,
Снял зеленый, мерит новый-
Желтый, красный и лиловый!

3. Осень золото роняет,
Осень птичек угоняет.
До свиданья, лес и луг,
Мы летим на теплый юг!
4. По полям, садам и селам,
По стране из края в край.
Загорелый и веселый,
Ходит новый урожай.
5. Осень славная пора,
Любит осень детвора.
Сливы, груши, виноград,
Все поспело для ребят.
6. Есть морковка и салат,
Лук на грядке,
Перец сладкий,
И капусты целый ряд.

ВЕД.: Игра –конкурс для родителей и детей: «Перебрать горох и фасоль».

Цель: Учить перебирать горох от фасоли; развивать внимательность, мелкую моторику рук.

7. Убран хлеб и тише стало,
Жарко дышат закрома.
Поле спит - оно устало,
Приближается зима.
Над селом дымки плывут,
Пироги в домах пекут.
Заходите, не стесняйтесь!
Добрый хлебом угощайтесь!

ПЕСНЯ: «К нам в гости пришли».

1. К нам гости пришли,
Дорогие пришли.
Мы не зря кисель варили,
Пироги пекли.
2. С капустой пирог,
И с малинкой пирог.
А который без начинки,
Самый вкусный пирог.
3. А сейчас вдвоем,
Мы с тобой споем.
Вы захлопайте в ладоши,
Мы плясать пойдём.
4. Ты топни ногой,
Да притопни другой.
Я волчком кружится стану,
А ты так постой.
5. Наш детский сад,
Дружбой славится.
Приходите в гости чаще,
Если нравится.

ВЕД.: Драматизация сказки «Репка».

ВЕД.: Ой, ребята, это чудо!
Эти яблоки откуда?
Дети: Из репки!
ВЕД.: Вот какая наша репка,
Дарит яблоки всем деткам!

СЦЕНАРИЙ УТРЕННИКА «НОВОГОДНИЕ ЧУДЕСА»

Воспитатель: Сулейманова Наталья Васильевна, Майтйубекская СОШ, Мини-центр «Балапан», средняя группа.

Вед: Внимание! Внимание!
Курносый наш народ!
На праздник наш веселый,
Нас Новый год зовёт!
Снег и лёд, мороз и санки
Дед Мороз с собой принес.
А Снегурочка- краса
Совершает чудеса.
Кто засомневался,
За дверью остался.
Кто не дошел,
Ничего не нашел!
Наш Новогодний утренник начинается.
- Смотрите, сам Дед Мороз со Снегурочкой появляются.

(Звон колокольчиков.Выходят Дед Мороз и Снегурочка.)

Дед Мороз: Э-ге-гей!
Сквозь бураны и метели
Мы на праздник к вам летели.
Дед Мороз я настоящий,
Из густой, дремучей чащи.
Здравствуйте, ребятишки,
Девчонки и мальчишки!
Снегурочка: Здравствуй, ёлка!
Здравствуй, праздник!
Здравствуй, здравствуй, Новый год!
Всё кругом пускай кружится,
Всё кругом пускай поет!
Все скорей сюда спешите,
Собирайтесь в хоровод!

Песня: «Хороводная»

Вед: Что за гостя к нам пришла?
Так нарядна и стройна.
На верху звезда горит,
А на ветках снег блестит.
И до самой до макушки
Вся в игрушках и хлопушках.
Кто же это?

Дети: Ёлка!

Вед: Давайте послушаем стихи про ёлочку.

Миша: Пригласили ёлочку мы на Новый год!
И она сказала, что вечером придёт.
И пришла нарядная,

В блёстках серебра.
Мы плясать под ёлочкой рады до утра.

Жансая: Навестила ёлка, детский сад сегодня,
И проводит с нами
Праздник новогодний.
Хочется ребятам разглядеть игрушки,
Разглядеть всю ёлку, снизу до макушки.

Зульфия : Наша ёлка велика,
Наша ёлка высока,
Выше мамы, выше папы,
Достаёт до потолка.

Руслана: Здравствуй, наша ёлочка!
Здравствуй, Новый год!
Каждый пусть у ёлочки
Спляшет и споёт.
Будем весело плясать,
Будем песни распевать,
Чтобы ёлка захотела
В гости к нам прийти опять.

Песня: «В лесу родилась Елочка»

Вед: Дед Мороз, а наши дети мороза не боятся, попробуй заморозь им руки.

Игра: «Спрячь руки»

(Дети протягивают руки, но как только Дед Мороз подходит, дети прячут руки за спину).

Вед: Стихи про Деда Мороза

Миша: Вот на праздник радостный,
Пришёл к нам Дед Мороз.
Много разных сладостей
Детишкам он принёс.

Мерхат: Все деревья в серебре,
Зайцы пляшут на горе.
На реке, сверкает лёд -
Наступает Новый год!

Песня: «Дед Мороз»

Дед Мороз: Есть ещё игра для вас
Я начну а вы кончайте ,
Хором дружно отвечайте!

Загадки: 1. На дворе снежок идёт,
Скоро праздник ... **Новый год!**
2. Мягко светятся иголки
Хвойный дух идёт от ... **Ёлки.**
3. Ветви слабо шелестят
Бусы яркие ... **Блестят.**
4. И качаются игрушки,
Флаги, звёздочки,... **Хлопушки.**
5. Белоус и краснонос,
Под ветвями ... **Дед Мороз.**
6. И верхушку украшая,
Там сияет как всегда
Очень яркая большая,
Пятикрылая ... **Звезда.**

Дед Мороз: Ай-да детки, молодцы! Порадовали от души.

Игра: «Кто самый ловкий» (Танцуют вокруг бумажных снежинок, музыка останавливается, собирают снежинки).

Песня: «К нам приходит Новый год».

1. Хорошо, что каждый год,
К нам приходит Новый год!
Зажигает нашу ёлку и заводит хоровод.

Припев: Если танца будет мало,
Есть у танца поворот,
Мы танцуем все сначала, а потом наоборот.

2. Ну-ка шире, шире круг.
Выходи смелее, друг!
Веселей в ладоши хлопай,
Не жалея сегодня рук.

Припев: тот же.

3. Мы под ёлочкой плясать,
Можем целых три часа.
И нисколько не устанем -
Вот такие чудеса!

Припев: тот же.

Сюрпризный момент: Снеговик привозит снежный ком, на санках (подарки).

Снегурочка: Пусть этот Новый год
Всем людям счастье принесет!
Пусть в каждом доме солнце светит
И будет мир на всей планете!
Ну, а нам уже пора,
До свиданья, детвора!

Дети прощаются с Дедом Морозом и Снегурочкой

НОВОГОДНЯЯ ЛОТОРЕЯ.

Зухра Димьяновна Мухамедова,
методист районного
методического кабинета

Новогодняя сказка

Новый год прилетает
На двенадцати оленях,
В золотой колеснице.
И об этом Ветер знает –
Дед Морозу помогает
И летит быстрее птицы.
Новый год вот наступает,
Всех он вместе собирает.
Новогодняя елка нам снится.

Мы будем веселиться до утра,
И заражать весельем всех.
И не забыть нам никогда,
Эту радость, этот смех.

Дед Мороз нас угощает,
Детей сердца покаряет,
И для нас он, как родной.

И нету праздника краше,
Нету праздника ярче
На этой земле большой.

II. ОЙЫНДАР, СЕРГІТУЛЕР

Ойын бала үшін – нағыз өмірдің өзі. Егер тәрбиеші ойынды дұрыс ұйымдастырса, балаға ықпал етуге мүмкіндік алады. Балалар ойнай отырып адамдардың белгілі бір әрекеттерін, жеке қасиеттерін, ара-қатынастарын қайталайды. Солайша іс-әрекеттердің жағымдыларына үйренеді.

Ойын түрін дұрыс таңдау маңызы зор. Ойын түрі арқылы тәрбиеші әр баланы зерттеп, балалар бірлестіктерін, құрылып келе жатқан ойын ұжымдарын айқындайды. Белгілі бір топтардың пайдалылығы мен зияндығын көреді, қай бала қай баламен жақсы ойнады, қай балалар бір-бірімен ойнай алмауын ажыратады. Оларды дұрыс ойнауға үйретіп, тәрбиелі, тәртіпті болуларына ықпал жасай алады.

Берілген бөлімде түрлі ойындар жинақталған. Олар тәрбиеленушілердің логикалық ойлауларын, қимыл-қозғалыс координациясын, шапшандықтарын, өзара қарым-қатынастарын, ұйымдастырушылық, ұйымшылдық қасиеттерін дамытуға, қазақ халқының салт-дәстүрлерімен, өмір қауіпсіздігінің ережелерімен таныстыруға бағытталған. Сонымен қатар тәрбиешілеріміз күнделікті сабақтарында қолданатын сергітулер ұсынылған.

Ахметова Сандуғаш Боранбаевна
Малайсары ЖОББМ жанындағы
шағын орталық
Малайсары ауылы

4-5 жастағы балаларға арналған қимыл қозғалыс ойындары.

Дене тәрбиесіне арналған эстафеталық ойын

«Өртті сөндіру»

Мақсаты: Икемділіктерін дамытып, кеңістікті бағдарлай білуге үйретіп, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Құрал-жабдықтар: Су құйылған шелек, қызыл түсті кішкентай кемелер, майонездің бос шелегі, тазик.

Ойын барысы:

Белгілі бір ара қашықтықта балалар сапқа тұрады

1. Шелекке су толтырады

2. Су толтырылған шелекті бір-біріне береді

3. Өрттерді сөндіреді

4. Өшіріп су құйған бала бөгеттерден өтіп саптың басына барып тұрады.

«Секіртпелі жолдар»

Мақсаты: Балаларды белгі бойынша алға жылжуға, тізені бүгіп аяқ ұшын көтеріп секіруге үйрету, нақтылық пен шыдамдылық танытуға дағдыландыру.

Барысы: Балалар бір дөңнен екінші дөңге секіреді. Іздерді

басып, қолдары белде болады

«Торайды тамақтандыр»

Мақсаты: Балаларды жылдамдыққа үйретіп, дәл тигізуге дағдыландыру.

Ойын барысы:

Белгілі бір кедергілерден өтіп

1. Тунельден тізерлеп өту.
2. Секіртпеден секіріп өту.
3. Шелектен доп алып
торайдың аузына көздеп
лақтыру .

«Кім жылдам?»

Мақсаты: Балаларды жылдамдыққа үйретіп, түстерді ажыратуға, шапшаңдықтарын қалыптастыру.

Ойын барысы: Түрлі-түсті бөтелке қақпақтарын шашып араластыру, «1-2-3, Баста!!!» деген кезде балалар өздеріне керек түсті жинайды, болған бала сапқа тұрады.

«Обручтермен эстафеталық ойын»

1. Балалар екі қатарға тұрады. Әр қатардың алдында 2 м жерде обруч жатады.
2. «Алға» дегенде әр қатардағы бірінші ойыншы алға жүгіріп, обручті жоғары көтеріп онын ішінен өтіп орнына қойып.
3. Өз тобына жүгіріп келеді.
4. Қай топ бірінші келсе сол жеңіске жеткен болып есептелінеді.

Жұптық эстафета «допты беру»

Мақсаты: Жылдам қозғалып, допты дәл қолға беруді, шапшаңдыққа үйрету.

Күрал-жабдықтар: Доптар, топтардың санына байланысты.

Ойын барысы:

Ойыншылар бір-біріне қарама қарсы жұп жұбымен тұрады. Бір ойыншыда доп. Ойыншылар жүгіріп келе жатып бір біріне допты беріп отыруы тиіс. Эстафеталық ойынды бірінші аяқтаған топ жеңімпаз атанады.

«Балапандар мен мысық»

Бастапқы қозғалыс: Жай жүріс, жүгіру.

Ойынға түсініктеме:

Балалар тәрбиешімен бірге мысыққа жақындап:

Мыс-мыс-мысығым,
Қандай күшті пысығым.
Пеш үстінде ұйықтайды,
Көзін қатты қыспайды.
Балапанды ұстайды?

Мысық: Мяу! деп
балаларды қуа жөнеледі.

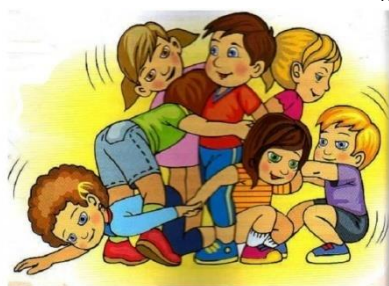
«Ұшқыштар»

Ойын алаңын төрт бөлікке бөліп, жалаушалар мен белгі қойылады. Жалаушалардың артына балалар қатарға төрт топқа бөлініп тұрады.

Балалар тік ұшақ жүргізушісі болады «Ұшуға дайындал» деген кезде, балалар қолдарын майыстырып ұшуға дайындалып «бж,бж,бж» ете бастайды. Енді

«Ұш!» деген бұйрық берілгенде, қолдарын түзу ұстап ойын алаңын айналып ұшады.

Біраз ұшқаннан кейін «Қонамыз!» деген бұйрық беріледі. Сол кезде ұшқыштар өз орындарына келіп қонады. Қай топ бірінші болып қонғанын тәрбиеші байқайды.

«Апа! Жіптер байланып қалды!»

Балалардың ішінен апаны таңдап алу. Қалған балалар оралған жіп болады. Апа дүкенге барып келгенше оралған жіп шатасып, байланып оратылады.

Балалар бір бірінің қолдарын босатпай аттап, астынан өтеді, бірақ ойын шартын бұзбай қолдарын үзбейді. Апа дүкеннен келе жатқанда: «Апа! Жіптер байланып қалды!» - деп айтады. Апа жіпті үзіп алмай шешіп, шеңбер жасап шығуы тиіс. Қолды әдейі босатуға болмайды.

Ахметова Сандуғаш Боранбаевна

Малайсары ЖОББМ жанындағы

шағын орталық

Малайсары ауылы

Ізденіс тақырыбы:

«Ойын арқылы балалардың ойлау жүйесі мен тілін дамыту».

Тақырыбы: «Жұлдызды сәт» интеллектуалды ойыны

Мақсаты: балалардың тіл дамыту, айналамен танысу, математика, көркем әдебиет сабақтарынан өткен тақырыптардан сұрақтар беріп, білімдерін тиянақтау.

Құралдар: Интербелсенді тақта, суреттер, жұлдыздыр.

Барысы:

1. **Ұйымдастыру.** Жарысқа алты бала қатысады.

2. **Интеллектуалды ойын.**

- Балалар, жарысты бастамас бұрын, ойынның шартымен таныстырамын. Ойын 4 турдан тұрады.

1 тур. Тіл дамыту, айналамен танысу, математика сабағынан болады. Барлығы 12 сұрақ берілген. Алты балаға екі сұрақтан келеді.

2 тур. Көркем әдебиет сабағы. Тақтадағы суреттің қай ертегі екенін айтамыз. 2 турдан кейін ұпайы аз екі бала ойыннан шығады.

3 тур. Топтастырылып берілген «Нелер?» деген сұраққа жауап береміз. 3 турдан кейін ұпайы аз екі бала ойыннан шығады.

4 тур. Бұл турда қалған екі балаға логикалық тапсырма беріледі. Қай бала дұрыс жауап берсе, сол бала жеңіске жетеді.

Ескертетін жайт: Сұрақтарға қол көтеріп жауап береміз. (Слайдта барлық сұрақтар жазылып, суреттер көрсетіледі.)

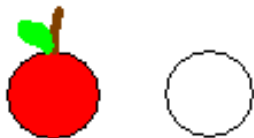
І тур		
Тіл дамыту	Айналамен танысу	Математика
1. Бұл қай құс? (Қарлығаш)	1. Суретте адамның қай мүшесі бейнеленген? (Көз)	1. Тақтада неше алмұрт тұр? (Екі)
2. Бұл қай аң? (Аю)	2. Суретте кімді көріп тұрсың? (Дәрігер)	2. Тақтада 4 балапан тұр. Тауық келіп бір балапанды алып кетті. Неше балапан қалды? (Үш балапан қалды)
3. Суреттен нені көріп тұрсың? Түсі қандай? (Шар. Түсі көк)	3. Мынау қандай ыдыс? (Шәйнек)	3. Мынау қандай фигура? (Төртбұрыш)
	4. Мынау не? (Ұя)	4. Мынау не және түсі

		қандай? (Жапырақ, түсі жасыл) 5. Мынау қандай фигура? (Үшбұрыш)
--	--	--

II тур	III тур
<i>Барлық суреттер тақтада көрсетіледі</i>	
Көркем әдебиет Қай ертегі? 1. Мақта қыз 2. Шалқан 3. Дәуіт пен қарлығаш 4. Бауырсақ ертегісі 5. Алтын балық 6. Қарлығаштың құйрығы неге айыр?	Топтастырып айту. Нелер? 1. Ыдыстар 2. Құстар 3. Аңдар 4. Жемістер

IV тур. Ұпайы көп екі балаға арналған логикалық тапсырмалар.

1. Қайсысы алма?

2. Орамалдың өзіне келетін жамауды қой

Міне, балалар, қазір қолдарындағы жұлдыздарыңды санаймыз. Кімнің жұлдызы көп болса, сол бала «Көш басшы» болады. Көш басшы анықталды. Осымен ойынымыз аяқталды.

Ахметова Сандуғаш Боранбаевна
Малайсары ЖОББМ жанындағы
шағын орталық
Малайсары ауылы

ҚАЗАҚТЫҢ ҰЛТТЫҚ ОЙЫНДАРЫ

Мақсаты:

Балаларға қуаныш әкелу. Ұлттық, тұрмыс, салт – дәстүрі туралы әсерлерін толықтыру. Елтілікті, шапшаңдықты, төзімділікті дамыту. Ұжым мақсат-әрекетіне баулу, назар ықыласын дамыту. Бір-біріне деген құрмен, жеңуге деген ұмтылысты дамыту. Ой-өрісін, жадындамытып, әрекет үйлесінін жетілдіру.

Ойын барысы:

Алдаркөсе балаларды жайлауға шақырып, онда жігіттер жарысын өткізіп, ойындар ойнауға шақырады.

"Киіз үй" қимыл – қозғалыс ойыны, 6-7 жастағы мектепалды тобының балалары.

Балалар төрт командаға бөлінеді де, ойыншығы бар орындықтар айналасында шеңбер құрады, орындықта орамал ілулі тұр. Орындық айна қасында музыка ырғағымен айналады да, өлең айтады:

"Күннің көзі жарқырайды, көктем елі шақырады".

Басқа музыка шырқалады, балалар шашылып, әр түрлі би қимылдарын орындайды. Осы кезде ойыншықтар орнын ауыстырады. Музыка үзіледі, балалар өз ойыншықтарына жүгіріп келіп, киіз үй тігеді.

"Нысанаға түс" - "Таяқ-тастау", "Балапандар", "Арқан тарту" ойын-аттаркционы.

Мақсаты: Төзімшілікті, күшті, белсенділікті дамыту, өз әрекетін әріптесінің әрекетімен келістіру дағдысын меңгерту.

Эстафеталар:

1. "Күміс алу". "Сөре сызығын белгілеу. Алаңға көп күмістер тасталады. Белгі бойынша жігіттер шабысты бастайды. Жігіттер шабысты тоқтатпай, иіліп, күмісті көтереді де әрі қарай шабады. Кегліді айналып, кейін қайтады да эстафетаны береді. Барлық жастағы балалар қатысады.
2. "Бәйге" (атжарысы). Балалар жұппен сөре сызына тұрады. Бірінші - ат – қолдарын артқа – төмен созады да, екіншісі - салтатшы - оны қолынан ұстайды, осы қалыпта екуі тірек тағанға дейін жүгіреді, оны айналып, кейін қайтады.
3. Алдаркөсе балаларға бауырсақ әкеледі, балалар шай ішу үшін топтарға кетеді.

Ахметова Сандұғаш Боранбаевна
Малайсары ЖОББМ жанындағы
шағын орталық
Малайсары ауылы

Тақырыбы: Жол тәртібін білейік, аман есен жүрейік

Бастаушы: Балалар бүгін бізде ерекше күн. Біз қазір орманға саяхатқа барамыз. Жол алыс сондықтан, көлікпен баруымыз керек. Мен жұмбақ айтам, соның шешуін тапсаңдар, біз сол көлікпен саяхатқа шығамыз.

Бұл тұлпар су ішпейді, жем жемейді,
Ескеріп ешбір адам емдемейді.
Жүк емес жануарға жүз адам да,
Киіп ап төрт дөңгелек дөңгелейді.

Бастаушы: Енді жол ережелерін есімізге түсірейік. Өйткені, жолда түрлі жол белгілері кездеседі.

(кеуделеріне белгі ілген 5 бала ортаға шығады: бағдаршам, ескерту, тыйым, анықтама, көрсеткіш белгілері)

Бағдаршам: Менің атым – Бағдаршам!

Бар әдемі үш көзім,
Алдамаймын, аңғарсаң,
Ақылдымын тіпті өзім.

Ескерту белгісі: Қызыл шеңбер ішінде

Үшбұрыш боп тұрамын
Қателеспес үшін де,
Көз сал маған, шырағым!
Құрар үйде сауықты,
Жолдан аман келсе адам-
Жолда күткен қауіпті
Ескертемін мен оған.

Тыйым салу белгісі: Болмау үшін қиын күн,

Қажеті бар тыйымның.
Қызыл шеңбер ішінен
«Болмайды!» деп бұйырдым.
Тұрады әркез сапта аман-
Сол тыйымды сақтаған.
Тыйым көрсең, тұра қал-
Әрі қарай аттама!

Анықтама
белгісі:

Түнде, күндіз, кеште де
Жөн сілтеймін жолға сай-
Аңғармайсың ештеңе
Анықтама болмаса.
Ой-шұңқырды алдағы,
Қалай өту керегін,

Жылдамдықты, ал, кәне,
Анық айтып берейін!

Көрсеткіш белгісі: Жол созылмақ қаншаға,
Қайда асхана, монша бар,
Қонақүй бар қай жерде,
Қайда музей, қай көрме...-
Көрсетемін саған дәл,
Не көрсетсем, соған бар!

Арнұр: Шофер біткен бүгінде
Жол тәртібін біледі.
Бағдаршамның түбінде
Ережемен жүреді.

Бастаушы: Ал балалар, қане атобусқа жайғасайық. Ал қозғалдық. Сәт сапар! Біз қазір қаланың көшесімен келе жатырмыз. Көше қиылыстарының бәрінде бағдаршам тұр екен. Бағдаршамның қай түсі жанғанда біздің автобусымыз жүру керек?

Ашса кезек үш көзін,
Айтты деп ұқ, үш сөзін:
-Токта!
-Сақтан!
-Жол ашық!

Жүрме жолға таласып.

Бастаушы: Балалар, жүргізуші неге жүрісін баяулатты?

Асемгуль: Бұл жерде «Абайла» деген белгісі тұр.

Бастаушы: Ол белгінің ішінде неге жануардың суреті тұр?

Мухамбетжан: Бұл «Абайла! Жануарлар!» деген белгі. Жүргізуші байқап жүрмесе, жануарды басып мүмкін.

Бастаушы: Ондай белгіні қалада қай жерлерде көруге болады.

Аида: Мектептердің жанындағы көшеде балалардың суреті салынған белгі тұрады. Көзі көрмейтін зағип адамдар өтетін жерде көзілдіріктің суреті салынған белгі тұрады.

Бастаушы: Ендеше «Жануарлар» деген ескерту белгісі тұрса, біз орманға да келіп қалған болдық қой. Өне, қараңдар, Аю мен Қонжық кетіп бара жатыр.

Көрініс «Аю мен Қонжық»

Аю: Көшеден өтерде әуелі сол жаққа, содан соң оң жағына қарау керек. Әйтпесе, машина басып кетеді.

Қонжық: Жоқ, мен оңға да, солға қараймын. Апай бізге көшеден өткенде тура бағдаршамға қараңдар деген.

Аю: Ақымағым-ау, ормандағы жолда қандай бағдаршам болуы мүмкін? Бағдаршам тек қала көшелерінде болады.

Бастаушы: Біз тоқтап, Қонжыққа бағдаршам жоқ жерде жолдан қалай өту керек екенін түсіндірейік. Қонжық сен бері кел. Бағдаршам жоқ кезде мынадай белгі салынған жерден өту керек. Бұны «Зебра» - яғни, жолақты белгі салынған жер дейді.

Дінмұхаммед: Әуелі жолдан өтерде сол жағына қарайсың. Жолдың ортасын келгесін, оң жаққа қараймыз. Бұндай белгі бар жерде машиналар жаяуға жол береді.

Қонжық: Рахмет, енді түсіндім.

Аю: Балалар, қонжығыма көмектескендерің үшін сендерге рахмет! Жолдарың болсын!

Бастаушы: Ал біз әрі қарай кеттік, жол қысқару үшін біз орман ішінде дыбыстарды тыңдап, айналамызға назар аударайық. Қараңдаршы, орман іші қандай әдемі, түрлі гүлдер өскен, құстар сайрап, көбелектер гүлден гүлге қонады. (Жаралы түлкі мен қоянды көріп қалады.)

Түлкі: Мына қыли қоянның кесірі. Мені велигіне отырғызып, алдымыздан машина шыға келгенде, рульді бура алмай, құлатып тастады.

Қоян: Ой! Суайт! Қалай өтірік

айтасын. Өзің емес пе, «мен күшті-і тебем, мен күшті тебем» деп мақтанып, рульге отырған. Неге маған бале жабасың?

Бастаушы: Жарайды, дауласпаңдар. Кел, автобусқа отыра қойыңдар. Жолда сендерді Айболитке апарамыз. Балалар байқадыңдар ма, мына жерде қандай белгі тұр?

Балалар: «Велосипед тебуге болмайды!»-деген белгі.

Бастаушы: Мына қасқырға не болған, бұл неге жылап келе жатыр? Ау, Қасеке, саған не болған, бетің көгеріп, аяқ-қолың жара болыпты. Біреу ренжітті ме?

Қасқыр: Жоқ, мені кім ренжітуші еді. Бір машина үстіне қой мен ешкі тиеп кетіп бара жатыр екен. Соның біреуін алып қалайыншы деп, машинаның артына жабысып едім, құлап түсіп, аяқ-қолымды жаралап алдым.

Бастаушы: Балалар, жүріп бара жатқан машинаға жабысу дұрыс па? Жарайды, Қасеке, автобусқа кіріп, ана түлкі мен қояның жанына отыр, Айболитке барасың.

- Балалар сендер Айболиттің кім екенін білесіңдер ғой?

Айдана: Айболит атамыз, бәрін де емдейді.

Ауырса адамды, аңды да емдейді.

Қадірлі, мейрімді, Айболит атамыз.

Айтыңдар, қанекей, оған кім келмейді.

Бастаушы: Балалар, Айболит атаны қалай табуға болады?

Айболит: Мына қасқырға не болған, бұл неге жылап отыр?

Қасқыр: Айтайын мен сізге шынымды жасырмай,

Жармасып малы бар машина артына

Домалап түстім де,

Шыңғырдым құлындай.

Айболит: Бір сәтке тойып жер мал үшін

Тәртіпті бұзыпсың.

Қарынның қамы үшін міне, енді

Еңіреп тұрғаның ұят-ай,

Аяқты сындырып, басынды жарыпсың.

Аңдар:- Айболит ата, енді «жолда жүру ережесін» үйренеміз.

- Машинаға жабыспайтын боламын.

- Рахмет, Айболит ата.

Дастан: Апай, ана жерде кафе бар екен, міне, белгі тұр.

Бастаушы: Балалар, онда кафеде тамақ ішу үшін бірнеше жұмбақты тамақтар туралы жасырайын:

Үсті тас, асты тас,

Ортасында піскен ас. (нан)

Алыстан қарасам аппақ

Татып қарасам тәтті-ақ (қант)

Айдалада ақ отау,

Аузы, мұрны жоқ отау,

Отыз күнде сол отау,

Айдалада жоқ отау. (жұмыртқа)

Сылдыр сұйық, су емес,

Ішсең сусын қанады,

Ақ болса да қар емес,

Шешуін кім табады? (сүт)

Бастаушы: Балалар, енді бақшаға ораламыз. Қане автобусқа отырайық.

Ән: «Бағдаршам»

(«Байқа! Балалар!» белгісі көрінеді). Мынау қандай белгі, балалар?

Балалар: Бұл «байқа, бұл жермен балалар жүреді» деген белгі.

Бастаушы: міне, біздер бақшаға да келіп қалдық. Саяхат ұнады ма сендерге? Бүкіл саяхат барысында біз сендермен қанша жол ережесін есімізге түсірдік, білімімізді толықтырдық.

Шуақты өміріміз күндей куліп,
Жүректе бүршік атып, гүлдейді үміт,
Арманға сапар тарту мүмкін емес,
Жол жүру ережесін білмей тұрып.

Ахметова Сандуғаш Боранбаевна
Малайсары ЖОББМ жанындағы
шағын орталық
Малайсары ауылы

Тақырыбы: От - тілсіз жау!

Қатысушылар: 2 бала, 1 бала – **сіріңке рөлінде**, 1 бала **от рөлінде**.

Мақсаты: оқушыларға өрт қауіпсіздігі ережесін жетік білудің маңызын ұғындыру. Өрт қауіпсіздігі ережесін қатаң сақтау арқасында түрлі жазатайым апаттың алдын алуға болатыны туралы түсінік беру.

Ұқыптылыққа, зеріктікке және адамгершілікке тәрбиелеу.

Керекті заттар: Сіріңке қорапшасы, жалын суреті салынған от бейнесі, өрт сөндіруші машинасының макеті, нөл және бір саны жазылған бас киім, от бейнеленген бас киім.

Тәрбиеші:

Өткен аптада, саябақта келе жатып, мен бір сұмдық жағдай болғанын көрдім. Кәдімгі сіріңке, бірақ өте зұлым от жағып, балаларды алдады.

Тәрбиеші:

Саябақта балалар серуендеп жүріп,

Сіріңкені жолықтырды.

Ол балалардан онымен достасуын сұрады.

Сіріңке: Үйім жоқ, тұратын жерім жоқ! *(Балалар сіріңкені қолынан ұстап алды)*

Сіріңке: Ой, зеріккеннен жынданатын болдым! Менің қалай жынданатынымды көргілерің келе ме? *(Балалар кідіріп қалды. Бірақ олар таң қалды)*

1-бала: Жағуға болады ма?

2-бала: Жамандықтан құтыла алмайсың?

Сіріңке:

Сендер не, сендер не! Бәрі орнында!

Мен тек жарық болып жарқыраймын!

Ештеңе жоқ, маған сеніндерші!

Маған жарық жағыңдар!

Тәрбиеші: Балалар – чирк! Міне, мұнда жалын, жамандыққа шалынды.

Маңайдың бәріне жайылды, содан соң айналаның бәріне! Құдай-ау!

Тәрбиеші: 1-бала айқайлап жіберді.

1-бала: Қайтеміз, біз не істеуіміз керек? Жалын қазір бәріне жайылады! Үйге қарай қашайық!

2-бала: Жоқ, біздің қашуымызға болмайды, қаланы қорғауымыз керек! Біз не істедік?

Тәрбиеші: От лаулап жанып барады. Сіріңке болса билеп жүр! Бірақ, балалар саябағындағы, балаларға арналған үйшік жанып кетті!

Тәрбиеші: От қызыл-жасыл-көк, былай қарағанда өте әдемі! Бірақ одан ыстық тарайды, бар болғаны 5 минут жанды.

Тәрбиеші: 1-бала жылап жүр, 2-бала болса үрлеп жүр. Ал от болса маздап жанды. Ол ауаны жақсы көреді. Ол өмір бойы жанып тұруға дайын.

От: Мен аяусызбын және қатігезбін, мені жеңе алмайсыңдар. Балалар, сендер, зеріккен жоксыңдар ма? Мен сендерге өрт шығарып берейін!

1-бала: Міне, түтін мен жалын қаптады. Не істеу керек? Біз білмейміз?

Тәрбиеші: Қорқынышты?! Оларға кім көмектеседі?

Әрине, бұл – **101** қызмет көрсету!

Нөл: Не айқай? Не жалын?

Қане, бір, тезірек көмекке!

Біз қазір оны жабамыз,

Ол жануын тоқтатады!

(матамен отты жабу)

Тәрбиеші: Бәрі басылды, кенет от қайта жана бастады. Қане, құтқарушылар, асығындар! Тезірек отты өшіріңдер!

Бір: Біз саған су шашамыз, сен жануды ойламау үшін сені қазір тез жуып тастаймыз. Жер бетінен алып тастаймыз.

1-бала: От сөнді, бәрі артта қалды, енді бұдан былай сіріңкені алмаймыз!

2-бала: Сен, сіріңкені алмаймыз дейсің-ау. Саябақтағы балалардың үйін құрттың ғой!

1-бала: Сені бұдан былай іске араластырмаймыз, бірақ сен, бұдан былай балаларға жолама!

2-бала: Адамға қызмет ет, Бұдан былай өрт шығарма!

Нөл:

Біз – **101** көмекке асығамыз –

Отты өшіріп, адамдарды құтқарамыз!

Бірақ, іштерінде тағы кім түсінбей қалды.

Сіріңке – балалар үшін ойыншық емес?!

Бір:

Біз сендерден жауапкершілікті сұраймыз,

Зеріккеннен отпен ойнамаңдар!

Көршілерің біздерді

Тағы шақырып жүрмесін!

1-бала: Ұшқын машинаның моторын от алдырады.

2-бала: Отты тамақ пісіру үшін жағамыз!

Нөл: От пайдалы, бірақ оны бақылау керек.

Бір: Дер кезінде жалынды тоқтату керек!

Урюмова Сайраш Рахадыловна

Малайсары ЖОББМ жанындағы

шағын орталық

Малайсары ауылы

«Қазақ тілін білемін»

(мектепалды даярлық тобында ата-аналармен бірігіп өткізілген сайыс)

Мақсаты: Балалардың қазақ тілі сабағынан игерген білімдерін бекіту. Өзі туралы, өз Отаны туралы әңгімелей білуге баулу. Отансүйгіштік қасиетін қалыптастыру, мемлекеттік тілге деген қызығушылықтарын арттыру. Эмоционалдық көңіл – күйлерін көтеру. Ата - аналарды бала тәрбиесі мен оқыту мәселесіне тарту және оларға балаларының жетістіктерін көріп, өздерінің бала тәрбиелеудегі тәжірибесін байыту.

Қатысушылар: Балалар және ата - аналар

Жүргізуші: Армысыздар, қадірлі қонақтар, балалар! Сіздерді еліміздің Тәуелсіздік күні - мерекесімен құттықтаймыз. Қазақстанымыздың аспаны ашық, халқымыздың еңсесі жоғары болсын деп тілейміз.

Атыңнан айналайын егемен ел,

Тәуелсіз күнің туды кенеле бер.

Мерейің құтты болсын, Тәуелсіздік,

Ғасырдың тойы болшы, кенеле бер!

Әнұран айтылады

Жүргізуші: - Бүгін Тәуелсіздік мерекесі қарсаңында «Қазақ тілін білемін» тақырыбымен өткізілгелі отырған отбасылар сайысын бастауға рұқсат етіңіздер. Біздің балаларымыз өздерінің ата - аналарымен сайысқа қатысып, өз өнерлерін көрсетпек. Ал, енді сайыскерлерімізді ортаға шақырайық.

Залға «Елім менің» әнінің әуенімен сайыскерлер кіреді.

Жүргізуші: Ал, қазір қоржының ішінен асықтар таңдап алу арқылы (асықтың түсіне сәйкес, сайыскерлердің қызыл түсті асық - (1 нөмір), көк түсті - (2 нөмір), сары түсті асық - (3 нөмір), жасыл түсті асық - (4- нөмір), сайыскерлеріміздің реттік нөмірін белгілейміз.

№1 Шувакиндер отбасы

№2 Юренковтар отбасы

№3 Воробьевтар отбасы

№4 Өмірғалиевтер отбасы

Жүргізуші: Біздің сайысымызды бағалап отыратын әділқазылар алқасымен танысайық. (әділқазылар алқасын таныстыру). Енді бүгінгі сайыстың барысымен таныстырып өтейін:

1- кезең «Өзім туралы» (өзін - өзі таныстыру сайысы)

2-кезең «Сен білесің бе?» (анасының баласымен сұхбаты)

3- кезең «Көркем сөз үлгілері» (мәнерлеп оқу, тақпақ)

4- кезең «Ұлттық тағам»

1- кезең «Өзім туралы»

Бала:

Менің аты - жөнім

Мен (бес, алты) жастамын.

Менің (ағам, апам, қарындасым, сіңлім, інім) бар.

Ол жаста.

Мен «Жігер» балабақшасына барамын.

Мен (сурет салғанды, ән айтқанды, би билегенді) жақсы көремін.

Ата - ана:

Менің аты - жөнім...

Менің отбасым бар.

Отбасында ... адам бар.

Менің мамандығым

Менің (ұлым, қызым) (билегенді, сурет салғанды, ән айтқанды) ұнатады.

Жүргізуші: әділқазылар алқасы сайыстың 1- кезеңін бағалағанша, «Қазақстан жалауы» әнін орындайық.

(Әділқазылар алқасына сөз кезегі)

Жүргізуші: Балалар, сендер Қазақстан республикасының рәміздерін білесіңдер ме? (Балалардың жауабы) Өте дұрыс балалар, Әрбір мемлекеттің ғасырлық тарихына байланысты рәміздері бар. Мемлекеттік рәміздер - Ту, Елтаңба, Әнұран. Бұл халық бірлігінің белгілері. Мемлекеттік рәміздерді құрметтеу - әрбір азаматтың міндеті қазір біздің сайыскерлеріміз де мемлекеттік рәміздер туралы толығырақ айтады.

2- кезең «Сен білесің бе?» сұхбат.

Шувакиндер отбасы:

Анасы: Туымыздың түсі қандай?

Бала: Туымыздың түсі – көгілдір.

Анасы: Тудың ортасында не орналасқан?

Бала: Күн.

Анасы: Күннің астында не бар?

Бала: Күннің астында қыран бейнеленген.

Юренковтар отбасы:

Анасы: Туда қандай бейнелер бар.

Бала: Туда ұлттық ою- өрнек бейнеленген.

Анасы: Тудағы бейнелердің түсі қандай?

Бала: Күн, шұғыла, қыран және өрнек алтын түсті.

Анасы: Тудың авторы кім?

Бала: Шәкен Ниязбеков.

Воробьевтар отбасы:

Анасы: Елтаңбамыздың басты белгісі не?

Бала: Елтаңбамыздың басты белгісі - шаңырақ.

Анасы: Шаңырақтың айналасында не бар?

Бала: Уықтар бар.

Анасы: Уықтарды не қоршап тұр.

Бала: Оны пырақтар қоршап тұр

Өмірғалиевтер отбасы:

Анасы: Балам, бүгін не үйреніп келдің?

Бала: Бүгін рәміздер туралы үйрендім.

Анасы: Онда еліміздің рәміздерін айтып берші.

Бала: Олар: ту, елтаңба және әнұран.

Анасы: Ой, жарайсың, балам! Мынаны есте сақта: әрқашан еліміздің рәміздерін құрметтеп жүр.

Анасы: Балам, сен әнұранды жатқа айта аласың ба?

Бала: Ия, бәріміз әнұранды жаттап алдық.

Анасы: Жарайсың балам! Үлкен азамат бол.

Жүргізуші: Балалар, әділ қазылар алқасы сайыстың 2- кезеңін бағалағанша, біз «Зеректер» тобының балаларының «Рәміздер айтысын» тыңдайық.

«Рәміздер айтысы»

Жүргізуші: Бір күні үш дос кім мемлекеттік рәміздерді жақсы біледі деп жарысады. Біреуі елтаңба болып, біреуі елтаңба болып, ал үшіншісі әнұран болып ойнайды.

Ту айтты:

- Мен ең мықтымын. Еліміздің барлық ұйымында желбіреп тұратын менмін. Барлық үлкен жиналыстарда, салтанатты кештерде, мереке - тойларда төрден орын алатын менмін.

Елтаңба болса, былай дейді:

- Әрине, ең мықты менмін. Еліміздің барлық мекемелерінің мандайшасында тұратын менмін. Мен ақша тиындарда, бағалы қағаздарда боламын. Адамдардың төлқұжаттарында мен бармын. Тіпті, шекарадағы бағаналарда тұрып елді қорғаймын.

Сонда әнұран сөзге араласты:

- Босқа таласпандар. Ең мықты менмін. Барлық үлкен жиындар мен мерекелік кештерді мен бастап беремін мен аяқтаймын. Мен, сөйлеген кезде барлық адам тік тұрып тыңдайды.

Жүргізуші: Үшеуің де дұрыс айтасындар. Үшеуің де мықтысындар. Үшеуің болмасаңдар, ешбір елдің, ешқандай халықтың қадір - қасиеті болмайды. Ешкім ол елді құрметтемейді.

Жүргізуші: Ал, енді балалар сәл тынығып, сергіп алайық.

Әуенді – қимылды ойын «Қызыл орамал»

(Әділқазылар алқасына сөз кезегі)

Жүргізуші: Балалар, Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі қандай тіл? Қазақстанда тұратын халықтардың ұлтаралық тілі қандай? (балалардың жауабы) Олай, болса қазір, біздің сайыскерлеріміз мемлекеттік тіл, Отан туралы айтады.

3- кезең: «Көркем сөз үлгілері»

Шувакиндер отбасы: 1. Қазақстан Республикасында мемлекеттік тіл - қазақ тілі. Өйткені қазақ тілі - ең бай, ең сұлу, ең керекті тіл. Осындай елде туып, азамат болғанымна мен өте қуанамын.

2. Қазақ тілім – саялаған нұр бағым,

Қазақ тілім - ана тілім, ардағым.

Сен арқылы жетіп жатыр өмірге,

Жан сырларым, тілегім, бар арманым.

Юренковтар отбасы: 1.Біздің Отанымыз - ең үлкен. Елімізде тоғай, өзен, көл, бау - бақша, қала, ауыл көп. Қазақстан Республикасында көп халық тұрады. Олар - тату. Біз Отанымызды сүйеміз, ардақтаймыз.

2. Қазақ тілі - өз тілім, ана тілім,
Абай, Мұхтар сөйлеген дана тілім.
Қастерлейді ұл - қызың мәңгі сені,
Болашағым, бақытым, дара тілім!

Воробьевтар отбасы:

Отан туралы

Мен оның түнін сүйем, күнін сүйем,
Ағынды өзен , асқар тау, гүлін сүйем.
Мен оның қасиетті тілін сүйем,
Мен оның күдіретті үнін сүйем.
Бар жәндігін сүйемін қыбырлаған,
Бәрі маған «Отан» деп сыбырлаған.
Жаным менің, кеудемді жарып шық та,
Бозторғайы бол оның шырылдаған.
Отан, Отан,
Бәрінен биік екен,
Мен оны мәңгілікке сүйіп өтем...

2.Ана тілін бағаласақ қалай біз,
Өзіміздің сондай болмақ бағымыз
Ана тілін кім аялай білмесе,
Анасынан безген ұл!- деп қараңыз.

Өмірғалиевтер отбасы:

1.Ұлттық бейнең тіл болар,
Ұлттық байлық тіл болар.
Тілін ұмыт қалдырған,
Басқа тілге құл болар
Ана тілің біліп қой,
Бостандығың, теңдігің,
Ана тілің біліп қой,
Мақтанышың, елдігің

2. Қазақ тілі - өз тілім, ана тілім,
Абай, Мұхтар сөйлеген дана тілім.
Қастерлейді ұл - қызың мәңгі сені,
Болашағым, бақытым, дара тілім!

Жүргізуші: Балалар, әділ қазылар алқасы сайыстың 3- кезеңін бағалағанша, біз ойын ойнаймыз.

Ойын «Айгөлек».

Жүргізуші: Ал, қазір «Ақбұлақ» тобының балаларының орындауындағы ән - шашуды қарсы алыңыздар келіпті.

Ән «Ана тілін сүйеміз».

(Әділқазылар алқасына сөз кезегін беру)

4- кезең «Ою ойғанның – ойы ұшқыр»

Жүргізуші: Ал, енді сайыскерлеріміз өздерінің үй тапсырмаларын көрсетеді. Олар ұлттық киім, тұрмыстық заттардағы ою - өрнек туралы айтады.

(Сәукеле, дорба, камзол, сырмақты – қошқар мүйіз, түйе табан, тышқанның ізі, мүйіз оюларымен өрнектеу)

Жүргізуші: Балалар, сайыскерлер дайындалғанша «Ұландар» тобының бүлдіршіндерінің билерін тамашалаңыздар.

«Бүркіт» биі

«Сыр сандық» Жанкүйерлерге сұрақ. (Балалар ою - өрнектердің қазақша атауларын атайды. Ұпай саны қалаған сайыскер тобына қосылады)

Жүргізуші: Сайысымыздың соңғы кезеңі ұлттық тағамдар туралы әңгімелеу.

5- кезең: «Ұлттық тағам» (Үйден жасап, әкелген ұлттық тағамдардың құрамы, дайындау тәсілі туралы әңгімелейді)

Шувакиндер отбасы: Айран.

Юренковалар отбасы: Бауырсақ.

Воробьевтар отбасы: Құрт.

Өмірғалиевтер отбасы: Қазақша жасалған ет.

Жүргізуші: Балалар, әділқазылар алқасы 4- кезеңді бағалағанша, мен сендерді ойын ойнап, сергіп алуға шақырамын.

Ойын: «Күміс алу».

(Әділқазылар алқасына сөз кезегі)

«Алтын бала» кіреді.

«Алтын бала»: Құрметті достар! Сіздерге бақытты балалық шақ тілеймін.

“Мен – қазақпын” Жұбан Молдағалиев

Мен - қазақпын мың өліп, мың тірілген,

Жөргегімде таныстым мұң тіліммен.

Жылағанда жүрегім, күн тұтылып,

Қуанғанда күлкімнен түн тірілген.

Мен - қазақпын, бір биік белеспін мен,

Европа да, Азия да емеспін мен.

Аралықпын, жетінші материктей,

Бірақ барша адаммен тең өстім мен.

Мен - қазақпын, мен баймын, байтақ елмін,

Қайта тудым, өмірге қайта келдім.

Мен мың да бір тірілдім мәңгі өлмеске -

Айта бергім келеді, айта бергім!

Жүргізуші: Ал, енді қазылар алқасы сайыстың қорытындысын шығарғанша әнге кезек берейік.

Ән: «Туған жер».

(Әділқазылар алқасына сөз кезегі) Сайыскерлерді марапаттау.

Жүргізуші: Балалар, бізге «Алтын баланың» әкелген сыйлығы бар екен. Сыйлықтарды тарату.

Жүргізуші: Құрметті ата-аналар, балалар сайысқа келіп, тамашалағандарыңызға көп - көп рахмет! Бүгінгі сайысымызға қатысқан ата-аналарымызға, балаларымызға деген алғысымыз шексіз.

Келесі кездескенше сау болыңыздар!

Сара Қапанқызы Естаева

«Балдаурен» балабақшасы

Көктөбе ауылы

Тақырыбы: «Мерекелік ойындар»

Мақсаты: Балалардың бойында қазақ халқының өміріне деген ызығушылықты қалыптастыру, қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрлерін білуге және құрметтеуге үйрету, қазақ билерінің қимылын бекіту, қазақтың ұлттық ойындарын ойнау барысында өздерінің шапшандығы мен батылдығын көрсете білуге тәрбиелеу.

Көрнекі құралдар: Көрпеше 10, тақия 10, орамал 10, 2 сандық, асықтар арқан.

Тәрбиеші: Құрметті қонақтар! Бүгін бізде денешынықтыру мерекесі. Бұл мерекені үлкендер де балаларда тойлайды. Әділқазылар біздің ойынымызды бағаласа, қонақтар біз үшін алаңдап, қол соғу арқылы бізді көтеріп отырады. Бүгін бізде жәй ғана жарыс емес үлкен сайыс болады. Балалар ойын қазақтың ұлттық салт-дәстүрлерімен танысады.

Жаттығу: Күбі пісу, алтыбақан көріністерін көрсету. Балалар екі топқа бөлініп тұрады:

Сәлемдесу

Келіңіздер, келіңіздер,
Тамашаны көріңіздер.
Бізден мықты, бізден күшті,
Кім бар екен білдіңіздер ме?.

«Қайрат» тобынан «Қайсар» тобына жалынды сәлем.

«Қайсар» тобы әрқашан алда.

Ұшақтан да ұшқырмыз,
Желден озған жүйрікпіз.
Жарысуға сендермен,
Келіп тұрған мықтымыз.
Балалар орындарына отырады.
Тәрбиеші жұмбақ жасырады.
Оның түсі қызыл, жасыл, сары,
Кигіз үйдің сәні,
Айналдыра төсеп, отырсаң,
Жанның рахаты (көрпе).

Қимылды ойын: «Көрпе»

Балалар залдың ортасында шығып, әр топтан 5-6 баладан бірінің артына бірі тұрады. Сигнал бойынша олар өз сандықтарының үстінде жиналып тұрған көрпеден бір-бірден алып, шеңбер жасайды. Содан кейін сандықты ашып, қыздар бір-бір орамал, ұлдар тақияны алып бастарына киіп, көрпеге отырады. Екінші сигнал бойынша бәрін керісінше орнына қойып, жинайды. Қай топ бірінші болып аяқтаса солар жеңіске жетеді.

Тәрбиеші: Аулада көктем күлемдеп тұр,

Гүлдер бүршік ата бастады.

Би: «Көктемгі гүлдер»

Тәрбиеші: Біз би тамашалап, демалып қалдық, енді ойынымызды жалғастырайық.

Қимылды ойын: «Ат үйретеміз»

Бірінші топтың екі баласы ат болады. Атты жүгендеген жіптің бір ұшы бос болады. Екінші топтың 2-4 баласы сол аттарды ұстап үйрету керек. Сигнал бойынша балалар атпен оны үйретушілермен ролін ойнап, жіптің ұшынан ұстап алу керек. Қай топ бұл тапсырманы жылдам орындаса, сол жеңіске жетеді.

Қандай ойын ханнан басталады? (Асық)

Қимылды ойын: «Асық»

Тәрбиеші: Келесі ойынымызды біздің күшімізді, алғырлығымызды, батылдығымызды, батырлығымызды көрсетеді.

Қимылды ойын: «Арқан тарту»

(Балалар 3-4 рет күш сынысады). Тәрбиеші бізді тағы бір жаңа ойын күтіп тұр екен.

Қимылды ойын: «Көкпар»

Екі топтан бірдей көлемде балалар шығады. Олар салт атты адамды бейнелейді. Ортада лақтың муляжы. Сигнал бойынша ойыншылар ортадағы лақты жерден іліп алып жөнеледі. Қалғандары оны тартып алуға әрекеттенеді. Қай топтың ойыншысы көкпарды тартып алса сол топ жеңіске жетеді.

Тәрбиеші: Балалар мына үнге құлақ салындаршы, бұлақтың сылдыры сияқты. Қандай тамаша!

Қимылды ойын: «Жылға»

Ойыншылар шыңбер жасап тұрады. Жүргізуші сайланады. Музыка әуенімен жүргізуші шеңбердің ішімен аралап кез келген бір ойыншының жанына келіп, оны ертіп алады. Солай еку, сосын үшеуі, сосын бәрі бірінің артынан бірі тіркеліп, музыка әуенімен жылғаны бейнелейды.

Қорындынды: Жеңген команданы анықтау.

Балалардың бәрін марапаттау!

Сергітулер

Алма баққа барайық
Алма тері алайық
Ен үлкенің, жақсысын
Әжемізге сыйлайық.

Доп домалақ доп ұстап
Домалатып көрейік
Диірмен болып ұн тартып
Дым қалдырмай елейік.

Орнымыздан тұрамыз
Мойнымызды бурамыз
Қолымызды көтеріп
Саусақты ашып жұмамыз.

Біз кішкентай баламыз
Өсіп-өсіп толамыз
Күнге қарап, табынып
Көккке қолды созамыз.

Қанат қағып ұшамыз
Қарлығаштай самғаймыз
Бір отырып, бір тұрып
Жаттығулар жасаймыз.

Астанада бар жаңа үй
Жаңа үйде тұрамыз
Баспалдақтан жүгіріп
Қабаттарды санаймыз
Бір қабат,екі қабат
3,4,-біз пәтердеміз.

Көтеріліп шанырақ
Уықтары шаншылар
Керегелер керіліп
Өрімдей боп өрілер
Бәріміз жүрсек айналып
Кигіз үй боп көрінер.

Асыл сөздің атасы
Ақын болар ұрпақпыз
Өнер-білім еңбеккке
Жақын болар ұрпақпыз
Саусағы майысқан
Шебер болар ұрпақпыз.
Тұла бойы толған күш

Батыр болар ұрпақпыз.

Алтын сары қызыл көк
Алуан-алуан жапырақ
Күзгі бақта күлім деп
Көз тартады атырап
Ой, алақай тамаша!
Шашу шашты жапырақ.

Жайқалады ағаштар,
Бетімізге желеседі
Кіп кішкентай балалар
Үп-үлкен болып өседі.
Біз гүлдерші өсеміз
Жапырағы жайқалған
Сабақтары салалы
Шелмен бірге жайқалған.

Нан қоқымын шашпандар
Жерде жатса баспандар
Теріп алып қастерліп
Торғайларға тастандар.

Алып ата күрегін
Аула қарын күреймін
Апама мен құдықтан
Су әкеліп беремін
Еденді де жуамын
Шан тозанды қуамын.

Бойды сергек тік ұста
Емін-еркін тыныста
Он қолыңды соз алға

Қол ұшына қара да
Үшбіріш сыз алада
Сол қол босқа тұрмасын
Шенбер жасап түн басын.

Дөнгелектеп тұрамыз
Керегені құрамыз
Уық болып иіліп
Шаныраққа киіліп
Кигіз үйді құрамыз.

Бас бармақ-әкем
Балаң үйрек-шешем
Ортан терек-ағам
Шылдыр шүмек-әпекем
Кішкене бөбек-мен
Бір үйде нешеуміз?
Бір үйде біз бесеуміз.

Орнымыздан тұрамыз
Мойнымызды бұрамыз
Қолымызды көтеріп
Саусақты ашып жұмамыз
Содан сон қолды түсіріп
Иықты кері жіберіп
Алақанды соғамыз
1,2,3,4.

Жел өрлейді у-у-у
Құйың келіп билейді-зу-зу-зу
Қатты-қатты жел соқты гу-гу-гу,
Жапырақтар қол соқты ду-ду-ду.

Оң қолында бес саусақ
Сол қолында бес саусақ
Беске-беске қосқанда
Болып қалды оң саусақ
Оң аяқта бес башпай
Сол аяқта бес башпай
Беске-беске қосқанда
Болад екен оң башпай.

Апам үшін күнде мен
Отын ағаш жарамың
Су құямын гүлге де
Дүкенге де барамын
Сыпырамын үй ішін
Жуам ыдыс-табақты
Жылай қалса бөбемді
Жұбатамын ойнатып.

Оңға, оңға түзу тұр
Солға, солға түзу тұр
Алға қарай бір адым
Арқа қарай бір адым
Жоғары-төмен қарайық
Орнымызды табайық.

Кане, қайсы алақан
Біз-кішкентай балапан
Аралардын нәрі
Бау-бақшаның сәні
Тік, тік, тік пісте
Қысы-жазы бір түсте
Менің тұрақты мекенің
Сәнді етіп жүремін.

Санаяқ жанаша
Бір, екі, үш!
Желбіре жалауша

Достықта біздің күш.

1 деген де тұрайық,
2,3,4-алақанды соғайық
Оң жаққа бұрылып
Сол жаққа бұрылып
Бір отырып, бір тұрып,
Біз жүгіріп алайық

5 деген де асықпай
Орымызды табайық.

Күзде аспанға қараймын
Қайтқан құсты санаймын
Үш бұрыш боп тұрналар
Көк жүзінде сырғалар
Құстар, құстар келеді
Жерді шуға бөлейді
Көктем келді, деп бізге
Жақсы хабар береді.

Ормандағы аюдың
Құлпынайы көп екен
Теріп-теріп аламыз
Қалтамызға саламыз.

Ал балалар тұрайық
Бойымызды жазайық
Ағаштарша тербеіп
Кәне, сергіп алайық
Қолымызды созайық
Орнымызды табайық.

Мүз айдында сырғыймыз
Тауда шанғы тебеміз
Қар лақтырып ойнаймыз
Шелекпен су құямыз
Дене осылай орамалмен
Ысқылап сөртеміз.

Жалғыс саусақ тіпті де
Ұстай алмас жіпті де
Екі саусақ бірікті
Ине қолға ілікті.
Үш саусағым орамды
Жүгіртеді қалымды
Өнерлі екен оң саусақ
Қала салсақ, жол салсақ.

Қане, қанат жазайық
Қарлығашқа ұқсайық
Қарлығаш боп ұшайық

Ұшып-ұшып алайық.

Қазым-қазым қаңқылда
Көлге түсіп саңқылда
Жем берейін жейсің бе?
Кәмпит берсем жейсін бе?
Жоқ-жоқ, жоқ-жоқ
Кәмпит тәтті ас болмас
Арпа менен бидай шаш.

Қанат жаям жалма-жан
Талпынғандай ұшуға
Иіліп кеп қол созам,
Аяғымның ұшына.

Ра-ра –ра Айжан шашынды тара
Жан жағына қараша
У-У-У желбіреді ту
Сен қолынды жу
Ші-ші-ші Менің ағам әнші
Менің апам биші
Ар-ар-ар балам атана бар
Үйге жылдам бар.
Аз-аз-аз қаңқылдайды қаз
Келіп қалды жаз
Ыс-ыс-ыс болсын мол ырыс
Ыдыстарды жуыс
Ша-ша-ша жерде жатыр алаша
Алашамда тамаша.

III. БАЯНДАМАЛАР

Тәрбиешілер мен әдіскерлер білімін толықтыру, тәжірибесін молайту тәсілдерінің бірі – семинарлар өткізу болып табылады. Май ауданы бойынша 2012 жылы мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде қызмет атқарып жүрген педагогтарымызбен «Мектепке дейінгі ұйымдарында тәрбие – білім беру үдерісін жоспарлау», «Мектепке дейінгі жастағы балаларға жан-жақты мәдениеттілік тәрбие беру», «Балалардың шығармашылық және көркем эстетикалық қабілеттерін жан-жақты дамыту», «Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында этномәдениеттік бағыт бойынша білім беру», «Жас маман – ертегі білікті ұстаз» тақырыптар аясында, 6 семинар өткізілді. Осы семинарларда ұсынылған кей бір баяндамалар берілген бөлімде жинақталған.

Қазіргі кездегі мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында қолданылатын технологиялар

Май ауданының білім бөлімінің
әдістемелік кабинетінің әдіскері
З. Мухамедова

Адам өлшемінің тек екі бағыты ғана бар – даму немесе деградация. Сондықтан, егер білім беру дамуға бағыттамаса, ол деградацияға қызмет етеді.

Г. Драйден

12 жылдық білім беруге көшу үрдісі мектепке дейінгі тәрбие және білім беруді ұйымдастыруға жоғары талап қояды. Ол өз кезегінде неғұрлым тиімді педагогика-психологиялық әдістер арқылы бұл мәселені шешуге итермелейді. Мектепке дейінгі оқыту, жаңа сапалық деңгейге шығу инновациялық технологияларды әзірлемей мүмкін емес. Педагогикалық инновация, бұл – дамуы, тәрбие мен оқытуды жақсартуға бағытталған, сонымен қоса мақсаттар мен мазмұнды, формалар мен әдістерді жетілдіруге негізделген өзгерістер. Олар ғылыми ізденіс ретіндегі педагогтың келешектегі өздік дамуын талап ететін санасын қалыптастырады. Педагогикалық әрекетті жаңа технологияларды қолдану негізінде ұйымдастырғанда барлық күш педагогикалық шешімдердің ең тиімдісіне бағытталады (1, 2 - қосымшалар).

Педагогикалық технология ұғымына төмендегілер кіреді:

- Концептуалдық негіз.
 - Оқытудың мазмұндық бөлігі (оқыту материалының мазмұны мен білім берудің міндеттері).
 - Технологиялық бөлігі (оқу үрдісінің ұйымдастырылуы, оқу әрекетінің формалары мен әдістері, педагог жұмысының формалары мен әдістері, диагностика.
- Қазіргі кездегі мектепке дейінгі білім беру жүйесінде қолданылатын технологияларды келесідей бөліп көрсетуге болады:
- Дамыта оқыту технологиялары;
 - Мәселелелік оқыту технологиялары;
 - Ойын технологиялары;
 - Альтернативтік технологиялар.

Дамыта оқыту технологиясында балаға қоршаған ортамен қарым-қатынаста болатын жеке-дара субъект ретіндегі рөл беріледі. Бұл қарым-қатынасқа әрекет етудің барлық кезеңдері енеді: мақсат қою, жоспарлау және ұйымдастыру, мақсаттарды іске асыру, әрекет нәтижелерін анализдеу. Дамыта оқыту тұлғаның қасиеттері жиынтығының тұтастығын дамытуға бағытталған. Бұл технология тәрбиешіге өзбетінділікті дамытуға, психикалық жаңа құрылымдардың ішкі үрдістерін қозғалысқа келтіруге мүмкіндік береді.

Генрих Саулович Альшуллер – өнертапқыш, жазушы-фантаст, ТРИЗ технологиясының авторы.

Берілген технологияның бағыттары: шығармашылық әрекетке үйрету, шығармашылық қиялдың әдіс-айлаларымен таныстыру, өнертапқыштық есептерді шығаруға үйрету. Концептуалды жағдайлары: білім – шығармашылық көкейкөзділіктің негізі, құралы; шығармашылық қасиеттер баршаға тән; кез-келген әрекетке үйренуге болатындай, шығармашылыққа да баршаға үйренуге болады.

Мәселелік оқыту мотивацияның ерекше түрі – мәселе қоюды қалыптастырумен негізделген. Сондықтан дидактикалық материалдың мазмұнын дұрыс құрастыруды талап етеді. Ол өз кезегінде мәселелік ситуациялардың тізбегі ретінде берілуі керек.

Қазіргі кезеңде мәселелік ситуациялардың екі түрін ажыратады: психологиялық және педагогикалық. Біріншісі балалар әрекетіне тиесілі, екіншісі - оқу үрдісін ұйымдастыру болып табылады (4-қосымша).

Ойын технологиялары. Мақсатты бағыттары: дидактикалық: өренің (кругозор) кеңеюі, танымдық қызмет, практикалық қызметте қажетті керекті білім және дағдының қалыптасуы. Тәрбиелеушілік: өзбетінділікке, еркіндікке тәрбиелеу, ынтымақтастыққа, ұжымшылдыққа, коммуникативтілікке тәрбиелеу. Дамытушылық: көңіл бөлуді, есте сақтауды, сөз қорын, ойлауды, салыстыру дағдыларын, сәйкестендіруді, аналогияны табуды, қиялды, шығармашылық зейіндерді, оқу қызметтің мотивациясын дамыту. Қоғамдандыратын: қоғам құндылықтары мен нормаларына үйрету, қоршаған орта жағдайларына бейімдеу, қарым-қатынасқа үйрету. Концептуалдық жағдайлары: ойын – қиялдағы тұлғаның еркіндігі, бала ойындарының мазмұны ойындардан дамиды, мектепке дейінгі жастың негізгі әрекеті – ойын (3-қосымша).

Денсаулықты сақтау технологиясы – бұл бала мен педагог, бала мен ата-ана, бала мен дәрігер қарым-қатынасының үрдісі кезінде жүзеге асырылатын тәрбиелеу-шынықтырудың, коррекциялық, профилактикалық әрекеттердің тұтас жүйесі. Денсаулықты сақтау технологиясының мақсаты – мектепке дейінгі жастағы балаға денсаулығын сақтауды қамтамасыз ету, салауатты өмір салты бойынша керекті білімділік, біліктіліктерді қалыптастыру, алған білімдерін күнделікті өмірде қолдануға үйрету.

Инновациялық технологиялардың бірі – «Тәй-тәй» технологиясы. Ол дұрыс тамақтану денсаулығының нығаюына, танымдық, қоғамдық және эмоционалдық құзыреттіліктердің қалыптасуына бағытталған. Ол баланың бірегей мүмкіндіктерін ашып, жанұяның балабақша қызметіне араласуына мүмкіндік береді, мәдени құндылықтарды көрсетуге және дамытуға бағытталады. Мемлекетті демократияландыру бағытында берілген технология тиімді технологиялардың бірі болып табылады.

Белсенділік орталықтарындағы тәрбиешінің рөлі. Материалдар мен құралдар арнайы ұйымдастырылған жерлерде қойылады. Олар балалардың оқу мен ойнауға қызығушылығын оятады. Группада келесі орталықтар орналастырылады: сюжетті-рөлдік, құрылыс, әдебиет, өнер, манипуляциялық (әрекет ету), құм мен су, ғылым. Орталықтарда балалар қолдана алатын көптеген материалдар орналасады. Баланың танымдылық әрекетін оятатындай материалдар тәрбиешімен өте ұқыпты таңдалуы керек. Бірнеше бала қолдана алатындай материал болуы шарт және де олар үнемі ауыстырылып отырырылуы қажет. Орталық жұмысын ұйымдастыруда тәрбиеші негізгі рөл атқарады.

Сюжетті-рөлдік орталықтағы тәрбиешінің әрекеті. Бұл орталықта тәрбиеші негізгі рөл ойнайды. Ол балалардың қиялын оятады. Орталыққа келесідей орталықтар енгізілуі мүмкін: үй жануарларын бағу, моделдеу. Ойын кезінде тәрбиеші балаларды бағыттауы керек, бірақ ойынға өзі араласпауы шарт.

Құрылыс орталығы. Бұл орталық балалардың назарын өзіне қарататындай ұйымдастырылғаны жөн. Материал көлемі бала жасына байланысты. Оны қосу, азайту, ауыстыру керек. Тәрбиеші балалар әрекетін бақылап, оларды мақтауы керек, мәселелерін шешуге итермелейтін сұрақтар қойып, керекті материалдарды қосуы керек. Ойыншық

құрылыстарға жазбалар дайындап, келесі күнге дейін құрастырғандарын бұзбай сақтауға рұқсат беруі қажет.

Көркем әдебиет орталығы. Тәрбиеші балалардың қызығушылықтарын, ұнайтын әрекеттерін, сүйікті ертегілерін айқындап, көрнекі ұйымдастырылған, жастарына сай келетін әдебиеттерді дайындау керек. Тәрбиеші әдебиетке деген сүйіспеншілікке тәрбиелеуі қажет. Балалар әңгімелерін тыңдап, лайықты кітаптарды таңдауға көмектеседі. Сонымен қоса бала дамуы жөніндегі жазбалар жасайды.

Өнер орталығы. Тәрбиеші бұл орталықта түрлі материалдарды қолдану арқылы сурет салудың алуан әдістерін жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Шығармашылық машықтарын, түсті, формаларды сезінулерін дамытады. Түрлі материалдарды араластыруға мүмкіндік береді.

Ғылым орталығы. Балалар зерттеу жұмыстарын жүргізетін орталығы. Тәрбиеші түрлі материалдармен қамтамасыз етеді. Мысалға, буклеттер, энциклопедиялар, суреттер және т. б. Олармен тәжірибелер жүргізуге рұқсат етеді.

Әр орталықта тәрбиеші балаларға өздік жұмыс жасауға мүмкіндік беріп, әрекетіне араласпайды, тек бағыт беріп, бақылау күнделіктерінде жазба жасайды, бала дамуының деңгейін айқындап, оның алға қарай жылжуын қадағалайды.

Қорытынды. Педагогикалық технологияларды зерттей келе келесідей тұжырым жасауға болады. Оқу үрдісі өзінің барлық мазмұнымен, ұйымдастырылуымен, педагогтың қызметтік мінездемесімен тек қана баланы біліммен қаруландыруға ғана бағытталмай, сонымен қоса олардың жан-жақты дамуына бағытталған. Көп жылдар бойы мектепке дейінгі білім беру жүйесі балалардың танымдық дамуын қамтамасыз етті. Алайда мектепке дейінгі тәрбие беру мен оқыту негізінен бала тұлғасы қасиеттерінің дамуына бағытталған. Бүгінгі таңда негізгі басымдық – бала мен тәрбиешінің тұлғалы-бағытталған әрекеті болып табылады. Баланың жеке-даралығын түсіну, қабылдау, қызығушылықтарын ескеру, шығармашылық мүмкіндіктерін дамыту, эмоционалдық игіліктерін сақтау – міне, осылардың барлығы қазіргі кездегі тәрбиешінің басты міндеттері.

Осылайша, жаңа технологияларды қолдану - тәрбиеші қазіргі заманға сай өзгеріп отыратын әлемде өмір сүруге дайын, денісаулығын сақтай алатын, білімі мен машықтарын көрсете алатын, шығармашылығы кең, ақыл-ой өрісі дамыған, өз ойын сауатты жеткізе алатын, бәсекеге жарамды тұлғаны өсіруге жетелейді.

БАЯНДАМА

Дайындаған: Гульзат Бекмухамбетовна Баянбаева, Көктөбе ауылы, «Балдаурен» балабақшасы

Тақырыбы: Өзіндік ұстанымдағы әдептілік

"Ұлттық мәдениеттен жүрдай рухта тәрбиеленген ұрпақтан халқымыздың қажеті мен мүддесін жоқтайтын пайдалы азамат шықпайды".

Мұстафа Шоқай

Бүгінгі таңда ХХІ ғасыр табалдырығын еркін аттаған азат ұрпаққа тәлім-тәрбие мен білім беруді жетілдірудің басым бағыттарын айқындап, ұлттық игіліктер мен адамзаттық құндылықтар, рухани-мәдени мұралар сабақтастығын сақтай отырып тәрбиелеу, ұлттық сананы қалыптастыру көкейкесті мәселелердің бірі болып отырғаны анық. Олай болса, ұлттық құндылықтарымызды әлемдік деңгейге шығаруға қабілетті тұлға тәрбиелеу үшін

- тәрбиеленушілердің ұлттық сана-сезімін қалыптастыру;
- жас ұрпақ санасына туған халқына деген құрмет, сүйіспеншілік, мақтаныш сезімдерін ұялату, ұлттық рухын дамыту;

- ана тілі мен дінін, тарихын, мәдениетін, өнерін, салт-дәстүрін, рухани-мәдени мұраларын қастерлеу;
- жас ұрпақ бойында жанашырлық, сенімділік, намысшылдық тәрізді ұлттық мінездерін қалыптастыру.

"Тәрбие төрт түрлі: дене тәрбиесі, ақыл тәрбиесі, сұлулық тәрбиесі, һәм құлық тәрбиесі. Егер адам баласына осы төрт тәрбие тегіс берілсе, оның тәрбиесі түгел болғаны..."

Бала бала болсын дейтін ата-ана осы төрт тәрбиені дұрыс орындасын" деген екен. Қай кезде де, қай халықта да ұрпақ тәрбиесіне үлкен мән беріліп, жеткіншек қамын ойламаған жерде ел, халық болашағы туралы айту артық. Жастарға адамшылықтың негізін беру - әр халықтың ғасырлар бойы жасаған ұлттық дәстүр салттары мен халықтың педагогикасына негізделген.

Халық педагогикасы - ұлттық тәрбиеге негізделген.

Отбасындағы дене тәрбиесіндегі мақсаты бала денесін дамыту, денсаулығын нығайту, ағзасын шынықтыру және күнтізбін дұрыс ұйымдастыруға, салауатты өмір салтына тәрбиелеу болды. Сондай-ақ, адам зиялылығының негізі - ақыл ой тәрбиесі деп есептелінеді. Қазақ халқында ерекше құрметтелетін адамшылдық қасиеттің бірі - ар болып есептеледі. Ары бар адамда намыста, әділдікте, адамгершілік пен имандылықта болары сөзсіз.

Өйгілі жазушымыз Мұхтар Әуезовтің "Ел болам десең - бесігіңді түзе" деген сөзінде сан алуан астар бар. Кемеңгеріміздің бұл жерде "бесігіңді түзе" деген сөзді "Ұрпағыңды түзе" деген сөздің баламасы ретінде қолданып отырғанын біреуіміз білсек, екіншіміз аңғара бермеуіміз әбден мүмкін. Ал сол ұрпақты түзу жолға салуға атсалысарлық алғышарттардың бірі - балабақша.

Қазақ халқының салт-дәстүрінің ұрпақ тәрбиесіне қосар үлесі аса зор, мәні үлкен. "Баланы жастан" демекші, бүлдіршіндердің санасына халқымыздың тәрбие негізі, асыл қазынасы - салт-дәстүрлерін дұрыс жеткізе білсек, ертеңгі күні олардан зор ұлтжанды қазақ азаматы шығатынына кәміл сенуге болады.

Қазіргі кезде халықтың педагогика элементтерін балабақшаларда тіл дамыту, математика, айналаны қоршаған орта, бейнелеу өнері, дене шынықтыру оқу іс-әрекеттерінде кеңінен қолданудың маңызы артып келеді. Мысалы: математика оқу іс - әрекетінде ақыл-ой қабілетін дамытатын ойындармен, ән-күй сабақтарында түрлі әуендермен, экология оқу іс - әрекетінде табиғи денелерді қолдануды және хайуанаттар дүниесін елестететін ойындармен танысады. Оқушыларды жоғары мәдениетті адам етіп тәрбиелеу сіздер мен- біздің басты міндетіміз.

Ұлттық тәлім тәрбиенің ірге тасын дұрыс қалай білу педагогтар мен ата-аналармен қосылып жүргізген шараларына байланысты болмақ. Өйткені, бірінші ұлттық тәрбиенің ошағы-отбасында, екінші-білім мекемесінде болғандықтан, ата-аналармен бірлесіп жұмыстар өткізіп тұру қажет.

"Ұяда не көрсең, ұшқанда соны аласың" демекші, ата дәстүріміздің қалыптаса беруіне отбасы тәрбиесінің ықпалы зор.

Халқымыздың ұлттық құндылықтарын, асыл мұраларымызды өздеріңіздің талмай, қажымай еткен еңбектеріңіздің арқасында дарынды да тәрбиелі балалардың бойына сіңіріп, ұлттық мәдениетімізді әлемдік деңгейдегі мәдениетке жеткізіп сақтауға деген патриоттық сезімді қалыптастыруға бір кісідей ат салысайық.

БАЯНДАМА

Дайындаған: Гульмира Калидоллаевна Жагипарова, Көктөбе ауылы, «Балдаурен» балабақшасы

Тақырыбы: Қазақ отбасы тәрбиесінің ерекшеліктері

Қазақ отбасы тәрбиесінің өзіне тән ерекшеліктері оның халықтық педагогика мұраларының мазмұны мен түрлерінде бейнеленген. Көне заманнан-ақ қазақ халқында жазбаша педагогикалық еңбек жазып қалдырмаса да білгір педагогтар, тәрбиешілер, ұстаздар болған. Олар өз көзқарастары мен әрекеттерінде белгілі бір дәстүрлі дүниетанымды ұстанып, халықтың мұраттары мен арман тілектеріне сүйеніп отырған.

Қазақ отбасында дене, еңбек, ақыл-ой, адамгершілік, экономикалық, экологиялық, құқықтық, сұлулық тәрбиелері жүргізілген. Қазақ отбасында аталған тәрбие түрлерін жүзеге асырудың мақсаты жан-жақты жетілген азамат тәрбиелеу болды. Отбасындағы дене тәрбиесінің мақсаты бала денесін дамыту, денсаулығын нығайту, ағзасын шынықтыру және күн тәртібін дұрыс ұйымдастыруға, салауатты өмір салтына тәрбиелеу болды.

Қазақ халқы еңбекті бүкіл тәрбие жүйесінің күретамаыры деп қарастырды. Еңбекке асыл мұрат деңгейінде қарады. Еңбек тәрбиесі деп баланы еңбекке сүйіспеншілікпен, еңбек адамдарына құрметпен қарауға, халық шаруашылығының салаларындағы еңбек түрлеріне баулу, еңбек іс – әрекетінің барысында олардың дағдысы мен іскерлігін қалыптастыру, болашаққа мамандық таңдауға дайындауды түсінді. Отбасында еңбекке тәрбиелеу, баулу мен кәсіптік бағдар беру баланың қоғамға пайдалы, өнімді еңбекке тікелей қатысуы оқуға деген сапалы көзқарасты тәрбиелеудің, жеке адамды адамгершілік және зиялылық жағынан қалыптастырудың негізгі көзі болып табылады.

Қазақ отбасы баланы қоғамның моральдық нормасын орындауға қатыстыру, олардың тәртіп және мінез құлық тәжірибесін қалыптастыру, Отанға, халқына, еңбек және қоғамдық іс-әрекетке жауапкершілік сезімін тәрбиелеу арқылы адамгершілікке тәрбиелей білді. Сондай-ақ, қазақ отбасында адам зиялылығының негізі – ақыл-ой тәрбиесі деп есептелінді. Ақыл-ой тәрбиесі арқылы баланы ойлау іс-әрекетінің шарты болатын білім қорымен қаруландыру, негізі ойлау операцияларын меңгерту, зиялылық біліктері мен дүниетанымын қалыптастыру міндеттері шешілді.

Тәрбиенің басқа да салаларымен тығыз байланысты тәрбиенің түрі экономикалық тәрбиеге де қазақ халқы ерекше мән берген. Қазақ халқы бала тәрбиелеуде экономикалық тәрбие деген ұғымды пайдалабағанымен, тәрбиенің бұл түрі отбасында мақал, өсиет айту, өнеге көрсету арқылы жүзеге асқан. Мысалы, «Еңбегі қаттының ембегі тәтті», «Еңбек - өмірдің тұтқасы, тіршіліктің көзі», «Еңбек – түбі береке», «Үнемшілдік-сараңдық емес», «Ескі киімді баптағаның, жаңа киімді сақтағаның», «Сараң дүниенің малын жыйса да тоймайды» деген мақалдары дәлел бола алады. Бұл ата-бабамыздың экономикалық тәрбиенің негіздері еңбек тәрбиесінде екенін жақсы түсінгенін байқатады. Қазақ отбасында экономикалық тәрбие арқылы айырбас, бөлісу және табыс табу сияқты негізгі экономикалық қатынастарды тәжірибеде меңгеру жүзеге асты.

Қазақ халқы ежелден ұл бала мен қыз баланың тәрбиесін бөліп қараған. Ұлды мал бағуға, отын шабуға, қолөнер шеберлігіне, мал табуға, отбасын асырауға, ал қыз баланы ас пісіруге, кесте тігуге, өрмек тоқу сияқты үй ішінің ішкі жұмыстарына үйрету арқылы экономикалық тәрбиенің көзі болып табылатын үнемшілдікке, тәуекелшілдікке үндеп, сараңдыққа салынып кетуден жирендіріп отырған.

Қазақ халқының күнделікті кәсібінде, тұрмыс-тіршілігінде төрт-түлік мал бағу, аң аулап кәсіп етуді ұйымдастыруында да экономикалық тәрбиенің нышандары айқын аңғарылады. Мәселен, «Мал өсірсен – қой өсір, өнімі оның көл-көсір» деп қой малының пайдасының зор екенін ұғындырса, ешкінің өсімталдығымен оның да пайдасы көп

екендігін: «Есің кетсе ешкі жи, ешкі жи да, есінді жи» деп нақты ұғымды кеңестер береді. Тіпті, қазақ отбасы балаға ертегі арқылы да экономикалық тәрбие бере білген. Оған: «Мақта қыз бен мысық», «Ақылды қыз бен тазша», т.с.с. ертегілер мен халық арасында кең тараған Қожанасыр туралы әзіл әңгімелерден де экономикалық құбылыстар мен оларды шешудің тиімді жолдарын аңғарамыз.

«Жеті Жарғы» заңының бір бабы «күн төлеуге арналуы және «судың да сұрауы бар» деген ата-бабаларымызды кім экономикадан хабарсыз болды дер екен. Сол кезеңдегі қазақ теңгелерінің дүниеге келуі оның тек қана сауда айналымы үшін ғана емес, өзінің экономикасын жүргізу жолдарын ерте меңгергендігін де дәлелдейді.

Қазақ халқы экономиканың жана –табыс табу мәнін балаға түсіндіре отырып, оның таза жолмен келгені дұрыс екендігін де ескертіп отырған. Табысқа қабілеттілер, еңбекқорлар ғана жететінін, табыс табу, пайда табудан да үлкен өнер екенін жақсы түсінген. Мәселен, «Артық олжа - басқа еңбек», «Оңай олжа – тұрмас қолға», «Шығын шықпай, кіріс кірмейді», - дейді халық.

Қорыта келгенде, қазақ отбасында экономикалық тәрбие берудің мәні баланы жасынан еңбекті бағалауға, уақытты, ұтымды пайдалануға, үнемшілікке, сараңдыққа салынбауға, ұқыптылыққа, ақша, қаражатқа дұрыс көзқарас қалыптастыру, олардың қалай келетінін немесе табысты да таза еңбекпен жасауға үйрету, тәрбиелеу деуге толық негіз бар. Ал, ата-бабаларымыздың қоршаған ортаны аялауы мен оған деген, ізгі, мейірбан қарым-қатынасын мақтанышпен айтуға тұрады. Себебі олар көшпенді өмір сүргендіктен әркез өздерін табиғаттың бір бөлігіміз деп есептеген. Жер Анаға деген құрмет пен ізет олардың санасында ғасырлар бойы қалыптасқан. Сондықтан, экологиялық нормалардың, ережелердің қажеттілігін жастардың мінез-құлқында тәрбиелеу және экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру әрекеттері қазақ отбасында бала аяғы шығып, апыл-тапыл жүре бастаған кезден-ақ қолға алынған. Мысалы, баланың тұсауын көк шөппен кесудің терең тәрбиелік мәнімен бірге тірі табиғатқа деген көзқарасын білдірген. Қазақ отбасындағы тәрбие құралдарының бірі болып есептелетін тыйым сөздердің мазмұны ата-бабаларымыздың экологиялық тәрбиеге зор мән бергенінің дәлелі болып табылады. Мәселен «суға дәрет сындырма», «көк шөпті жұлма», «отқа түкірме» және т.с.с.

Қазақ халқы адамның сұлулық сезімдерінің тұлға өмірінде зор рөл атқаратынын жете түсінген. Әсемдікті көре, түсіне, жасай білу адамның рухани өмірін байытады және өнер деп білген. Қазақ отбасындағы сұлулық тәрбиесінің мақсаты баланы көркемдік пен сұлулықты тануға, оған баға беруге, күнделікті өмірдегі адамның жеке басының, қатынас, үй-жағдай және киім-кешек мәдениетін, сыртқы мәдениеті мен ішкі дүниесінің ұштасуының қалыптастыру және талғампаздыққа тәрбиелеуді көздеді.

Қазақ отбасы тәрбиесінің құралдары дегенде халық ауыз әдебиетін, ұлттық ойындар, айтыс, және шешендік сөздерді, ойын-сауықтарды т.б. айтамыз. Қазақ отбасында жоғарыда аталған тәрбие түрлерін жүзеге асырудағы ежелден қолданып келе жатқан өзіндік әдіс-тәсілдері бар. Олар: балаларға қайырымды, ізгі қатынас жасау, сыйлау адамгершілік сезімдеріне әсер ету, жанама ықпал жасау, құлықтық қолдау, өзіне деген сенімін нығайту, сенім арту, реңіш, наразылық білдіру, тыю, айыптау, бұйыру, еркелікте кінәсін мойындату, түсіндіру, мысал келтіру, үлгі-өнеге, ғибрат айтуды есептейміз.

Қазақ отбасында баланың ерте есеюіне көп көңіл бөлген. Оны жүзеге асыруда олар үлгі-өнеге көрсету, жауапкершілікке арту әдістерін шебер пайдаланған. Баланы ерте жастан-ақ жауапты іс-әрекетке тартып отырған. Мысалы, бес жасында атқа мінгізіп, бәйгеге қосу, қозы баққызу, үлкендердің арасындағы дауды шешу, келіссөз жүргізу т.с.с. істерге бірге ертіп жүрген.

Қазақ отбасы тәрбиесіндегі өзіндік ерекшеліктер қатарына жататын әдіс-тәсілдердің бірі бұл-тұспалдап айту арқылы шешендікке баулу. Сонымен қатар тұспалдап сөйлеуді – сыйластықтың керемет бір үлгісі деуге болады, өйткені ол белгілі біреуге қадап, айыбын бетіне басып айтылмайды .

Бала алғаш өзіне еркелетіп, тұспалдап айтылған мазақтама-лар арқылы зеректікке, тапқырлыққа жаттықса, өсе келе өзіндік шығармашылық танытатын болған. Ол үшін қазақ отбасында даярлық ерте жастан жүргізілген. Мәселен, үйге қонақ келгенде алдымен қонаққа арнап балаларға өлең, тақпақ, жұмбақ, жаңылтпаш айтқызатын болған.

Сондай-ақ қазақ отбасы тәрбиесінде ғасырлар бойы қалыптасқан, ұрпақтан-ұрпаққа жалғасып келе жатқан отбасы мүшелерінің қатынасының маңызы зор. Қазақ халқының отбасы тәрбиесіндегі өзіне тән жарасымдылықтың бір ұшы олардың жасы кішісінің үлкеніне «сен» деп сөйлемей, алдын кесіп өтпей, үлкен тұрып кішінің, әке тұрып ұлдың, шеше тұрып қыздың орынсыз сөйлемеймін деп есептемеймін. Және қазақ отбасындағы бала тәрбиесін ұл тәрбиесі, қыз тәрбиесі деп жеке- жеке мән беріп қарастыруда оның өзіндік ерекшеліктерінің ішіндегі маңыздысының бірі.

Үлкенді құрметтеу отбасы мүшелерінің бір-бірінің тәрбиесіне жауапкершілік, борыштылық, адамгершілік сезімдерін туғызған.

Қазақ отбасында балаға тілі шығып, анық сөйлей бастаған кезден-ақ, ағайын туысты, нағашы жұртын, ата тегін, руын, ел жұртын білдіруге ерекше көңіл бөлген. «Жеті атасын білу» заң болған. Ата-бабаларымыз өз тегінің шығу тарихан білуді әр азаматқа парыз деп ұққан. «Жеті атасын білген ұл, жеті жұрттың қамын жер» деген аталы сөз содан қалса керек. Баланың өзі шыққан тегін білуі оның азаматтық, елжандылық, отансүйгіштік қасиеттерін қалыптастырады деп есептеген. Отбасы мүшелері балаға тек жеті атасына дейінгі бабаларының атын жаттатып қанақоймаған. Олардың қандай адам болғанын, өнегелерін үлгі етіп отырған. Әрі сол арқылы отбасы шежіресін жалғастыруға баулуды мақсат еткен.

Қазақ отбасының осындай өнегелері жеке бастың мінез-құлқы мен рухани мәдени құндылықтарын қалыптастырудың баспалдақтары болады.

Сонымен қорыта келгенде, отбасы тәрбиесіндегі этникалық мәдени құндылықтары деп төмендегілерді айтуға болады:

1. Жетілген адам, яғни «Сегіз қырлы, бір сырлы адам» тәрбиелеу.
2. Отанды, халқын, жерін, елін сүю «Атаның ұлы емес, халықтың ұлын» тәрбиелеу.
3. Адал, арлы азамат тәрбиелеу, яғни «Малым жанымның садағасы, жаным арымның садағасы».
4. Жеті атасын білуге тәрбиелеу. «Жеті атасын білмеген жетесіз».
5. Отбасы шежіресі мен мұрагерлік (туыстық қарым-қатынас, үш жұрт, отбасындағы кенже ұлдың рөлі). Ата-баба дәстүрін жалғастыру.

БАЯНДАМА

Дайындаған: Гульмира Калидоллаевна Жагипарова, Көктөбе ауылы, «Балдаурен» балабақшасы

Тақырыбы: Табиғатқа деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу

Табиғат – біздің ортақ үйіміз. Табиғатқа деген сыйды жоғалту адамзаттың адамгершілік құндылықтарын жоғалтуға әкеліп соқтырады. Қазіргі уақыттағы әлемдегі экологиялық жағдай адам көзқарасының өзгеруін талап етеді. Өсіп келе жатқан ұрпақта жаңа экологиялық сезім қарастырылуы керек деп санаймыз. Келешекте балалар кім болса да, олар қоршаған ортада рөлдерін бөліп, табиғат заңдылықтары бойынша өз түсініктері болуы керек. Экологиялық тәрбие мен білім беру – қазіргі таңдағы айқын бағыттардың бірі. Экологиялық мәдениеттілікке тәрбиелеу неғұрлым ерте басталса, соғұрлым оның болашағы зор болмақ. Баланың сәби кезінен экологиялық мәдениеттілік санасын тәрбиелеу – осы мәселелердің шешілу жолдарының бірі болып табылады. Мектепке дейінгі ұйымдардағы экологиялық тәрбие берудің маңызды міндеті - балаларды табиғаттың әсемдігін көріп түсіне білуге, тірі табиғатқа қамқор бола білуге үйрету және экология саласы бойынша нақты білім беріп, аймақта қолданылатын ресурстары шектеулі

екенін түсіндіру керек. Біз баланы табиғатты пайдаланып қана қоймай, оған қамқор болуға, оны күтіп аялауға үйретуіміз керек.

Экологиялық білім берудің басты міндеттері:

- өсімдіктермен жануарларды күте білу дағдыларын қалыптастыру.
 - қоршаған ортада алған әсерлерін жеткізе білу, эмоциялық көңіл-күйлерін басқара білу дағдыларын жетілдіру.
 - қоршаған ортаны сүйе, табиғатты қорғай білуді жүйелі түрде жүзеге асыру.
 - табиғат пен бала арасындағы оңтайлы қарым-қатынас орнату.
 - адамның табиғаттағы тіршілік әрекеті және жеке гигиена жайындағы білімдерді тиімді жолдарымен жеткізу.
- Осы міндеттерді жүзеге асыру үшін мынандай жұмыс түрлерін орындауға болады:
- балалардың экологиялық білімдерін қамтамасыз ететін пәндік-дамытушы ортаны құру.
 - «Экологиялық соқпақ», «Қызыл кітап», «Жасыл аймақ», «Дәрілік өсімдіктер» орталығын құру, тірі табиғат бұрышын ұйымдастыру.
 - үлестірмелі материалдар жинақтау (гербарий, суреттер жинағы, табиғат туралы мақал-мәтелдер т.б)
 - экологиялық тақырып аясындағы бағдарламаны жүзеге асыра білу жолдарын таба білу, басқа ұйымдастырылған іс-әрекеттерімен сабақтастыру.

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттері кезінде балаларға табиғат туралы жұмбақтар, мақал-мәтелдер, тыйым сөздер, табиғат туралы ертегілер де оқуға болады.

Жұмбақ.

Қарасаң келбетіне -

Тұмсығы найзағайдай.

Шығарып су бетіне,

Қанатын жайса жай,

Көрінер кемедей

Мұхитта телегей.

-бұл жұмбақтың шешуі не?

-балық

-дұрыс, балықтар қайда тіршілік етеді?

-суда

-иә, олар сусыз тіршілік ете алмайды. Суда өседі. Судан шықса, ауа жетпей қалады. Сол үшін балықтың өсіп-өнуіне жағдай жасау керек.

Біз бүгін «Алтын балықпен» танысамыз.

Балық желбезекпен тыныс алады. Өкпесі жоқ. Құйрығы бұрылу қызметін атқарады. Балық сопақша болады. Олар ұсақ балдырлар, яғни су өсімдіктері мен қоректенеді.

Сергіту сәті: Қане, балалар, тұрамыз,

Бойымызды жазамыз.

Балықтарға ұқсап біз,

Жүзіп-жүзіп аламыз.

Балалар тәрбиешінің жасаған іс-қимылдарын қайталайды.

Тосын сый. (Есік қағылады. Балықшы атай кіреді. Сәлемдеседі. Өзі балық аулап келе жатқанын айтады.)

-Ата, балалар сізге тақпақ айтып берсек дейді.

Дәмді ететін сорпанды

Білем таяз ортаңды,

Денесінен басы үлкен,

Ұстап алдым шортанды.

Балықшы атай: Бәрежелді, қарақтарым, рахмет! Мен сендерге жұмбақтар жасырайын.

Аузы бар, тілі жоқ.

Терісі бар, жүні жоқ.

Ең ірісін алыппын,

Өзім соған қарықпын

Атам айтқан осыны,

Қасқыры деп балықтың

Жүрегі бар, ізі жоқ,
Қанаты бар, ұшпайды.
Су астында қыстайды.
(Балық)

Балықшы атай:-Жарайсыңдар, шешуін дұрыс таптыңдар. Мен бүгін сендерге алтын балық ауладым.

Ойын: Кім алтын балықты құрастырады?»

Тәрбиеші: - балалар, мына алтын балықты қалай күтеміз? Ол үшін аквариумды жақсылап жуып, тасын тазалап, балдырын салады. Содан соң бір күн тұрған суды аквариумға құяды, балықты суға жібереді. Аквариумды жарық жерге қойып, тағамын арнайы ЗОО дүкенінен алуы керек.

(Барлық іс-әрекеттерді балалардың қатысуымен жүзеге асыру. Тамақтандыру.)

Осы атқарылып жатқан жұмыстардың барлығы балаларға қоршаған ортаға саналы, мейірімді көзбен қарауға, табиғат аясында ережелерді сақтауға, дұрыс қарым-қатынас жасауға тәрбиелеу, туған өлкесінің сұлулығына, табиғат тіршіліктеріне деген сүйіспеншілігін, махаббатын ояту. Мүмкін сонда ғана бүлдіршіндеріміз құмырсқа илеуін бұзбауға, тірі жәндіктерді сақтап, оларды әлсіз тіршілік иесі ретінде аяушылықпен қарап, оларға қамқорлық жасап қол ұшын беруге даяр болар.

БАЯНДАМА

Дайындаған: Оразгуль Болатовна Жумадилова, Көктөбе ауылы, «Балдаурен» балабақшасы

Тақырыбы: Қазақ халқының этномәдениеттік құндылықтарының бірі – ұлттық ойындар

Этномәдениеттің дамуының бір түрі ол ұлттық ойындар. Қазақтың ұлттық ойындарының қалыптасу кезеңі сонау адамзат баласының жаратылған, демек Қазақстан жерінде қалыптасқан алғашқы қауымдық құрылыстан басталады. Содан бері біздерге жетіп, ойналып жүрген ұлттық ойындарының ішіндегі «Бес тас», «Асық», «Садақ ату», «Қарашие» сияқтылары шамамен 5000 жылдар бұрын пайда болған. Ұлттық ойындардың қалыптасуы тек балаларға ғана керектігімен дамып қойған жоқ, ересектердің күнделікті тіршіліктегі қозғалысы мен көңіл көтеріп, демалыс уақытын өткізудегі қолданылған еңбектің бір түрі ретінде дамыды.

Қазіргі кезде елімізде болып жатқан өзгерістер мектепке дейінгі мекемелерде біршама жаңалықтар енгізіп отыр. Балабақшада тәрбиелік жұмыстар көптеп жүргізілуде. «Халық айтса қалт айтпайды» демекші тәрбие басын тал бесіктен бастағанның өзі де еліміздің ертеңін ойлаған, яғни атадан балаға жалғасып келе жатқан әдет-ғұрыптарымызды, салт-дәстүрімізді, тілімізді, дінімізді қадірлеу, балаға сәби кезінен қалыптастырған жөн. Ұлттық ойын баланың дамып жетілуіне, адамгершілік қасиеттерінің артуына, психикасына да тигізетін әсері мол. Ұлттық ойындар арқылы өз халқының тарихын, даму сатысын, әдет-ғұрпын айқындап көруге болады. Балаларға ұлттық ойындарын үйрету арқылы әділдікке, достыққа, сыйластыққа, кішіпейілдікке, яғни адамгершілік қасиеттері де дамиды. Басқа да ойындар сияқты қазақтың ұлттық ойындарындағы бұлжытпай орындауға тиісті тәртібін баланың ойын барысында сақтауы, баланы осы кезден бастап тәртіпке, әдептілікке, әділдікке, жинақылыққа баулиды.

Фольклортанушы Ә. Диваев «Қазақ балаларының ойындары» деген еңбегінде адамның жас ерекшелігін үш топқа бөледі:

1. Өмірге келгеннен бастап жеті жасқа дейінгі бала.
2. Жеті жастан он бес жасқа дейінгі бала.
3. Он бес пен жиырма жас аралығындағы жастар.

Осының негізінде қазақтың ұлттық ойындарын үш топқа бөліп қарастырып, бірінші топқа сол жастағыларға лайықты «Санамақ», «Тәй-тәй», «Айгөлек», «Соқыр теке», «Қуырмаш», «Ақ терек-көк терек» т. б. ойындарын, ал одан кейінгі топқа «Тақия тастамақ», «Бәйге», «Көкпар», «Теңге алу», «Қыз қуу» т. б. ойындарын жатқызуға болады.

Мысалы: Мектеп жасына дейінгі балалармен түрлі оқу іс-әрекеті үстінде қолданылатын қазақтың ұлттық ойындарының түрлері. Мектеп жасына дейінгі балалардың этномәдени түсініктерін қалыптастыру үшін әр ұлттың ертегілерімен таныстырудан бастау алады. Әр ұлттың өзіндік бір қалыптасқан түрі ретінде дамиды. Мысалы, көрші ұлт қауымы орыс, өзбек, татар халқының өмір тіршілігімен олардың халық ертегілерімен, ұлттық ойындарымен таныстыруға болады. Мысалы, орыс халық ертегісі «Бауырсақ», «Шұбар тауық», «Жеті лақ» ертегілерімен танысу арқылы сол халықтың өмір тіршілігімен танысады. Сөз қорлары молаяды. Салыстырады, мәселелік ойлар туындайды.

Тіл дамыту сабағында қолданылатын ойын

«Қасқыр қақпан» ойыны.

Ойын барысы: балалар екі топқа бөлініп, үлкен топ «қақпан», екіншісі «қасқырлар» болады. Үлкен топтағы балалар қол ұстасып шеңбер құра жүріп өлең айтады.

Қане, қане, халайық.

Қасқыр қақпан құрайық.

Қане, қақпан берік бол,

Қасқыр, қасқыр, келіп көр, - дегеннен кейін, ұстасқан қолдарын жоғары көтереді. Осы сәтте шетте тұрған қасқырлар шеңбер тасасындағы қой қораға лап қояды. Егер ойын басқарушының «жат» деген сөзінен кейін барлығы қолдарын төмен түсіріп отырып қалса, ортада қалған қасқырлар қақпан тобына қосылады. Ал, өтіп кеткендері ойынды жалғастырады. Сөйтіп, ойын ең соңғы қасқыр қалғанша жалғасады. Ойында қолданылатын өлең жолдары балалардың тілін жаттықтырады, әрі сөзді бірлесіп анық айтуға тәрбиелейді.

Басқа ұлттың мәдениетін, тілін меңгеру үлкен адамға қарағанда балаларға оңай түседі - бұл ақиқат. Балалар есте сақтауға аса көп күш жұмсамайды, олардың қызығушылықтары жоғары, ойына және мінез-құлықтарында әртүрлі стереотиптермен салмақ салынбаған. Сондықтан «жаңа ойынның» шартын оңай қабылдайды. Сауатты және қисынды түрде ұйымдастырылған ойын, үлкен нәтижеге және мақсатқа жеткізеді.

IV. ҚОРЫТЫНДЫ

Республикамыздың жаңа әлеуметтік-экономикалық жағдайы үздіксіз кәсіби білім беру жүйесін жаңарту негізінде мамандардың әлеуетін көтеруді талап етеді. Бұл жағдайда қоғам мен мемлекеттің алдына қойылған міндеттерді шешу үшін кәсіби білігін жетілдіретін, мақсатқа бағытталған, белсенді, басты тұлға – педагог болып табылады.

Барлық нәрсе мектепке дейінгі білім беру ұйымынан басталады. Егер бала балабақшада, шағын орталықта сапалы білім мен дұрыс тәрбие алса, болашақта үлгілі оқушы, үздік студент, қажырлы, еңбекқор маман болуы даусыз. Сондықтан, ең алдымен, тәрбиеші өз жұмысын дұрыс ұйымдастырып, оқыту үрдісінде жаңа технологияларды, қызықты сценарийлерді, ойындарды, мағыналы тәрбие сағаттарын және т. с. с. қолданса, қазіргі заманға сай, өзгеріп отыратын әлемде өмір сүруге дайын, денсаулығын сақтай алатын, білімі мен машықтарын көрсете алатын, шығармашылығы кең, ақыл-ой өрісі дамыған, ойын сауатты жеткізе алатын, бәсекеге жарамды тұлғаны өсіре алатыны сөзсіз.

Ү. ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Елбасы Н. Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы. 2012 жыл, 27 ақпан. «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты»// Казахстанская правда. – 2012 жыл, 28 ақпан. №32 ж.
2. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасының Президентінің жарлығы. 2010 жыл, 7 желтоқсан. № 1118.
3. РҚ МЖЖБС 1.001-2009. Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпы міндетті бңлңм беру стандарты. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту. Негізгі ережелер.
4. Жаратылыстану-математика бағыты бойынша оқытылатын пәндердің әдістемелік құралдарын рәсімдеу талаптары / Мұқанова С. Д. «Оқулық» РҒПО, 2012 ж.
5. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии.- Москва. «Народное образование», 1998.
6. Бабинский Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса. – М.: Просвещение, 1982.
7. Беспалько В. П. Слагаемые педагогические технологии. – М.: Педагогика, 1989.
8. Волков И. П. Цель одна – дорог много. Проектирование процессов обучения. – М.: Просвещение, 1990.
9. Селевко Г. К., Басов А.В. Новое педагогическое мышление: педагогический поиск и экспериментирование. – Ярославль, 1991.
10. Байкова Л. А., Гребенкина Л.К. Педагогическое мастерство и педагогические технологии. – М.: «Педагогическое общество России», 2000.
11. Бершадский М. Е., Гузеев. В. В. Дидактические и психологические основания образовательной технологии. – М.: Центр «Педагогический поиск», 2003.
12. Журнал «Педагогическая техника». №2. Типография НИИ школьных технологий, 2006.
13. Из опыта работы. Рецензенты: Дмитриенко Е.А., Тасжурекова Ж. Соросовский образовательный центр “Step by Step”. – Алматы, 2002.

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Мазмұн мен құрылым бойынша

Үйретуші Тәрбиелеуші	Зайырлы Діни	Жалпы білім беретін Кәсіби	Гуманистік
-------------------------	-----------------	-------------------------------	------------

Ұйымдастыру формалары бойынша

Жекелей Топтық	Ұжымдық оқыту тәсілі	Дифференцияланған оқыту
-------------------	----------------------	-------------------------

Баламен тіл табысу бойынша

Авторитарлық	Тұлғалық- бағытталған	Гуманитарлық- тұлғалық	Бірігу технологиялары	Еркін тәрбиелеу
--------------	--------------------------	---------------------------	--------------------------	--------------------

Доминанттық әдісі бойынша

Репродуктивті Ойын тех-ры	Түсіндірмелі-суреттік Мәселелі-ізденушілік	Дамыта оқыту Шығармашылық
------------------------------	---	------------------------------

Оқушылардың деңгейі бойынша

Жалпылама технологиясы	Компенсациялаушы	Қиын балалармен жұмыс жасау технологиялары	Дарынды балалармен жұмыс жасау технологиялары
---------------------------	------------------	---	---

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ

По характеру содержания и структуры

Обучающие Воспитательные	Светские Религиозные	Общеобразовательные Профессиональные	Гуманистические
-----------------------------	-------------------------	---	-----------------

По организационным формам

Индивидуальные Групповые	Коллективный способ обучения	Дифференцированное обучение
-----------------------------	------------------------------	-----------------------------

По подходу к ребёнку

Авторитарные	Личностно- ориентированные	Гуманно- личностные	Технологии сотрудничества	Свободного воспитания
--------------	-------------------------------	------------------------	------------------------------	--------------------------

По преобладающему (доминирующему) методу

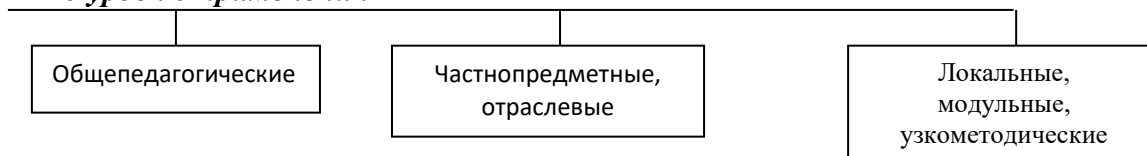
Репродуктивные Игровые	Объяснительно-иллюстративные Проблемно-поисковые	Развивающее обучение Творческие
---------------------------	---	------------------------------------

По категории обучающихся

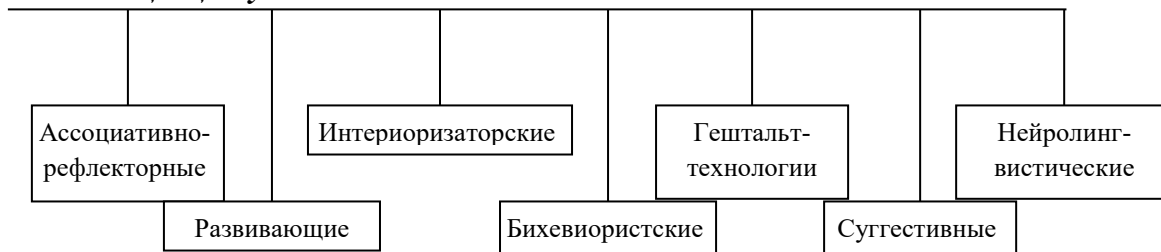
Массовая технология	Компенсационные	Технологии работы с трудными детьми	Технологии работы с одарёнными детьми
------------------------	-----------------	--	--

КЛАССИФИКАЦИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ

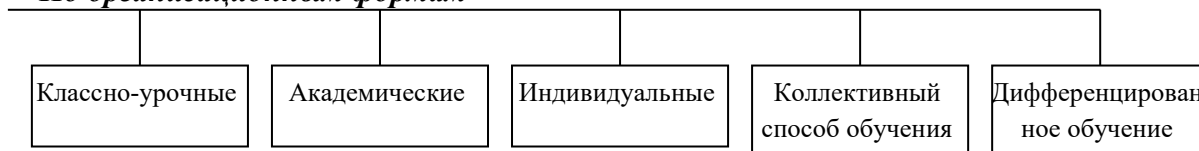
По уровню применения

По концепции усвоения

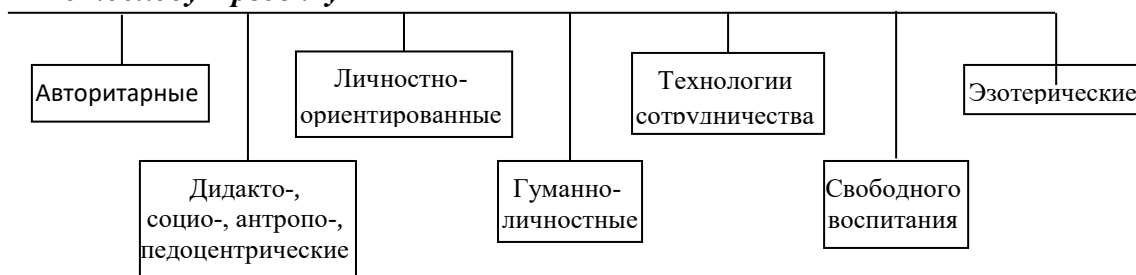
По организационным формам

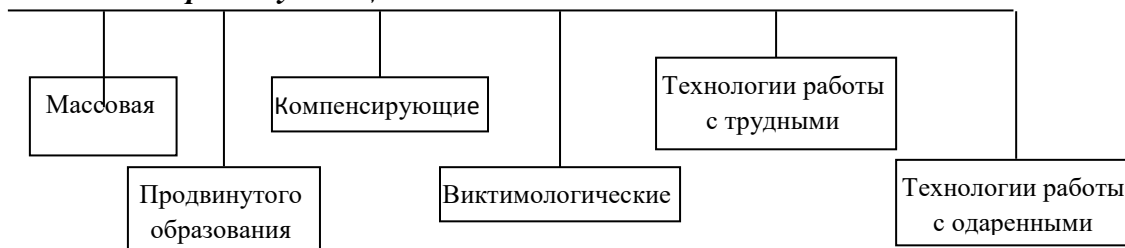
По типу управления познавательной деятельностью

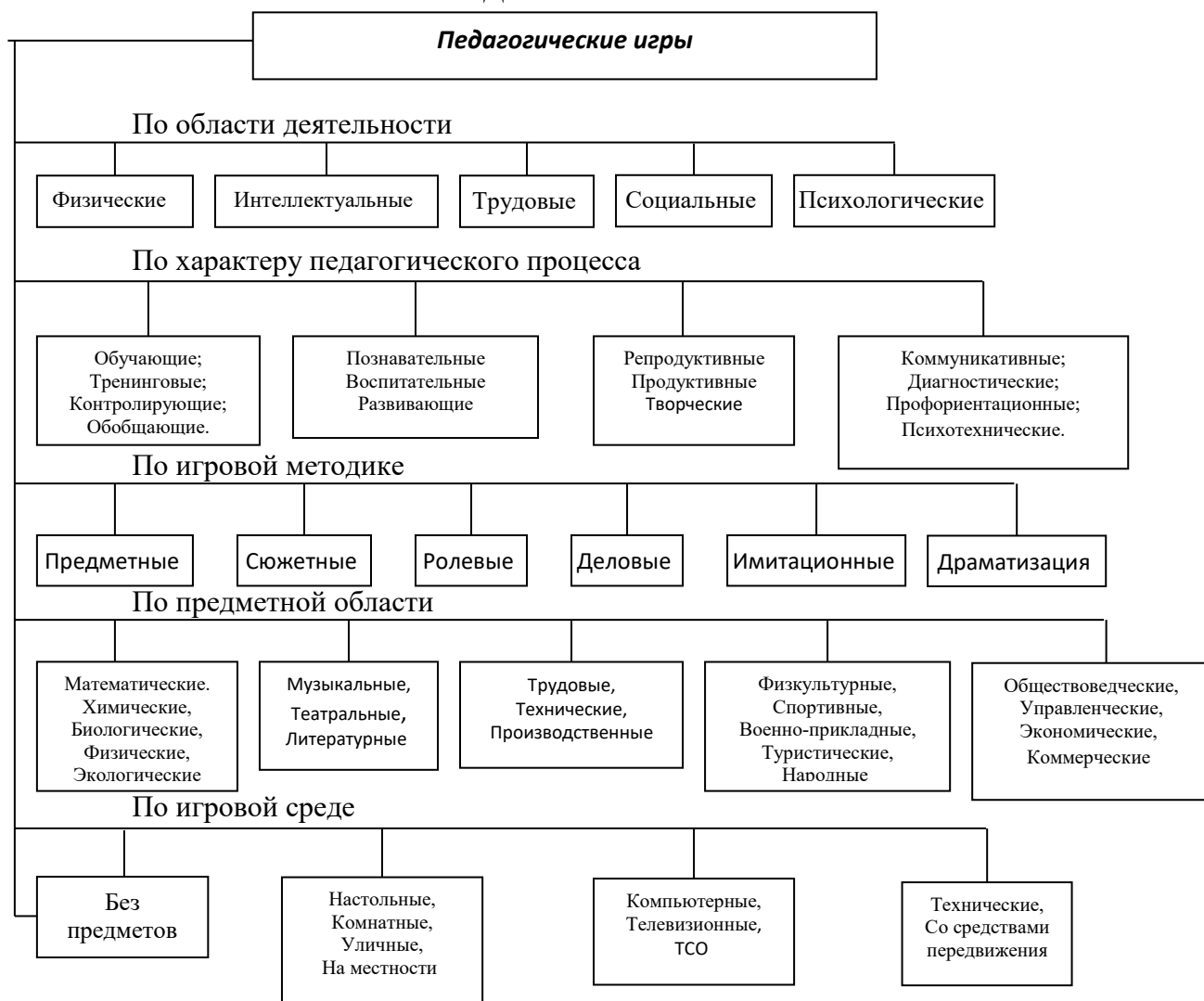
По подходу к ребенку

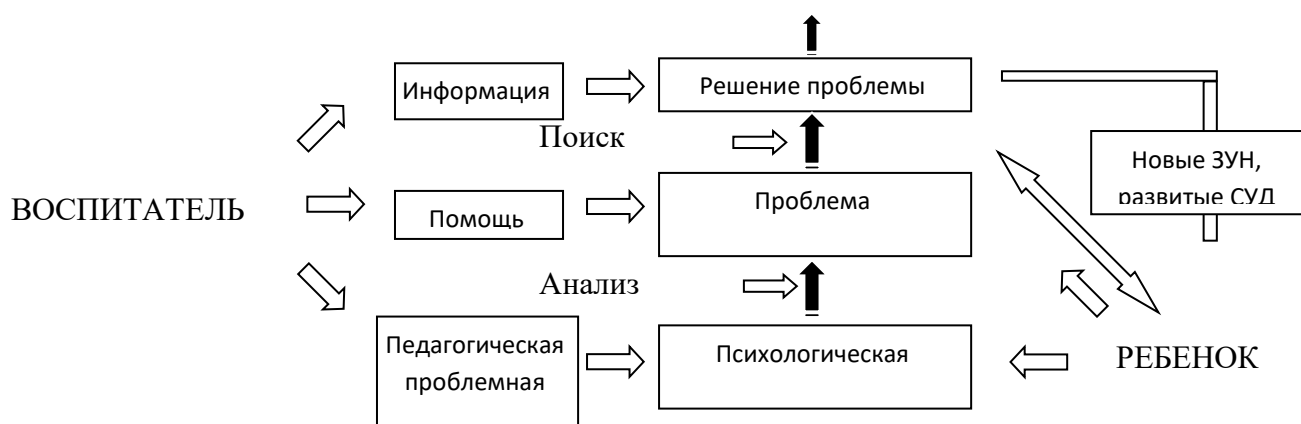
По категории обучающихся

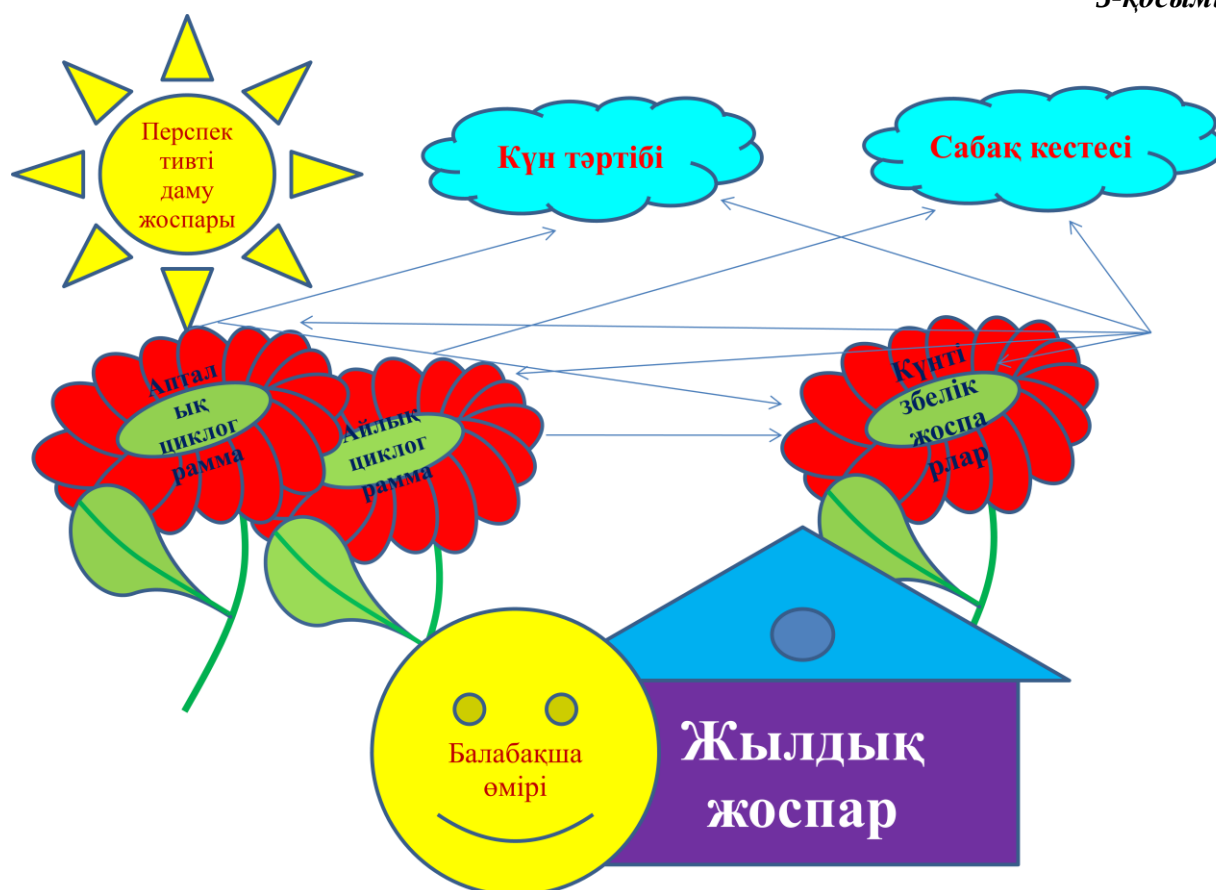

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ИГРЫ

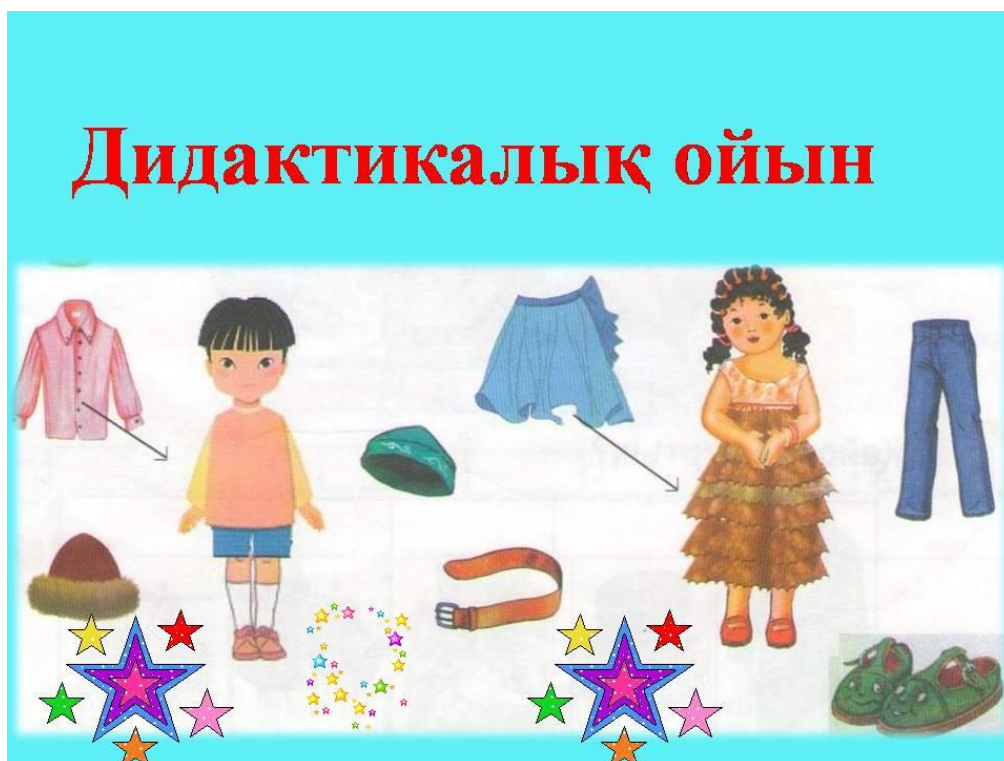
ТЕХНОЛОГИЧЕСКАЯ СХЕМА ПРОБЛЕМНОГО ОБУЧЕНИЯ

1-сурет. Балабақшада қолданылатын негізгі құжаттар.

ОЙЫН ТЕХНОЛОГИЯСЫ

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

ЛОГИКАЛЫҚ ОЙЫН

Ненің суреті жасырылған?

